



ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน:
กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
Collaboration in Public Services of Community Based Tourism:
A Case Study of Klongdan Waterfront Market
Ra – Nod District, Songkhla Province

กมลวรรณ บุตรศรี
Kamonwan Bootsri

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์



ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน:
กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
Collaboration in Public Services of Community Based Tourism:
A Case Study of Klongdan Waterfront Market
Ra – Nod District, Songkhla Province

กมลวรรณ บุตรศรี
Kamonwan Bootsri

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน :
กรณีศึกษาตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นางสาวกมลวรรณ บุตรศรี

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....

.....ประธานกรรมการ

(ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์)

(ดร.นราวดี บัวขวัญ)

.....กรรมการ

(ดร.นฤบาล ยมะคุปต์)

.....กรรมการ

(ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งแสง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ

(ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ

(นางสาวกมลวรรณ บุตรศรี)

นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ

(นางสาวกมลวรรณ บุตรศรี)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวกมลวรรณ บุตรศรี
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) เพื่อศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการ (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนเชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Design) โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร สังเกตการณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 15 คน ตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 94 คน ซึ่งเป็นภาครัฐและภาคประชาสังคม ได้แก่องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองแดน ชุมชนวิถีพุทธ คลองแดนองค์กรสาธารณประโยชน์ และผู้ประกอบการเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหาและใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงอ้างอิง คือ สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) จากโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows Version 16.0

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า สภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการวางแผน การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล ความร่วมมือที่เกิดขึ้นมีความแปรปรวนเนื่องมาจากประเด็นความไม่ไว้วางใจระหว่างกันของแต่ละภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าระดับความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแต่ละภาคส่วน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ระดับพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างกันอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.60 ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ชี้ให้เห็นว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Beta = .534) และการสื่อสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Beta = .354) ตามลำดับ

Thesis Title	Collaboration in Public Services of Community Based Tourism: A Case Study of Klongdan Waterfront Market Ra – Nod District, Songkhla Province
Author	Miss Kamonwan Bootsri
Major Program	Public Administration
Academic Year	2017

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) study the collaborative circumstances that public, private, and nonprofit sectors interacted to managing Community Based Tourism 2) survey the level of trust and communication including level of collaboration across organizations and 3) examine the influence of trust and communication on such collaboration. A Mixed Methods, exploratory sequential design, was employed. The study is conducted into two phases. The first phase was qualitative study include observation, documentary review, and in-depth interview with 15 key informants. The second phase is quantitative study. On the basis of survey approach, 94 qualified participants from public and private sectors including civil society, were enquired. The research instruments used in this study were questionnaire for qualitative research and the semi- structure interview for qualitative research. While qualitative data were analyzed by content analysis, descriptive statistics and inferential statistics were used to analyze the quantitative data.

The qualitative study revealed that multi-actor from public, private, and nonprofit sectors hardly worked together in planning, decision making process, resource allocation and evaluation. The trust among them was critical. These results of qualitative research is consistent with quantitative research results containing moderate level of trust and low level of collaboration. The degree of communication across organizations was also low. In addition, it was found that trust and communication have a positive effect, which is statistically significant at 0.01, on the collaboration between the sectors.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ธัญรัตน์ ทวีภาณุจันทร์ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตั้งแต่การค้นหาคำสนใจของผู้เขียนแนวทางการดำเนินงาน อาจารย์ยังสละเวลาอันมีค่าตรวจสอบความถูกต้องของงาน ตลอดจนกำหนดกรอบเวลาในการเสนอความก้าวหน้าของงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นแรงผลักดันและกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นแก่ผู้เขียนอย่างดียิ่งจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นราวดี บัวขวัญ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.นฤบาล ยมะคุปต์ ที่ให้ความกรุณาในการชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธณพรธณ ธาณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพงศ์ เกริกสกุล อาจารย์ ดร.ดนุวัต สุวรรณวงศ์ และ อาจารย์ พูนศักดิ์ เงินหมื่น ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในกระบวนการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนการวิเคราะห์ผลจนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน อันผู้เขียนมิได้เอ่ยนาม ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เขียนตลอดการศึกษาที่ผ่านมา ตลอดจนเจ้าหน้าที่หลักสูตรผู้ที่คอยอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีทุกครั้งที่ได้ติดต่อขอคำแนะนำ และกรุณาดำเนินการในหลายอย่างให้

ขอขอบคุณคณะกรรมการองค์การสาธารณสุขประโยชน์ ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน และบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการให้การสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีรวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอขอบคุณกัลยาณมิตรของผู้เขียนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านกำลังใจให้แก่ผู้เขียน ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์มาใช้ในการวิจัย

สุดท้ายผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อปัญญา และคุณแม่อุบล บุตรศรี บุพการีที่ช่วยสนับสนุนในด้านการศึกษาก่อผู้เขียนมาตั้งแต่วัยเยาว์ ให้กำลังใจเป็นแรงผลักดันให้งานวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วง ขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่่าเลี่ยม และแม่แม่่าห้วน แก้วจังหวัด ที่สนับสนุนทุนในการศึกษาส่วนหนึ่ง

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอขอบคุณดีทั้งหมดแต่ท่านอาจารย์ดร.ธัญรัตน์ ทวีภาณุจันทร์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน รวมทั้งกราบเป็นกตเวทิตาแก่บิดา มารดา คณาจารย์และผู้มีพระคุณที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ความเมตตา แก่ผู้เขียน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับความผิดพลาดไว้แต่เพียงผู้เดียว

กมลวรรณ บุตรศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
ABSTRACT	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์	6
สมมติฐาน	6
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารการปกครอง.....	9
แนวคิดการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance).....	36
แนวคิดการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance).....	46
แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism).....	65
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	95
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	97
ประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	98
แบบแผนการวิจัย	100
เครื่องมือในการวิจัย	103
การเก็บรวบรวมข้อมูล	113

สารบัญ

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	114
การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆที่ใช้	114
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	116
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	116
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
สรุปผลการวิจัย.....	150
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	158
บรรณานุกรม.....	161
ภาคผนวก	170
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อ แบบสอบถาม	171
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	186
ภาคผนวก ค เครื่องมือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม.....	190
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความแม่นยำ ของแบบสอบถาม และหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลและ สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	206
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการวิจัย	211
ประวัติผู้เขียน.....	217

รายการตาราง

	หน้า
ตาราง 2.1 การปฏิรูปแนวความคิดการบริการสาธารณะ	15
ตาราง 2.2 เปรียบเทียบระหว่าง รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิม การบริหารจัดการสาธารณะ แนวใหม่ และการบริการสาธารณะแนวใหม่.....	18
ตาราง 2.3 ตัวอย่างของขั้นตอนการบริหารภายในองค์กรตามแนวทางของ PDCA.....	22
ตาราง 2.4 หลักการพิจารณารูปแบบการปกครอง	23
ตาราง 2.5 การให้นิยามของคำว่า “ระบบราชการ”	25
ตาราง 2.6 ปัญหาหลักของระบบราชการไทย	34
ตาราง 2.7 เจาะลึกในการบริการสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (Public Participation Spectrum) พัฒนาจากองค์กร International Association for Public Participation (IAP2) ...	41
ตาราง 2.8 แนวทางการวินิจฉัย หรือตัวแบบตรรกะของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน	58
ตาราง 3.1 สรุปลักษณะผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	98
ตาราง 3.2 สรุปลักษณะตัวอย่างเชิงปริมาณเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	100
ตาราง 3.3 การดำเนินการวิจัย.....	101
ตาราง 4.1 รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุน กลุ่มชุมชนคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2560	120
ตาราง 4.2 บริบทเชิงพื้นที่ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา.....	122
ตาราง 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	127
ตาราง 4.4 ระดับความไว้วางใจ การสื่อสาร และความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	129

รายการตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง ทั้ง 4 ด้าน.....	130
ตาราง 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ.....	130
ตาราง 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ.....	131
ตาราง 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ.....	132
ตาราง 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ ...	133
ตาราง 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 4 ด้าน	134
ตาราง 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ ..	134
ตาราง 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ.....	136

รายการตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากรโดยรวมและรายข้อ	137
ตาราง 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการประเมินผลโดยรวมและรายข้อ.....	139
ตาราง 4.15 ระดับความร่วมมือในการจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	140
ตาราง 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ.....	141
ตาราง 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ.....	142
ตาราง 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ	143
ตาราง 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือใน การจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	144
ตาราง 4.20 ค่าความเบ้และความโด่งของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	145
ตาราง 4.21 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ระหว่างความไว้วางใจ การสื่อสาร กับความร่วมมือในการจัดการบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	146
ตาราง 4.22 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระความไว้วางใจ การสื่อสารกับ ความร่วมมือ	147

รายการภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 2.1 วงจร PDCA แบบต่อเนื่อง.....	21
ภาพประกอบ 2.2 การปรับบทบาทภาครัฐ.....	33
ภาพประกอบ 2.3 กระบวนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม.....	38
ภาพประกอบ 2.4 แผนภาพตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการแสดงระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับน้อยที่สุดไปถึงมาก ที่สุด	40
ภาพประกอบ 2.5 ตัวแบบขั้นบันไดการมีส่วนร่วม.....	43
ภาพประกอบ 2.6 ระดับขั้นตอนในการมีส่วนร่วม.....	44
ภาพประกอบ 2.7 กรอบแนวคิดของของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน.....	48
ภาพประกอบ 2.8 ระดับของความร่วมมือระหว่างองค์กรในการส่งมอบบริการสาธารณะ.....	53
ภาพประกอบ 2.9 ตัวแบบความร่วมมือของ Ansell และ Gash.....	55
ภาพประกอบ 2.10 ตัวแบบความร่วมมือของ Emerson, Nabatchi และ Balogh.....	56
ภาพประกอบ 2.11 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	68
ภาพประกอบ 2.12 สรุปแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	71
ภาพประกอบ 2.13 กระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน	77
ภาพประกอบ 2.14 โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนวิสาหกิจท่องเที่ยวคลองแดน องค์การสาธารณประโยชน์	80
ภาพประกอบ 2.15 กรอบแนวคิดการวิจัยความเป็นพลวัตของความร่วมมือ.....	96
ภาพประกอบ 3.1 แบบแผนเชิงอธิบาย	97
ภาพประกอบ 4.1 หน่วยงานความร่วมมือโครงการนำร่องปรับปรุงที่อยู่อาศัยและ ชุมชนในชนบทภาคใต้.....	118
ภาพประกอบ 4.2 ทศวรรษความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน .	126

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ความต้องการเป็นเจ้าของอำนาจการครอบครองทรัพยากรตลอดจนการต่อรองในเรื่องต่าง ๆ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันตั้งแต่หน่วยเล็ก ๆ ในสังคม ไปจนถึงหน่วยใหญ่ในระดับประเทศ ท่ามกลางสภาพความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลกที่นับวันยังมีการแข่งขันอย่างเป็นที่วิญญู มีการฉีกกำลังของประเทศที่มีขีดความสามารถในการแสวงหาประโยชน์โดยใช้ความร่วมมือในการรวมกลุ่ม สมาคม หรือเป็นพันธมิตร ก่อให้เกิดความสับสน และความก้าวหน้ทางวิชาการต่าง ๆ อย่างทันสมัยในทุกมิติ อันได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ และความต้องการในการรับบริการสาธารณะมีมากขึ้น เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปสิ่งที่ทุกคนจะต้องตระหนักและเรียนรู้ก็คือ การปรับตัวให้สอดคล้องกับปัจจุบันเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นับว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยเฉพาะค่านิยมของประชาชนที่มีความคาดหวังต่อรัฐ รัฐจะต้องดำเนินการให้เกิดความมีเสถียรภาพในการบริหาร และนำพาชาติให้หลุดพ้นจากกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (Middle Income Country Trap) ให้กลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง ทางรอดที่เป็นทางเลือกควรจะต้องนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้เป็นอาวุธต่อสู้กับความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ พร้อมสานพลังประชารัฐขับเคลื่อนให้วิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ ประเทศไทย 4.0 (New Engine Growth) ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการร่วมกันได้คือความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม

การบริหารรัฐกิจเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของพลเมืองภายในประเทศ เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม การดำเนินกิจกรรมของรัฐล้วนก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม เกิดประโยชน์และโทษสูงสุดแก่ประชาชน ภายใต้การปกครองโดยรัฐทั้งสิ้น การบริหารรัฐกิจแต่เดิม รัฐเป็นผู้ดำเนินการให้บริการสาธารณะฝ่ายเดียว กล่าวคือ รัฐมีหน้าที่กำหนดกฎระเบียบและควบคุมการดำเนินกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ผูกขาดและยึดเหนี่ยวการให้บริการแก่ประชาชน ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามเพียงเท่านั้น ต่อมา ค.ศ.1990

ถึงปัจจุบันเป็นยุคของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยภารกิจหลัก ๆ ของรัฐจะเป็นฝ่ายกำกับดูแล และในยุคนี้ได้มีการนำเอาทฤษฎีของเศรษฐศาสตร์และการจัดการภาคเอกชนมาประยุกต์ใช้ จ้างเอกชนมาดำเนินการแทนรัฐเพื่อลดบทบาทการดำเนินการเอง และมีการแข่งขันการให้บริการสาธารณะในขอบเขตที่เอกชนสามารถดำเนินการได้ภายใต้การกำกับดูแลโดยรัฐเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนา การบริหารรัฐกิจในยุคนี้จึงใช้ผลตอบแทนจูงใจตามผลการปฏิบัติงาน

การนำแนวคิดการจัดการมาใช้ทำให้เกิดการมุ่งเน้นผลงานและมีการเปลี่ยนจากผู้บริหารมาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีการปฏิรูประบบราชการ โดยการบริการสาธารณะนั้นจะต้องมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์เป็นตัวชี้วัด (ธนวัฒน์ พิมลจินดา, 2554; เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) แนวคิดเรื่องการบริการสาธารณะแนวใหม่ (อ้างถึง Dunleavy and Hood, 1994; Denhardt and Denhardt, 2000; Osborne, 2006 ใน Mark Robinson, 2015) มีประเด็นสำคัญ คือ การมุ่งเน้นความรับผิดชอบและสร้างความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สร้างความไว้วางใจความเชื่อมั่น และความร่วมแรงร่วมใจ เป็นกลไกทำให้เกิดการบริหารของหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน กระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ โดย คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการตรวจสอบจากประชาชนถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทางการบริหารและการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน เพื่อสนอง อารังไว้ซึ่งทรัพยากรให้มีความพร้อมรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตได้

การพัฒนาระบบราชการของประเทศไทยที่ผ่านมา ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการเมื่อปี พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 แสดงให้เห็นถึงการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำภารกิจของรัฐตามวิถีของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีการกำหนดแผนการพัฒนา ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนดกรอบทิศทางในการพัฒนาประเทศโดยใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นตัวยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคส่วนราชการเพื่อการบริหารกิจการอย่างยั่งยืน กอปรกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 - 2561) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Collaboration) ที่ส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตน โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง

ภาครัฐกับภาคส่วนอื่น โดยการถ่ายโอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ดังนั้นบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมและชุมชนจะเด่นชัดขึ้นและยังสามารถเข้ามาเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแทนภาครัฐโดยอาศัยการจัดทำข้อตกลงร่วม (Compact) ในรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมและชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายของข้อตกลงอยู่ที่การร่วมกันดำเนินภารกิจจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559)

“การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นแนวคิดที่มีการผลักดันให้เกิดขึ้นจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development: UNCED หรือ Rio) ณ กรุงริโอ เดอจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ในปี พ.ศ. 2535 สำนักความร่วมมือทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (2559) นับเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อการให้ความสำคัญเรื่อง “การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” จากกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการ อันได้แก่ กระแสความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และกระแสความต้องการในการพัฒนาคนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (สินธุ์ สโรบล, 2557) แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกถ่ายโอนเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว และกำลังปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน มุ่งเน้นสิ่งแวดล้อม และฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันให้เกิดความมีคุณภาพ และยั่งยืนสามารถแข่งขันกับนานาชาติในตลาดโลก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 ให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นโอกาสในการสร้างเอกลักษณ์ และตราสัญลักษณ์สินค้าทางการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จัก และได้รับการยอมรับในระดับสากล เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบทางทรัพยากรทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว สามารถจัดกิจกรรมหรือรูปแบบการท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลาย ถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของนานาชาติและสามารถดึงดูดผู้ที่มีความสนใจการท่องเที่ยวธรรมชาติ และวิถีชุมชน สร้างรายได้และเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีหลากหลายวิธีการในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ผู้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยว และมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของตนเพื่อให้คงอยู่

สืบไป เกิดความตระหนัก รู้คุณค่าและวางแผนท้องถิ่นของตนเอง แม้ว่าชุมชนจะเป็นเจ้าของทรัพยากรที่นำมาจัดการท่องเที่ยว แต่การดำเนินกิจกรรมใด ๆ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐดำเนินงานร่วมกับชุมชนในการบริหารจัดการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั่นก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญ

สำหรับหน่วยงานของภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถดึงเอาความได้เปรียบทางทรัพยากรในท้องถิ่นของตนมาใช้ในการสร้างมูลค่า และรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นคือ องค์กรบริหารส่วนตำบล เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบลนั้นย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมไปถึงการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ มีรายได้เสริมจากการนำเอาทรัพยากรที่เป็นต้นทุนทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญามาก่อนให้เกิดประโยชน์ เผยแพร่วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในพื้นที่ให้คงอยู่ พัฒนาพื้นที่ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว อันนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มร่วมกัน (Creating Shared Value: CSV)

หากแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการโดยไม่มีเป้าหมาย ก็มีโอกาสจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการตามเป้าหมายนั้น การนำเอาทรัพยากรมาใช้โดยไม่รู้จักคุณค่าก็อาจก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมที่ตามมาอย่างไม่สามารถฟื้นฟูรักษาได้ ทั้งนี้การไม่ตระหนักถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ การรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ และไม่เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างอนุรักษ์ (พันธุ์ทิพย์ อธิปัญญพงษ์, 2543) ทั้งนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความไว้วางใจ และความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคมในท้องถิ่นกับภาครัฐที่สามารถดำเนินการพัฒนา หรือดำเนินกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ต้องการโดยสอดคล้องกับทรัพยากรทางการบริหาร และศักยภาพของชุมชนพื้นที่ที่ต้องการพัฒนา แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยการดำเนินการนั้นจะอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับภารกิจที่ต้องการจะดำเนินการให้ลุล่วง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน เป็นชุมชนเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีอาณาเขตระหว่างสองจังหวัดอันได้แก่ อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยชุมชนคลองแดนมีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่าง 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3 บ้านคลองแดน ตำบลคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา และหมู่ที่ 1 บ้านคลองแดน ตำบลรามแก้ว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากมีลำคลองเป็นเขตแดนธรรมชาติที่กั้นระหว่างสองจังหวัดจึงมีการตั้งชื่อว่า “ชุมชนคลองแดน” มีการจัดตั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรมโดยการนำเอาทุนทาง

ธรรมชาติ และวัฒนธรรมริมคลอง มาพัฒนาบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้วยความร่วมมือของพลเมืองในชุมชน ประสานความร่วมมือกับภาครัฐในการสนับสนุน ส่งเสริม และฟื้นฟู การให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยอาศัยธรรมชาติเป็นฐาน ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ วิถีทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม เน้นธรรมชาติ และการจัดองค์ประกอบของธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดใจ เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัส เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต ภายใต้การสำนึกรักในรอยวิถีแห่งอดีตของชุมชน ส่งผลให้ชุมชนคลองแดนเป็นที่รู้จักในนามของ “ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน” ภายหลังจากการเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยว “ตลาดริมน้ำคลองแดน” ในการกำกับดูแลด้านพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา ชุมชนคลองแดนจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีร่องรอยทางอดีตที่มีความน่าสนใจ และการจัดการขององค์กรชุมชนที่มีความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นจนเกิดการจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ที่มุ่งหมายทำนุบำรุง ฟื้นฟูส่งเสริม และสำนึกรักท้องถิ่นของตน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะและการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การสำรวจพื้นที่โดยเบื้องต้นจากการสังเกตการณ์ และการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากกลุ่มผู้นำชุมชน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนในประเด็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้า และการท่องเที่ยว และความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบจากชุมชน และการประเมินเพื่อพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและพบว่ามีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว เพราะมีการสืบสานภูมิปัญญาและธำรงไว้ซึ่งความเป็นวิถีของชุมชน

ชุมชนมีโอกาสมากกว่านี้หากได้รับการสนับสนุนจากกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการทำความเข้าใจร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานเพียงบางส่วนให้ความสนใจในความเป็นชุมชนวิถีพุทธคลองแดนที่มีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม วิถีชีวิต และประเพณี จึงเสนอการให้ความร่วมมือในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้กับชุมชน พื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะที่สามารถถอดบทเรียนและศึกษากระบวนการดำเนินงานของรัฐ และชุมชนได้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดการท่องเที่ยวและการันตีด้วยรางวัลจากการเป็นชุมชนท่องเที่ยวอย่างมากมาย

คำถามการวิจัย

อะไรเป็นเหตุทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

สมมติฐาน

1. ความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
2. การสื่อสารมีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบระดับความร่วมมือในระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชน เพื่อเป็นแนวทางการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชนในการดำเนินการให้บริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม
2. เกิดต้นแบบแนวความคิดการพัฒนาการอย่างยั่งยืนให้กับภาคประชาสังคมอื่นประยุกต์ใช้ในการจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างภาครัฐ และภาคประชาสังคมมาดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์

3. ทราบความเป็นพลวัตในระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการให้บริการสาธารณะเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านอื่น ๆ ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตลาดริมน้ำคลองแดน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ การบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือ ได้แก่ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร

3. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐระดับผู้บริหารองค์กร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง และบุคลากร ได้แก่ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน และนักพัฒนาชุมชน จำนวน 5 คน

- หน่วยงานภาคประชาสังคมและเอกชน ได้แก่ ประธานองค์กรสาธารณะประโยชน์ ชุมชนคลองแดน รองประธานองค์กรสาธารณประโยชน์คลองแดน เลขาฯ และเหรัญญิก ตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ ได้แก่ หัวหน้ากิจการโฮมสเตย์ และคณะกรรมการกิจการโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการเอกชน (กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน) ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน รีสอร์ท ปิมน้ำมัน และร้านค้าในชุมชนทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

- หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 48 คน

- หน่วยงานภาคประชาสังคมและเอกชน ได้แก่ สมาชิกชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์กรสาธารณะประโยชน์ ทั้งหมด จำนวน 39 คน เอกชน (กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน) ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน รีสอร์ท ปิมน้ำมัน และร้านค้าในชุมชน จำนวน 7 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคีภาคส่วนประชาสังคมและเอกชน โดยการเปิดโอกาสให้ภาคีภาคส่วนประชาสังคมหรือเอกชนเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยการจัดทำข้อตกลงร่วมกันดำเนินการ และมีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการดำเนินงานโดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ตรวจสอบและติดตามผลการแก้ไข ตลอดจนพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การประสานความร่วมมือกันระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม และเอกชน โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมร่วมกับภาคประชาสังคมโดยมีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การกำหนดทิศทางการพัฒนาการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และตัดสินใจในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์กรภาครัฐ หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ภาคประชาสังคม หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนวิถีพุทธคลองแดนโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่เรียกตัวเองว่า ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์กรสาธารณประโยชน์ และกลุ่มผู้ประกอบการเอกชน ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน รีสอร์ท ปั่นน้ำมัน และร้านค้าในชุมชน

ตลาดริมน้ำคลองแดน หมายถึง พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นตลาดริมคลอง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การจัดการท่องเที่ยวโดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม มรดกทางภูมิปัญญา ชุมชนที่อาศัยอยู่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ต้นทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

ความไว้วางใจ หมายถึง ความคิดเชิงบวกที่คาดหวังต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าจะสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยการตัดสินใจของตัวบุคคลนั้น ๆ เพื่อหวังว่าบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจะกระทำตามสัญญาให้บรรลุตามที่ต้องการอันประกอบไปด้วยความไว้วางใจในตัวผู้นำ และความไว้วางใจระหว่างองค์กร

การสื่อสาร หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารทางตรงแบบมีลายลักษณ์อักษร และการสื่อสารทางอ้อมแบบไม่มีลายลักษณ์อักษร และเกิดความต่อเนื่องในการได้รับข้อมูลข่าวสารตั้งแต่การวางแผนพัฒนา การดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารการปกครอง
 - 1.1 การจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)
 - 1.2 การบริหารการปกครองสาธารณะ (Public Governance)
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการและการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance)
 - 2.1 ความเป็นมาของระบบราชการและการปฏิรูป
 - 2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)
 - 2.3 การบริหารราชการแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)
 - 2.4 ตัวแบบของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน
3. แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism)
4. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนวิถีพุทธคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารการปกครอง

1.1 การจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)

การบริการสาธารณะ หมายถึง ภารกิจที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากร การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อำนวยการและบริการภายใต้ขอบเขตอำนาจของรัฐเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์แก่มหาชน โดยภาครัฐจะมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการ การบริการจึงมีความเป็นพลวัตเพราะสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการบริการได้เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นแห่งกาลสมัย เนื่องจากการบริการสาธารณะนั้นจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในระดับประเทศ นอกจากประชาชนทั่วไป เอกชนก็ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช่จัดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (ประยูร กาญจนดุล, 2523; กุลธน ธนาพงศธร, 2530) หากการบริการหยุดชะงักประชาชนอาจได้รับความเสียหาย ภาครัฐไม่สามารถปฏิบัติ

ภารกิจในการให้บริการอย่างสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ระบบราชการก็คืออุปสรรคของการพัฒนาประเทศ (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2536; ประยูร กาญจนกุล, 2523) การบริการสาธารณะมีหลักแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) การใช้ทรัพยากร คือกระบวนการผลิต มีผู้รับบริการและผู้ให้บริการเป็นองค์ประกอบของแนวคิดเชิงระบบ ซึ่งปัจจัยนำเข้า (Input) คือส่วนราชการที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจไปสู่ขั้นกระบวนการผลิตบริการสาธารณะ (Process) และได้ผลลัพธ์ (Output) เป็นบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของสังคมส่วนรวม หากการใช้ทรัพยากรนั้นสามารถผลิตการบริการอย่างตรงตามแผนที่วางไว้ การบริการสาธารณะนั้นจะเป็นการบริการที่ดี (Virma, 1986) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขในการให้บริการสาธารณะของชาญชัย แสงศักดิ์ ที่อธิบายเงื่อนไขของการบริการสาธารณะว่าจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลมหาชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม มีกระบวนการและกิจการผลผลิตและผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการ โดยการบริการสาธารณะนั้นจะต้องมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Center) มีผลสัมฤทธิ์เป็นตัวชี้วัด (KPI: Key Performance) จำเอนขนมาดำเนินการแทนเพื่อลดบทบาทในการดำเนินการเอง (Out Sourcing) และมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนา (Competitive to Efficiency and Development) (ธนวัฒน์ พิมลจินดา, 2554)

สรุปการบริการสาธารณะเป็นผลผลิตภายใต้ภารกิจของหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และจะต้องให้บริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง เป็นธรรมและเสมอภาค ทั้งนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำกับดูแลให้การให้บริการสาธารณะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการบริการสาธารณะ 6 ประการ (เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธ์, 2536) ดังนี้

1. สถานที่และบุคคลที่ให้บริการ
2. ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า
3. กระบวนการและกิจกรรม
4. ผลผลิตหรือตัวบริการ
5. ช่องทางการให้บริการ
6. ผลกระทบต่อผู้ให้บริการ

การบริการสาธารณะต้องตอบสนองความต้องการของส่วนรวม อยู่ภายใต้อำนาจการกำกับดูแลของรัฐ และต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการบริการสาธารณะนั้นจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในระดับประเทศ เพราะหากหยุดชะงักประชาชนอาจได้รับความเสียหาย เอกชนก็ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียมกัน และการให้บริการสาธารณะอาจปรับเปลี่ยนวิธีการให้บริการได้เสมอเพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นแห่งกาลสมัย (ประยูร กาญจนกุล, 2523) เนื่องจากลักษณะงานบริการสาธารณะจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์

ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของบริการสาธารณะไว้อย่างคล้ายคลึงกัน

หลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดบริการสาธารณะ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ (สมิต สัจฉกร, 2542) ดังนี้

1. หลักความเสมอภาค อาจแบ่งเป็นสองประเภท ในฐานะผู้รับบริการ และความเสมอภาคในการได้เข้าทำงานกับรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

2. หลักความต่อเนื่อง การบริการสาธารณะนั้นฝ่ายปกครองจะต้องมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่องหากมีการหยุดชะงัก รัฐจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้หลักความต่อเนื่องจะมีผล 3 ระดับ ได้แก่ ระดับฝ่ายปกครอง ระดับพนักงานปกครอง และระดับคู่สัญญา

3. หลักความเป็นกลางของการให้บริการ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะไม่มี การเลือกปฏิบัติในการดำเนินการให้บริการสาธารณะ

รูปแบบในการบริการสาธารณะมี 2 รูปแบบหลัก (สิทธิกร ศักดิ์แสง, 2554) ดังนี้

1. การบริการสาธารณะโดยรัฐ

การบริการสาธารณะโดยรัฐ มีรูปแบบการจัดบริการสาธารณะ 3 รูปแบบ ในการเลือกดำเนินการ ได้แก่ การบริการสาธารณะในรูปแบบราชการ การบริการสาธารณะในรูปแบบ รัฐวิสาหกิจ และ การบริการสาธารณะในรูปแบบองค์การมหาชน ดังนี้

1.1 การบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบราชการ

การบริการสาธารณะในรูปแบบราชการ เป็นภารกิจของฝ่ายปกครองในการจัดทำ บริการสาธารณะโดยมีองค์การ หน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เป็นการจัดทำที่ฝ่าย ปกครองเป็นจัดทำเองโดยใช้อำนาจหรือหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้ภารกิจของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์ รัฐจำเป็นต้องเป็นผู้ใช้อำนาจสั่งการ ควบคุม อำนาจการฝ่าย เดียว ดังนั้น ในการดำเนินงานจึงต้องมีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน มีการจัดลำดับชั้น การบังคับบัญชาตามความเหมาะสม โดยมีวินัยควบคุมความประพฤติเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประเทศไทยมีการกำหนดภารกิจของรัฐกับการบริการสาธารณะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1) การจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนกลาง บริการสาธารณะที่จัดทำ โดยส่วนราชการส่วนกลางส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจที่มีความสำคัญและมีผลต่อการดำรงอยู่ของรัฐซึ่ง เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนทั้งประเทศ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในประเทศ การป้องกันประเทศ การสาธารณสุข การป้องกันสาธารณภัย และสาธาณูปโภค ขั้นพื้นฐาน เป็นต้น การจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนกลางจะอำนาจประโยชน์ ประชาชนโดยเสมอกันโดยปราศจากอคติและมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าเอื้อประโยชน์แก่

ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเป็นการเฉพาะ (สมาน รัชชโยภฤกษ์, 2546) การบริหารราชการรูปแบบการจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนกลางใช้หลักการรวมอำนาจ

2) การจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนภูมิภาค การบริการสาธารณะที่จัดโดยราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ บริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจของส่วนกลางที่แบ่งออกไปให้ตามเขตการปกครองต่างๆ ของประเทศ ยังถือว่าการจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนภูมิภาคเป็นการบริหารราชการตามหลักการรวมอำนาจเป็นแต่เพียงแบ่งพื้นที่ของประเทศออกเป็นเขตการบริหารระดับต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในส่วนภูมิภาค โดยมีเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางไปประจำตามเขตการปกครองนั้นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาจากส่วนกลาง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับบริการได้อย่างรวดเร็ว และเป็นไปโดยเสมอภาค (สมาน รัชชโยภฤกษ์, 2546)

3) การจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนท้องถิ่น บริการสาธารณะที่จัดทำโดยราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ บริการสาธารณะบางประเภทที่ส่วนกลางมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำเอง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น เกิดความสะดวกและคล่องตัวในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายในการจัดทำมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการได้โดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยส่วนราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะคอยกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบาย กฎ และระเบียบของส่วนกลางเท่านั้น การจัดทำบริการสาธารณะโดยส่วนราชการส่วนกลางใช้หลักการกระจายอำนาจ

1.2 การบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ

ภารกิจของรัฐกับการบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ เป็นภารกิจในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม เพราะจำเป็นต้องอาศัยความคล่องตัวในการดำเนินงานและมีงบประมาณในการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการให้ทันและรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของผลผลิตในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม เพราะมีการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจภายหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งภารกิจเหล่านี้ ได้แก่ การจัดหาแหล่งวัตถุดิบและพลังงานที่เพียงพอในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม รวมไปถึงการจัดระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับการขยายตัวของพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม โดยที่สภาพการดำเนินการกิจการดังกล่าวมีลักษณะของการตกลงด้วยความสมัครใจที่จะเข้าซื้อขายหรือรับบริการที่รัฐจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกันกับที่เอกชนปฏิบัติต่อกันในทางในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งแตกต่างไปจากบริการสาธารณะที่ส่วนราชการเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งรัฐจะใช้อำนาจบังคับฝ่ายเดียวกับ

เอกชน เนื่องจากการบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบราชการมีระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติงาน มีสายการบังคับบัญชาอาจเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง และบุคลากรเจ้าหน้าที่อาจขาดความคิดริเริ่มในการเสนอแนะสิ่งใหม่ และขาดความเป็นตัวเอง (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2542) ดังนั้น รัฐจึงได้จัดระบบองค์การภาครัฐขึ้นอีกรูปแบบหนึ่งคือ “รัฐวิสาหกิจ” (Public Enterprise) ซึ่งประเทศไทยได้ใช้คำว่า “รัฐวิสาหกิจ” เป็นทางการครั้งแรก ในพระราชบัญญัติพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ.2502 เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำภารกิจของรัฐกับ บริการสาธารณะในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากส่วน ราชการที่มีอยู่คงเดิม โดยรัฐวิสาหกิจจะมีการบริหารงานที่เป็นอิสระ มีความยืดหยุ่น และมีความ คล่องตัวในการตัดสินใจในเชิงพาณิชย์ภายใต้การกำกับตรวจสอบจากองค์การของรัฐ ด้วยเหตุนี้ การบริการสาธารณะที่จัดทำในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้จากค่าตอบแทนจาก การขายสินค้าหรือบริการ

1.3 การบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบองค์การมหาชน

ภารกิจของรัฐกับการบริการสาธารณะโดยรัฐในรูปแบบองค์การมหาชน นั้นเป็น ภารกิจทางด้านการศึกษา อบรม การวิจัยและการค้นคว้าทางวิชาการระดับสูง การเผยแพร่หรือ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเฉพาะด้าน การดำเนินภารกิจที่มีเทคนิควิธีการเฉพาะ อันเป็นภารกิจให้บริการ เฉพาะด้านที่ต้องการความคล่องตัวในการดำเนินงานสูง ความเป็นอิสระในการตัดสินใจได้อย่าง รวดเร็วตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน และเป็นภารกิจที่ต้องการความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงานสูง แตกต่างไปจากงานราชการทั่วไป และโดยที่บริการสาธารณะ ดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นกิจกรรมทางด้านในทางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมเช่นเดียว กับ การบริการสาธารณะที่รัฐวิสาหกิจดำเนินการอยู่ และไม่เป็นกิจการที่แสวงหาผลกำไรเป็นหลัก ดังนั้น รัฐจึงได้จัดระบบองค์การของรัฐขึ้นมาใหม่ที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ที่เรียกว่า “องค์การ มหาชน” (Public Organization) ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 เพื่อทำหน้าที่ ปฏิบัติภารกิจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสังคม ให้มีความคล่องตัวในการดำเนินการ โดยมีสายการบังคับบัญชา ที่สั้นและมีองค์การบริหารที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและรวดเร็ว ทันทั่วถึงที่ อย่างไรก็ตามการจัดทำบริการสาธารณะโดยองค์การมหาชนยังต้องถูกตรวจสอบใน ผลสำเร็จของภารกิจที่รัฐได้มอบไว้เสมอ

2. การบริการสาธารณะโดยเอกชน การบริการสาธารณะโดยเอกชนเป็นการยกเว้นการจัดทำบริการสาธารณะโดยรัฐ เนื่องจากรัฐไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกเรื่องและทั่วถึง และต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูง เอกชนสามารถดำเนินการจัดทำได้แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งวิธีการมอบหมายให้เอกชนดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ สามารถทำได้ 2 วิธี ได้แก่ การให้ผูกขาด และการให้สัมปทาน ดังนี้

2.1 การให้ผูกขาด

การให้ผูกขาดนั้นได้แก่ การที่ฝ่ายปกครองให้สิทธิพิเศษแก่เอกชนที่จะจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างได้แต่เพียงผู้เดียวในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีข้อสัญญาว่าเอกชนจะต้องจ่ายเงินค่าสิทธิจำนวนหนึ่งให้แก่รัฐ เป็นการตอบแทนสิทธิที่ได้รับผูกขาด ผลกำไรที่ได้จากกิจการนั้นตกเป็นของผู้รับผูกขาด

2.2 การให้สัมปทาน

การให้สัมปทานนั้นเป็นวิธีการที่ฝ่ายปกครองมอบหมายให้เอกชนมีสิทธิจัดทำบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วยทุนและความเสี่ยงภัยของตนเอง โดยฝ่ายปกครองไม่ได้จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับสัมปทาน แต่ให้ผลประโยชน์แก่ผู้รับสัมปทานเป็นการตอบแทนด้วยการให้สิทธิที่จะเรียกเก็บค่าบริการหรือค่าตอบแทนจากประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ในกิจการนั้น

3. ข้อแตกต่างระหว่างการให้ผูกขาดกับการให้สัมปทาน

วิธีการมอบหมายให้เอกชนดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะในการให้ผูกขาดและการให้สัมปทานมีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญดังนี้

1) การให้ผูกขาดเป็นการให้สิทธิแก่ผู้รับผูกขาดที่จะจัดทำแต่เพียงผู้เดียว ส่วนการให้สัมปทานบริการสาธารณะนั้นไม่จำเป็นต้องให้สิทธิแก่ผู้รับสัมปทานได้แต่เพียงผู้เดียว อาจให้สัมปทานแก่บุคคลหลายคนพร้อมกันก็ได้

2) การให้ผูกขาดนั้น ผู้ได้รับผูกขาดต้องจ่ายเงินค่าสิทธิจำนวนหนึ่งให้แก่รัฐเป็นการตอบแทนสิทธิที่ได้รับผูกขาด แต่ผู้ให้สัมปทานไม่ต้องจ่ายเงินค่าสิทธิเป็นการตอบแทนให้แก่รัฐ ทั้งนี้เพราะบริการสาธารณะที่ให้สัมปทานนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นแก่ประชาชน เช่น กิจการสาธารณูปโภค เป็นต้น มิได้เป็นกิจการที่จัดทำเพื่อหารายได้ให้แก่รัฐเหมือนกิจการที่ให้ผูกขาด ด้วยเหตุนี้ในบางกรณีรัฐจึงอาจให้เงินอุดหนุนหรือเงินกู้ เพื่อให้เอกชนรับสัมปทานไปจัดทำแทน โดยรัฐไม่ต้องลงทุนจัดทำเอง

ตาราง 2.1 การปฏิรูปแนวคิดการบริการสาธารณะ

ปัญหา	แนวความคิด	ช่วงเวลา
1. ทำอย่างไรถึงจะจัดรัฐให้มีรากฐานของ ความมีประสิทธิภาพ	แนวคิดของการลำดับชั้นการบังคับ บัญชา และการสร้างสมรรถภาพ	Post-independent
2. ทำอย่างไรให้รัฐบาลได้ใกล้ชิดกับ ประชาชน ระดับรากหญ้ามากขึ้น	การกระจายอำนาจ	ค.ศ. 1970 ถึง ปัจจุบัน
3. ทำอย่างไรให้รัฐบาลจัดบริการที่ราคาไม่ สูง ประชาชนทั่วไปสามารถใช้บริการได้	ปฏิรูปการจ่ายและการจ้างงาน	ค.ศ.1980 และ 1990
4. ทำอย่างไรให้รัฐบาลปฏิบัติและส่งเสริม บริการที่ตรงตามวัตถุประสงค์หลัก	แนวความคิดจัดการแนวใหม่	ค.ศ.1990 ถึงปัจจุบัน
5. ทำอย่างไรให้รัฐบาลซื้อสัตย์	บูรณาการและต่อต้านการคอร์รัปชัน	ค.ศ.1990 ถึงปัจจุบัน
6. ทำอย่างไรให้รัฐบาลตอบสนองความ ต้องการของประชาชน	ใช้รูปแบบการสั่งการจากล่างขึ้นบน	หลังจาก ค.ศ.1980 ถึง ปัจจุบัน

ที่มา: McCourt, (2013)

จากแนวคิดการปฏิรูปสาธารณะนั้นโดยส่วนใหญ่วัตถุประสงค์ที่มีความสำคัญ
ต้องการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการก็คือความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เพื่อที่จัดทำบริการ
สาธารณะได้อย่างคุ้มค่าและส่งมอบบริการสาธารณะนั้นให้ตอบสนองความต้องการของสาธารณะ
และการที่จะสะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนต้องมีการรับทราบปัญหาและรายงานไป
ยังระดับสูงคือการสั่งงานจากล่างขึ้นบน และองค์กรจะประสบผลสำเร็จได้โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

การบริการสาธารณะแนวใหม่มีจุดเริ่มต้นและมีวิวัฒนาการมาจากการศึกษารัฐ
ประศาสนศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิมที่มีการบริหารราชการ จนถึงยุคของการจัดการ
ภาครัฐแนวใหม่ ในช่วงปีคริสต์ศักราช 1980 จนถึง 1990 ที่โลกต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและ
ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ จนกระทั่งในปีคริสต์ศักราช 2000 ได้มีแนวคิดเรื่องการบริการ
สาธารณะแนวใหม่ขึ้น และมีคำที่ใช้เรียกในภาษาอังกฤษอย่างหลากหลาย อาทิ “New Public
Service” “New Public Governance” หรือ “Post-New Public Management” (อ้างถึง
Dunleavy and Hood, 1994; Denhardt and Denhardt, 2000; Osborne, 2006 ใน Mark
Robinson, 2015) หลักในการให้บริการสาธารณะแนวใหม่คือ มุ่งเน้นความรับผิดชอบและสร้าง
ความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จากแนวคิดดั้งเดิมของรัฐประศาสน
ศาสตร์ที่มีลำดับชั้นในการสั่งการจากบนลงล่าง (Top – down) เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้นำและมี

บทบาทเป็นอย่างมาก แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่จึงเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการให้สิทธิประชาชนได้มีสิทธิในการสั่งการ ควบคุม และ อำนวยการ ความต้องการของสาธารณะคือความต้องการของประชาชน เมื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแล้วจึงเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ๆ ส่งผลให้เกิดเป็นเกราะป้องกันความไม่มีประสิทธิภาพ และการคอร์รัปชัน (Denhardt and Denhardt, 2000) การบริการสาธารณะแนวใหม่มีหลักฐานจากประเทศที่ให้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการได้รับบริการสาธารณะ ประชาชนมองอย่างแคบ ๆ ถึงผลประโยชน์ส่วนบุคคลไปสู่ประโยชน์ของสาธารณะและบทบาทของเจ้าหน้าที่คือ อำนวยความสะดวก เปิดโอกาสในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยบทบาทเบื้องต้นของการให้บริการสาธารณะคือ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่ประชาชนมีความสนใจมากกว่าการชี้แนะ (Denhardt and Denhardt, 2000) การมุ่งเน้นความรับผิดชอบและสร้างความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น และความร่วมแรงร่วมใจ ปัจจุบันการบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นกลไกทำให้เกิดการบริหารของหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน กระบวนการทำงานรูปแบบใหม่ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ

แม้ว่าการบริการสาธารณะแนวใหม่มีรากฐานมาจากการจัดการสาธารณะ อันได้แก่ ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคม ดังนั้นการบริการสาธารณะแนวใหม่จึงมีความแตกต่างจากการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ในการดำเนินการระหว่างผู้บริหารสาธารณะ และผลสะท้อนของลูกค้าแต่ละคนที่เข้ามาใช้บริการ ผลประโยชน์ส่วนบุคคล และโครงสร้างพื้นฐานโดยใช้ทฤษฎีทางการตลาด และยังคงมีความแตกต่างจากแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิมที่ประชาชนมีความเกี่ยวข้องเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ และเป็นผู้รับผลจากนโยบายนั้น (Bourgon, 2007) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ สุขวิรัช (2549) ที่กล่าวว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นการเน้นจริยธรรมในการบริหารซึ่งส่งผลต่อความรับผิดชอบของผู้บริหารที่ต้องมีการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร และมีปฏิสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอกเพื่อขอรับความช่วยเหลือ และนำพลเมืองกับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารด้วย กล่าวคือ ภาระในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบจะไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว แต่จะต้องมีการรับผิดชอบร่วมกัน เพราะการบริการสาธารณะแนวใหม่ให้ความสำคัญกับพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยที่มีทั้ง สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการกระทำอันเป็นผลมาจากความร่วมมือกัน

พิทยา บวรวัฒนา (2549) ได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐในศตวรรษที่ 21 จึงเสนอแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลประชาธิปไตย (The New Democratic

Governance Paradigm) เสนอว่ายุคนี้บทบาทภาครัฐควรจะเป็นอย่างไร ใครคือผู้รับผลประโยชน์ จึงให้สาระสำคัญในส่วนของการลดขนาดองค์กร โดยการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น รัฐต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service : NPS) เป็นกิจกรรมที่ภาครัฐมีภาระความรับผิดชอบที่เป็นทั้งผู้รับและผู้ให้โดยมีความสัมพันธ์กับสาธารณะในเชิงการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ สร้างการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรและความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่ความยั่งยืนการโดยรากฐานแห่งการให้บริการสาธารณะนั้น ย่อมมาจากการบริหารปกครองสาธารณะทั้งสิ้น เพราะแนวคิดของการให้บริการสาธารณะนับตั้งแต่อดีตไปจนถึงปัจจุบันมีการปรับบทบาทของภาครัฐเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ณ ช่วงเวลานั้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือผลสัมฤทธิ์ทางการบริหาร ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิเสนอแนะ หรือให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อการดำเนินงานที่ตรงกับวัตถุประสงค์ อีกทั้งยังเกิดการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และแนวคิดที่มุ่งเน้นการรับผิดชอบต่อสังคม

สรุป การบริการสาธารณะแนวใหม่เป็นการให้บริการแก่สาธารณะโดยตอบสนองความต้องการของส่วนรวมอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

ตาราง 2.2 เปรียบเทียบระหว่าง รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิม การบริหารจัดการสาธารณะแนวใหม่ และการบริการสาธารณะแนวใหม่

	รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิม	การบริหารจัดการสาธารณะแนวใหม่	การบริการสาธารณะแนวใหม่
รากฐานของทฤษฎี	ทฤษฎีการเมือง และสังคมศาสตร์	ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์	ทฤษฎีประชาธิปไตย
เหตุผล และต้นแบบของพฤติกรรมมนุษย์	การบริหารและผลประโยชน์ของสาธารณะ	เครื่องมือ เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และผลประโยชน์สาธารณะ	ยุทธศาสตร์และผลประโยชน์ของประชาชน
แนวความคิดของผลประโยชน์สาธารณะ	การเมือง การยึดถือกฎหมาย	การรวมกันของผลประโยชน์ส่วนบุคคล	การพูดคุยเกี่ยวกับการแบ่งปันผลประโยชน์
ผู้ที่ได้รับการตอบสนองจากการให้บริการสาธารณะ	ลูกค้าและประชาชนในระบอบประชาธิปไตย	ลูกค้า	ประชาชน
บทบาทของรัฐบาล	“การปฏิบัติ” ที่เน้นการเมืองเป็นวัตถุประสงค์หลัก	“กำกับ” โดยเร่งให้มีอิสระทางการตลาด	“ให้บริการ” เจรจาและเป็นนายหน้าในการให้ผลประโยชน์ระหว่างประชาชน
กลไกเพื่อความก้าวหน้าของวัตถุประสงค์ของนโยบาย	แผนงานเพื่อการบริหารผ่านตัวแทนของรัฐบาล	การสร้างกลไกและสิ่งกระตุ้นผ่านตัวแทนที่ไม่มีผลประโยชน์	การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของสาธารณะและตัวแทนที่ไม่มีผลประโยชน์
แนวทางสู่การอธิบาย	ลำดับขั้นของความรับผิดชอบของผู้นำที่ผ่านการเลือกตั้ง	แรงขับเคลื่อนทางการตลาดและผลลัพธ์จากการสะสมของผลประโยชน์ส่วนบุคคล	ความหลากหลายในการให้บริการสาธารณะ ภายใต้กฎหมาย คุณค่า บรรทัดฐานและผลประโยชน์ของประชาชน
การบริหารการตัดสินใจ	จำกัดการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่	ค่อยๆ ได้รับอิสระในการพบผู้ประกอบการ	จำเป็นต้องตัดสินใจแต่จำกัดและต้องรับผิดชอบต่อ
โครงสร้างขององค์กร	องค์กรตามลำดับชั้น กับอำนาจสั่งการจากบนลงล่างและควบคุมผู้รับบริการ	การแบ่งอำนาจสู่สาธารณะกับการควบคุมตัวแทน	โครงสร้างความร่วมมือกับการแบ่งปันผู้นำ
แรงจูงใจพื้นฐานของการให้บริการสาธารณะ	จ่ายเงินและประโยชน์ บริการสังคม	จิตวิญญาณของผู้ประกอบการ ความสะดวก ต้องการลดขนาดขององค์กร	บริการสาธารณะ ความต้องการมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ที่มา: ดัดแปลงจาก Denhardt and Denhardt, 2000

1.2 การบริหารปกครองสาธารณะ (Public Governance)

การบริหาร หมายถึง การนำทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญทางการบริหาร “9 M'S” อันประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) การจัดการ (Management) การให้บริการประชาชน (Market) คุณธรรม (Moral) ข้อมูลข่าวสาร (Message) เวลา (Minute) และการวัดและประเมินผล (Measurement) โดยการประสานความพยายามของบุคคล อย่างน้อย 2 คนขึ้นไป (อนันต์ เกตวงศ์, 2523) ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการประยุกต์ใช้ตามกระบวนการทางการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมพงศ์ เกษมสิน, 2523; ไพบุลย์ ช่างเรียน, 2532) ในขณะที่ บุญทัน ดอกไธสง ในปี 2537 ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตอบสนองความต้องการของ บุคคล องค์กร ประเทศ หรือเพื่อให้เกิดกำไรแก่ทุกคนในองค์กร อย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (บุญทัน ดอกไธสง, 2537) โดยการบริหารที่ใช้ในการปฏิบัติทางราชการ การปฏิบัติตามนโยบาย มีศัพท์บัญญัติว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) โดยวัตถุประสงค์ของรัฐ คือความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยส่วนรวม (สุพล ด้วยตั้งใจ พนม ทองดีเจริญ และชมพูท สุขศรีมั่งมี, ม.ป.ท.)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ในปี 2545 ได้แบ่งการบริหารตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงาน 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง การบริหารของหน่วยงานภาครัฐ หรือการบริหารรัฐกิจ ที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน อันได้แก่ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคือการให้บริการสาธารณะ (Public Services) เช่น การบริหารของหน่วยงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตลอดจนการบริหารงานของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

ส่วนที่สอง การบริหารของหน่วยงานภาคธุรกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดในทางธุรกิจ การค้า การลงทุน ตลอดจนการบริการ เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน จำกัด

ส่วนที่สาม การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (Non-Governmental Organization: NGOs) มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อทำกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์โดยไม่แสวงหากำไร เช่น มูลนิธิ สมาคม องค์กรสาธารณประโยชน์ทั้งหลาย

ส่วนที่สี่ การบริหารของหน่วยงานระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ องค์กรสหประชาชาติ องค์กรการชาติสากล สหภาพยุโรป

ส่วนที่ห้า การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญขององค์กรเหล่านี้ถือเป็นองค์กรของรัฐ แต่มีลักษณะพิเศษโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครอง และรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ

ส่วนที่หก การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชนวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ รักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้ให้บริการ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545)

การบริหารในฐานะที่เป็นกระบวนการ หรือกระบวนการบริหาร เกิดจากหลาย แนวคิด เช่น แนวคิดของ Luther Gulick และ Lyndall Urwickb ในหนังสือ Papers on the Science of Administration มีสาระสำคัญโดยใช้หลักประสิทธิภาพ ซึ่งให้ความสำคัญกับการแบ่ง งานตามความถนัดและเหมาะสม จัดหน่วยงานในลักษณะปิรามิด มีสายการบังคับบัญชาที่ลดหลั่นกัน (สุพล ด้วยตั้งใจ พนม ทองดีเจริญ และชมพูนุท สุขศรีมั่งมี, มปป.) นอกจากนี้กระบวนการบริหาร 7 ประการ (POSDCoRB) ได้แก่

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organizing)
- 3) การบริหารงานบุคคล (Staffing)
- 4) การอำนวยการ (Directing)
- 5) การประสานงาน (Coordinating)
- 6) การรายงาน (Reporting) และ
- 7) งบประมาณ (Butgeting)

หรือแนวคิดของ Henry Fayol มีกระบวนการบริหาร 5 ประการ (POCCC) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การ ประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545; สุพล ด้วยตั้งใจ พนม ทองดีเจริญ และชมพูนุท สุขศรีมั่งมี, มปป.)

แนวคิด PDCA เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Walter Shewhart ซึ่งถือเป็นผู้บุกเบิกการ ใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจร PDCA ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย มากขึ้น เมื่อ ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพ อย่าง W. Edwards Deming ได้นำมาเผยแพร่ ให้เป็นเครื่องมือ สำหรับการปรับปรุงกระบวนการ วงจรนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า “Deming Cycle” (สถาบันเพิ่มผลผลิต แห่งชาติ, 2558) เป็นการใช้เครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างมีคุณภาพอย่าง เป็นวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

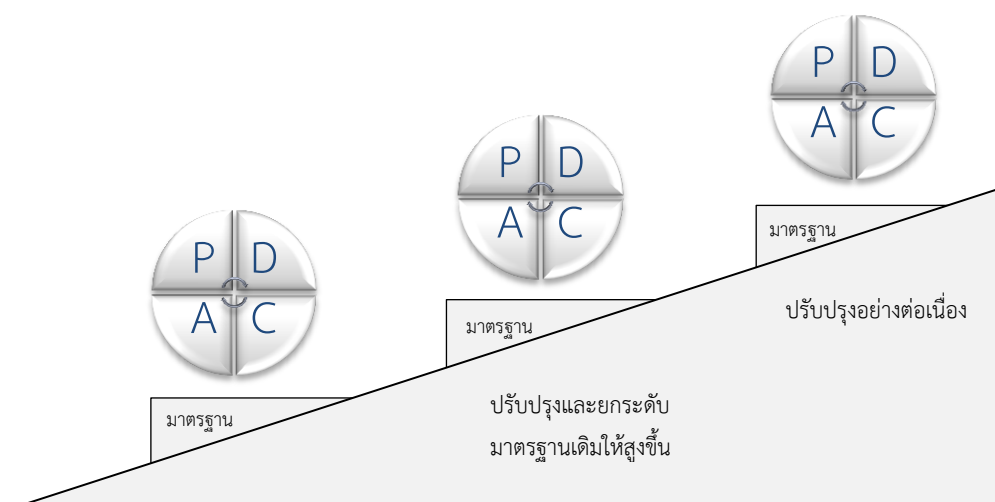
1. การวางแผน (Plan) เพื่อกำหนดจุดประสงค์ หรือเป้าหมายที่จะดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) เมื่อเกิดการเข้าใจในแผนจะเกิดการปฏิบัติตามแผนนั้น โดยจะมีการติดตามการปฏิบัติงาน อาจได้รับคำปรึกษาเพื่อให้ดำเนินการอย่างราบรื่น

3. การตรวจสอบ (Check) เป็นขั้นตอนสำคัญที่ใช้ตรวจสอบสภาพของการดำเนินงานนั้นว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่

4. และการปรับปรุงแก้ไข (Act) หากมีปัญหาเกิดขึ้น จะต้องหาสาเหตุเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นซ้ำอีก แล้วบันทึกเป็นรายงานการแก้ปัญหา จากนั้นวนกลับไปสู่การวางแผน ดำเนินการซ้ำ ถ้าหากบรรลุตามเป้าประสงค์แล้วก็ต้องทบทวนถึงเหตุที่ทำให้บรรลุตามเป้าประสงค์นั้นเพื่อสั่งสมประสบการณ์ หรือองค์ความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่สูงขึ้น หรือเพื่อการพัฒนาต่อไป

หากผลในการดำเนินงานไม่เป็นที่น่าพอใจให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว (ปริทรรศน์ พันธบุรุษย์, 2545; วิฑูรย์ สิมะโชคดี, 2545) นอกจากนี้จุดมุ่งหมายที่แท้จริงที่ ฮิโตชิ คูเม ได้กล่าวถึง (พิชญ์ณัฐธา งามมีศรี, 2552) วงจร PDCA ไม่ใช่เพียงปรับแก้ผลลัพธ์เท่านั้น แต่ต้องก่อให้เกิดการปรับปรุงด้วยการป้องกันของเสียซ้ำซ้อนเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น



ภาพประกอบ 2.1 วงจร PDCA แบบต่อเนื่อง

ที่มา: พิชญ์ณัฐธา งามมีศรี (2552)

วงจร PDCA ทำให้เห็นผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม นำข้อบกพร่องมาปรับแก้ไขให้ทันท่วงที พัฒนาจุดอ่อนให้กลายเป็นจุดแข็งด้วยการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความได้เปรียบแข่งขัน และใช้ในการแก้ไขปัญหาในเชิงรุกและการตั้งรับได้อย่างสมบูรณ์แบบ การทำซ้ำๆก่อให้เกิดความชำนาญและมาตรฐานที่สูงขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ตาราง 2.3 ตัวอย่างของขั้นตอนการบริหารภายในองค์กรตามแนวทางของ PDCA

การจัดทำแผนการดำเนินงาน	
P (Plan)	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงาน - จัดตั้งทีมงาน และกำหนดภาระหน้าที่ มอบหมายความรับผิดชอบ - กำหนดตัวชี้วัด - สสำรวจสภาพปัจจุบัน พร้อมกำหนดเป้าหมาย - วางแผนการดำเนินการ
D (Do)	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ 1) ปรับปรุงแก้ไขผ่านเครื่องมือ หรือเทคนิคที่เลือกใช้ 2) รณรงค์ ส่งเสริม ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสื่อสารที่เหมาะสม
C (Check)	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบ ติดตามผลการแก้ไข - สรุปผลการดำเนินงาน
A (Action)	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ผลสำเร็จ หาสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้น - ต่อยอดการแก้ไขปรับปรุง - จำทำแผนขยายผล เพื่อเป็นการปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไป

ที่มา: ดัดแปลงจาก สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2558)

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ออกแบบกระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารงานนั้น มีขั้นตอนการดำเนินงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อาทิ การวางแผนในขั้นตอนแรก เพื่อที่จะใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และมีการประเมินผลเพื่อสำรวจผลลัพธ์ว่าตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป หรือเพื่อนำมาปรับปรุงใหม่เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสูงสุด กระบวนการบริหารภายในองค์กรตามแนวทางของ PDCA จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่กระบวนการวางแผนการทำงานจนกระทั่งประเมินผลเพียงเท่านั้น แต่ผลการประเมินนี้ยังเป็นผลที่นำมาปรับปรุงพัฒนาให้เกิดความมีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถพัฒนาได้เรื่อย ๆ จะไม่เกิดความผิดพลาดซ้ำซ้อนอันเกิดจากการพัฒนาแต่สามารถนำผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์มาปรับปรุงให้เกิดมาตรฐานที่สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

การปกครองสาธารณะ หมายถึง การใช้อำนาจรัฐต่อประชาชน อย่างมีเงื่อนไข มีระเบียบ กฎเกณฑ์ปฏิบัติ และต้องอาศัยอำนาจทางการบริหารดำเนินกิจการอันส่งผลกระทบต่อ สาธารณะชน เพื่อตอบสนองความต้องการส่วนรวมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ โดยมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) คืออำนาจสูงสุดในการปกครองที่จะดำเนินกิจการภายในหรือนอกประเทศโดยอิสระ จำแนกลักษณะออกเป็น 3 ประการ คือ อำนาจนิติบัญญัติ เป็นอำนาจที่ใช้ในการออกกฎหมาย อำนาจบริหาร เป็นอำนาจในการนำกฎหมายไปบังคับใช้ และอำนาจตุลาการ เป็นอำนาจในการตัดสินคดีความตามตัวบทกฎหมาย ทั้งนี้มีวิวัฒนาการ 3 ช่วง ได้แก่ ยุคแรกคือนครรัฐ (City - State) รัฐศักดินา (Feudal State) และยุคปัจจุบันคือรัฐชาติ (Nation - State) รูปแบบในการปกครอง ลักษณะการใช้อำนาจในการปกครอง และลัทธิหรืออุดมการณ์ในการปกครอง ดังนี้ (วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, สุขุม นवलสกุล และวิทยา จิตนุพงศ์, 2552; อานนท์ อาภาภิรม, 2545)

ตาราง 2.4 หลักการพิจารณารูปแบบการปกครอง

จำนวนผู้เป็นเจ้าของ อำนาจอธิปไตย	จุดมุ่งหมายในการปกครอง	
	เพื่อประชาชน	เพื่อผู้ปกครอง
คนเดียว	ราชาธิปไตย (Monarchy)	ทฤษฎาธิปไตย (Tyranny)
คณะบุคคล	อภิชนาธิปไตย (Aristocracy)	คณาธิปไตย (Oligarchy)
ประชาชนทั้งหมด	ประชาธิปไตย (Democracy)	ฝูงชน (Mob-rule)

ที่มา: วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, สุขุม นवलสกุล และวิทยา จิตนุพงศ์ (2552)

การปกครองโดยคน ๆ เดียว หมายความว่าอำนาจในการปกครองขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว สิทธิขาดและอำนาจสูงสุดเป็นของบุคคลนั้น การปกครองโดยคณะบุคคลเป็นการปกครองโดยมีคณะบุคคลเป็นผู้วางกฎเกณฑ์หรือบริหารประเทศ ควบคุมทิศทางการบริหาร โดยเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับจากราชชน การปกครองโดยประชาชนทั้งหมด เป็นการปกครองโดยให้ประชาชนเป็นรากฐานของอำนาจ โดยปกติจะเรียกว่าประชาธิปไตย หมายถึงการให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ ผู้ใดจะมาเป็นผู้ปกครองได้ต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน (วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ, สุขุม นवलสกุล และวิทยา จิตนุพงศ์, 2552) เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการปกครอง มีวัตถุประสงค์สำคัญในการสร้างประสิทธิภาพความมีเหตุผลในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสาธารณะทั้งสิ้น

การบริหารปกครองสาธารณะ หรือการจัดการภาคีสาธารณะ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และปรีดา วานิชภูมิ, 2556) หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน เป็นระบบโดยอาศัยอำนาจการบริหารทางกฎหมาย โดยใช้หลักนิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งหมายถึงการไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ ถือหลักและกระบวนการทางกฎหมายโดยมีรากฐานอยู่บนเหตุผล การดำเนินการต่างๆ การพิจารณาข้อพิพาท – ขัดแย้ง เป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมายที่ระบุไว้ และมีการพิจารณาความอย่างชัดเจน เปิดเผยให้ทราบโดยทั่วกัน (สุพล ด้วยตั้งใจ (สุขศรีมั่งมี) พนม ทองดีเจริญ และชมพูนุท สุขศรีมั่งมี, มปป.) Mark Bevir ในปี 2012 (พัชรี สีโรรส, 2557) กล่าวถึงการจัดการปกครองโดยมีกระบวนการที่ซับซ้อนมากขึ้น ไม่เพียงแต่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมเท่านั้น แต่ยังผสมผสานขอบเขตอำนาจที่ซับซ้อนโดยผ่านเครือข่ายที่ทำงานร่วมกัน อาทิ ภาคธุรกิจ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ทางวิชาชีพต่างๆ ให้ความร่วมมือดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินงานสาธารณะ เช่น ชุมชนร่วมกับรัฐในการพัฒนาท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันเป็นภาคีในการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค หรือระดับประเทศ กอปรกับ Rhodes ในปี 1997 มีแนวคิดในการจัดการปกครอง ว่าเป็นเครือข่ายระหว่างองค์กรที่มีลักษณะพึ่งพิงกัน ถึงแม้ว่าเป็นสมาชิกเครือข่ายแต่ก็มีอิสระของตนเอง (Self – Organizing) และเป็นอิสระจากภาครัฐอย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดกติกาในการอยู่ร่วมกัน (Osborne, 2010a; Peters, 2010; Bovaird and Löffler, 2005; Cheema, 2005 อ้างใน สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และปรีดา วานิชภูมิ, 2556; พชรี สีโรรส, 2557)

Tony Bovaird และ Elke Loeffler (The Governance International, 2016 (ออนไลน์)) ผู้เขียนหนังสือ Public Management and Governance โดยกล่าวถึงสาระสำคัญที่จะตอบคำถามว่า นโยบาย การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพ และการสำรวจกระบวนการบริหารปกครอง ประกอบด้วยกฎแฉะ 3 ประการ ได้แก่

1. ความท้าทายและแรงกดดันที่รัฐบาลทั่วโลกต้องเผชิญหน้า
2. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐในกระแสเศรษฐกิจ
3. ประเด็นสำคัญในการปกครอง เช่น จริยธรรม ความโปร่งใสและ การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในขณะที่การบริหารราชการแต่เดิมนั้น แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อแนวคิดในการบริหารปกครองสาธารณะปรากฏขึ้น แนวคิดการบริหารปกครองสาธารณะก็มีหลายระดับ เช่นเดียวกัน คือ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับ แม้ว่าการบริหารปกครองสาธารณะจะมีความซับซ้อน แต่หาได้ไร้ระเบียบไม่ ผ่านบรรทัดฐาน การบริหารปกครองสาธารณะมีความเป็นพลวัต มีธรรมเนียมปฏิบัติ และกติกาที่กำหนดขึ้น (Kennett, 2010 อ้างใน สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และปรีดา วานิชภูมิ, 2556)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

ระบบราชการ หมายถึง การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ มีการแบ่งลำดับชั้นในการบังคับบัญชาตลันลงมา Max Weber (สุพล ด้วยตั้งใจ (สุขศรีมั่งมี) พนม ทองดี เจริญ และชมพูท สุขศรีมั่งมี, มปท.) เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้บังคับบัญชาต้องอยู่ภายใต้บัญญัติแห่งกฎหมายเป็นองค์การที่มีแบบแผน (Bureaucracy) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่สังคมเผชิญอยู่ โดยมีข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติงานตามระเบียบระบบของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ (ชัยอนันท์ สมุทวนิช, 2547; อานนท์ อภาภิรม, 2545; กุศลธ ธนาพงศธร, 2530) นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของระบบราชการซึ่งจำแนกอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังตาราง

ตาราง 2.5 การให้นิยามของคำว่า “ระบบราชการ”

เงื่อนไขการพิจารณา	นักคิด	นิยาม
การบริหารงานของรัฐบาลในแง่ของการบริหารองค์กร	John Dorsey	งานสาธารณะในการบริหารของรัฐบาลซึ่งอยู่ในระบบการเมือง
	Talor Cole	กลุ่มบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆที่มีความสำคัญแก่ชุมชนและรัฐ
ลักษณะโครงสร้างขององค์กร	Victor Thompson	องค์กรที่ถือว่าเป็นระบบราชการจะต้องมีการจัดลำดับอำนาจหน้าที่ หรือการบังคับบัญชาที่สลับซับซ้อน และต้องลึกซึ้งยิ่งกว่าการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน
	Wallace Sayre	นอกจากจะมีการบังคับบัญชา จะต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน มีกฎ ระเบียบ การจัดระบบเอกสาร และบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน
ลักษณะเฉพาะที่ทำให้องค์กรแตกต่างจากองค์กรอื่น	Morroe Berger	จะต้องมีลักษณะพิเศษ 3 ประการ ได้แก่ 1. พฤติกรรมที่สมเหตุสมผลมีลักษณะเป็นสากลนิยม 2. พฤติกรรมที่เป็นไปตามลำดับชั้นบังคับบัญชา 3. พฤติกรรมการใช้ดุลยพินิจอย่างสุ่มรอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายภายหลัง
ความสำเร็จตามเป้าหมาย	Peter Blau	องค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารและมีความคล้ายคลึงกัน
	Peter Leonard	การกล่าวอ้างถึงการจัดกิจกรรมที่สมเหตุสมผลและชัดเจนเพื่อบังคับไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ที่มา: อานนท์ อภาภิรม (2545)

2.1 ความเป็นมาของระบบราชการและการปฏิรูป

John Pfiffner และ Robert Presthus (อานนท์ อาภาภิรม, 2545) เชื่อว่าระบบราชการมีมาตั้งแต่โบราณกาล แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด ระบบราชการเป็นรูปแบบหนึ่งขององค์การและมีอยู่ในทุกองค์การ ในประวัติศาสตร์ของประเทศอียิปต์ คริสต์ศตวรรษที่ 11 กษัตริย์แห่งกรุงโรมได้จัดตั้งสมัชชาข้าราชการเพื่อดูแลทรัพย์สินส่วนพระองค์ มีการเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ส่วนทางทวีปเอเชีย ประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น ได้มีการสอบวัดความรู้เพื่อคัดสรรบุคคลเข้าทำงาน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2523)

ระบบราชการในปัจจุบัน เป็นระบบราชการสมัยใหม่ (Modern Bureaucracy) เริ่มขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 17 จากวงราชการทหารเป็นจุดเริ่มต้น และขยายไปสู่หน่วยงานบริหารของข้าราชการพลเรือนในยุโรป ลักษณะสำคัญของระบบราชการสมัยใหม่คือการเก็บภาษีอากรอันเป็นรายได้สำคัญของรัฐ ต่อมาระบบราชการเป็นลักษณะขององค์กรที่มีขนาดใหญ่ และด้วยความที่เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่นั้นจึงทำให้เกิดปัญหา ความยุ่งยากในการใช้อำนาจทางการเมือง เพราะไม่สามารถแยกการเมืองออกจากการบริหารได้ ต่างฝ่ายต่างต้องพึ่งพากัน (จรรยา สุภาพ, 2514) มีการใช้อำนาจจนบางครั้งการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ไม่ได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ฉะนั้นการลดปัญหาที่มีในรูปแบบของการบริหารราชการจะต้องมีการประสานงานให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดความคล่องตัว จึงจำเป็นต้องลดขั้นตอนในการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริหารงานอันก่อให้เกิดประโยชน์ของสาธารณะ และก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์

ดังนั้นการนำสิ่งที่เห็นว่าเป็นปัญหามาจัดรูปแบบใหม่ ปรับปรุงให้สมควร ให้มีความเหมาะสม แต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการโดยมีกระบวนการ ไม่สามารถได้มาโดยการใช้อำนาจ หรือกำลัง กล่าวคือ การปฏิรูป (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554; ศักรินทร์ ภูมิจิตน, 2559; บรรยง พงษ์พานิช, 2557 (ออนไลน์)) ดังนั้นการปฏิรูประบบราชการนั้น หมายถึงการปรับปรุงจัดระบบความมีประสิทธิภาพให้กับส่วนราชการ ลดบทบาทที่รัฐจะต้องดำเนินการฝ่ายเดียวมาเป็นการบริหารแบบ เพื่อพัฒนาให้เกิดการบริหารประเทศอย่างมีคุณภาพและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้รัฐได้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ ทั้งนี้การปฏิรูประบบราชการเกิดขึ้นครั้งแรกในทศวรรษ 1980s เนื่องจากรัฐไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ อีกทั้งความเปลี่ยนแปลงจากภายในอันเนื่องมาจากความหลากหลายของภาคประชาสังคม เนื่องจากรัฐที่มีอำนาจรวมศูนย์ ไม่สามารถปรับตัวได้ทันจึงเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงิน นำไปสู่ความพยายามปรับตัวของภาครัฐในขณะนั้น

การปฏิรูปครั้งแรก มีฐานคิดจากแนวคิดแบบเสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) กล่าวคือ การสนับสนุนส่งเสริมระบบตลาดเสรี หรือระบบทุนนิยม ที่นักเสรีนิยมเชื่อว่าจะนำไปสู่การแข่งข้อย่างมีประสิทธิภาพ และทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Rational Choice Theory) กล่าวคือ การศึกษาพฤติกรรมของตลาดมาอธิบายผลการตัดสินใจของรัฐบาล ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการนำเอากลไกของตลาดมาใช้ทำให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พัชรี สิโรรส, 2557) ทำให้ภาครัฐลดบทบาทของตนเองโดยมอบหมายภารกิจบางส่วนให้เป็นของเอกชนในการดำเนินงาน ใช้วิธีการแข่งขันและเทคนิคการบริหารจัดการแบบเอกชน ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นที่มาของการบริหารจัดการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Management: NPM) เพื่อการบรหารจัดการภาครัฐให้คล่องตัวและทันสมัย ให้ความสำคัญของทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าในแนวคิดเชิงระบบ อาศัยเครื่องมือในการสร้างความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าหรือผู้รับบริการ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การวัดและประเมินผลงาน การบริหารคุณภาพโดยรวม ไปจนถึงการรื้อปรับระบบ (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2553) แต่เนื่องจากความกังวลว่าจะก่อให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะการปฏิรูปนั้นมีการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายในการดำเนินงานให้บริการแก่สาธารณะ เกิดปัญหาการขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน (Kjar, 2004) เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ มิได้ตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่เสมือนผู้รับใช้ประชาชน มุ่งผลในระยะสั้น แทนที่คำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาวต่อสาธารณะ (พัชรี สิโรรส, 2557) จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิรูปครั้งแรกจึงนำไปสู่ การปฏิรูปของภาครัฐในครั้งที่สอง

การปฏิรูปของภาครัฐในครั้งที่สอง เป้าหมายคือการลดปัญหาในการประสานงาน ด้วยการใช้เครื่องมือการสร้างเครือข่าย และการทำงานอย่างเป็นหุ้นส่วน โดยรัฐจะมีหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการดำเนินการร่วมกัน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็ภาคเอกชน ประชาชน และ ประชาสังคมโดยมีการสร้างบรรทัดฐานร่วมกัน มีข้อกำหนด กฎหมาย ระเบียบในการจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะ และออกแบบมาเพื่อควบคุม ปังแจกบุคคล และพฤติกรรมของกลุ่ม (O’Leary, Bingham, and Gerard, 2005; Bryson, Crosby, and Stone 2006; Chris Ansell and Alison Gash, 2008)

แม้การปฏิรูปครั้งแรกจะมีการเสนอให้เกิดการสร้างเครือข่าย แต่ไม่ได้กล่าวถึงการสร้างศักยภาพของรัฐในการบริหารจัดการเครือข่าย และการแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน (พัชรี สิโรรส, 2557) การปฏิรูปครั้งที่สองเกิดจากความต้องการแก้ไขข้อบกพร่องในครั้งแรกและการบริหารความร่วมมือที่มีการใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน เป็นการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกันอันนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด (McGuire, 2006)

2.1.1 การปฏิรูปราชการในต่างประเทศ

การปฏิรูประบบราชการของแต่ละประเทศนั้นจะไม่เหมือนกันหมดทุกที่ เนื่องจากต้องล้าไปตามบริบทของสังคมและเศรษฐกิจที่ประเทศของตนได้ประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น (The Present State) สภาพการณ์ที่พึงประสงค์ในอนาคต (The Future Desired State) หรือวิสัยทัศน์ (Vision) ของแต่ละประเทศ ดังที่จะยกตัวอย่าง ประเทศในทวีปยุโรป และประเทศในทวีปเอเชีย 3 ประเทศ

1. ประเทศสหราชอาณาจักร (United Kingdom)

ประเทศสหราชอาณาจักร หรือที่รู้จักกันดีในนามของประเทศอังกฤษมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีกษัตริย์เป็นประมุข (Constitutional Monarchy) มีรัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร การบริหารราชการนั้น จัดระเบียบออกเป็นแบบการบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง และหน่วยงานบริหารพิเศษ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็นหลายระบบตามความเหมาะสม โดยจะใช้ระบบการปกครองเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การแบ่งพื้นที่หน่วยงานย่อยออกเป็นตำบล และใช้หน่วยงานท้องถิ่นระดับเดียว กล่าวคือไม่แบ่งพื้นที่ออกเป็นหน่วยงานย่อย

การปฏิรูปการบริหารราชการของประเทศอังกฤษไม่มีปัญหาในเรื่องของการจัดโครงสร้างส่วนราชการ แต่มีการมุ่งเน้นในเรื่องของการบริหารจัดการเพื่อให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีการจัดให้มีโครงการจัดตั้งหน่วยงานบริหารราชการพิเศษ และการจัดให้มีโครงการสัญญาของประชาชน เพื่อยกระดับมาตรฐานในการให้บริการประชาชน เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ทำให้การปฏิรูประบบราชการตามโครงการต่าง ๆ ดังกล่าว ประสบความสำเร็จ สรุปดังนี้

- 1) การเตรียมการที่ดี ทั้งการกำหนดนโยบาย และการเตรียมการดำเนินงาน การทำความเข้าใจกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสูงสุดภายในประเทศ มีการติดตามความคืบหน้าเป็นระยะ ๆ โดยการจัดประชุมคณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ เพื่อรายงานความคืบหน้าและเสนอแผนที่จะดำเนินการต่อไปทำให้โครงการดำเนินไปตามระยะเวลาที่กำหนด
- 3) การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะ โดยให้ผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ และให้รายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรีเป็นระยะๆ เพื่อลดระยะเวลาในการ

4) การจัดตั้งหน่วยงานรองรับที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา เพื่อรองรับโครงการต่างๆเป็นโครงการไปและมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาเพื่อทำหน้าที่เป็นไปตามนโยบายตลอดจนประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงต่างๆ

5) การจัดตั้งคณะที่ปรึกษา เพื่อร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ เพื่อพัฒนาแนวทางกรดำเนินงานให้เหมาะสมเป็นคณะของผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของโครงการต่างๆให้มีประสิทธิภาพ

6) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อาจทำโดยการจัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

2. ประเทศสวีเดน (Sweden)

ประเทศสวีเดนมีการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีกษัตริย์เป็นประมุข (Constitutional Monarchy) เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ มีรัฐสภา โดยประกอบด้วยสมาชิกประเภทเดียวคือ สมาชิกรัฐสภา มีการจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนเขต และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการส่วนกลางมีการจัดกลุ่มงานด้านการเมืองออกเป็นกระทรวง และจัดกลุ่มงานด้านการบริหารออกเป็นหน่วยงานบริหารอิสระ การบริหารราชการส่วนเขต จัดตั้งเป็นหน่วยงานส่วนกลางประจำภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีการจัดเป็นการปกครองในระดับเขตและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเมืองและชุมชนชนบท

การปฏิรูประบบราชการในประเทศสวีเดนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ภาคส่วนราชการมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับเอกชนอยู่ตลอดเวลา จึงไม่มีปัญหามากนัก การบริหารราชการของสวีเดนเป็นตัวอย่างที่ดีของการบริหารราชการที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ในอนาคต 3 ประการ ได้แก่

1) โครงสร้างส่วนราชการมีลักษณะเป็นแนวราบ มีสายการบังคับบัญชาที่สั้นและกระชับ

2) มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงมาก

3) มีเจ้าหน้าที่ส่วนกลางน้อย เพราะได้กระจายอำนาจในการตัดสินใจไปให้หน่วยบริหารอิสระ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองระดับเกือบทั้งหมด

3. ประเทศฝรั่งเศส (French Republic)

ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข มีรัฐสภาประกอบด้วย วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร การบริหารราชการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง มีการแบ่งเป็นกระทรวง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ เขตและจังหวัด และการบริการราชการส่วนท้องถิ่น มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเขต ระดับจังหวัด ระดับเมืองและชุมชน

การปฏิรูประบบราชการเน้นเรื่องการบริหารจัดการ และการให้บริการประชาชน และการกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศฝรั่งเศสมีความแตกต่างทางด้านพื้นที่อย่างมาก ทั้งเรื่องขอบเขตพื้นที่จำนวนประชากร และฐานะทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจำเป็นจะต้องคงหลักการในการบริหารประเทศทั้ง 3 หลัก กล่าวคือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการรวมอำนาจ

4. ประเทศญี่ปุ่น (Japan)

ประเทศญี่ปุ่นมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีจักรพรรดิเป็นประมุข การบริหารราชการประเทศญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น รัฐบาลกลาง อันได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวง คณะกรรมการและทบวง รัฐบาลท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัดและระดับเทศบาล

การปฏิรูประบบราชการเริ่มตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1980 เพื่อให้ระบบราชการสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยประเทศญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการขึ้นในปี ค.ศ. 1981 ยุทธศาสตร์ที่ทำให้การปฏิรูประบบราชการของประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จ สรุปดังนี้

- 1) รัฐบาลให้ความสนใจและความสำคัญในการปฏิรูประบบราชการ โดยกำหนดให้เป็นนโยบายที่มีความสำคัญในระดับสูงของรัฐบาล
- 2) รัฐบาลได้แต่งตั้งบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ที่มีชื่อเสียงในสังคมมาเป็นประธานกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
- 3) ให้คำมั่นสัญญาล่วงหน้าว่าจะนำข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการอย่างจริงจัง
- 4) จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการ โดยมีข้าราชการระดับปลัดทบวงเป็นหัวหน้าสำนักงาน และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา

5. ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ประเทศมาเลเซียเป็นสหพันธรัฐ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดี และมีสภาประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร การบริหารราชการแบ่งออกเป็นรัฐบาลกลาง และรัฐบาลรัฐ

การปฏิรูประบบราชการเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากประเทศมาเลเซียได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรเมื่อปี ค.ศ. 1957 ต่อมา เมื่อปี ค.ศ. 1980 ประเทศมาเลเซียเข้าสู่ยุคของการพัฒนาอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงปรับปรุงนโยบายโดยการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมากขึ้น

การปฏิรูปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 เป็นต้นมา ประเทศมาเลเซียได้ยึดวิสัยทัศน์ มาเลเซีย 2020 เป็นเป้าหมายรวมของการพัฒนาประเทศ มีการกำหนดจุดเน้นในการปฏิรูป 6 เรื่อง คือ

- 1) การพัฒนาผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
 - 2) การเปลี่ยนแปลงการจัดการ โดยการนำเอา เครื่องมือหรือเทคนิคใหม่ๆ มาปรับใช้ เช่น TQM, Client's Charter, Quality Counter Service
 - 3) การปรับปรุงผลิตภาพและคุณภาพ
 - 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ได้ผลงานที่สูงขึ้น
 - 5) การร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน
 - 6) การปรับปรุงการจัดการด้านการเงินการคลัง
6. ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)

ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบ สาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดีซึ่งเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเป็นประมุข และมีรองประธานาธิบดี ซึ่งเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเช่นกัน มีรัฐสภา ประกอบด้วย วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร การบริหารราชการมีสองส่วน ได้แก่ รัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น

การปฏิรูประบบราชการ ดำเนินพร้อมกันในหลายด้าน แบบการรื้อปรับระบบ เป็นครั้งคราว (5 หรือ 10 ปี) อย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1972 ค.ศ. 1986 และล่าสุดในปี 1996 โดยใช้ สำนักงานหรือกระทรวงงบประมาณรับผิดชอบเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการมาตลอด การปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ของฟิลิปปินส์ ได้แก่ การปฏิรูประบบราชการที่มีชื่อว่า “Reengineering of the Bureaucracy” มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ ปรับปรุง ยุบ รวม และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของส่วนราชการ

2.1.2 การปฏิรูประบบราชการในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบการปกครองแบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทหารเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดย คณะราษฎร ซึ่งนำโดยพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา มีรัฐสภาอันประกอบด้วย วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร การบริหารราชการไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การปฏิรูประบบราชการในอดีต หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงปฏิรูปการบริหารราชการส่วนกลางแบบจตุสดมภ์ (เวียง วัง คลัง นา) เป็นการแบ่งงานตามลักษณะหน้าที่ออกเป็นกรม และการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นระบบมณฑลเทศาภิบาล และส่งข้าราชการบริหารหรือข้าราชการระดับสูงจากส่วนกลางไปเป็นสมุหเทศาภิบาล และให้รายงานตรงต่อกระทรวงมหาดไทย เป็นการรวมอำนาจจากเจ้าเมืองไว้ที่ส่วนกลางอย่างเป็นระบบและตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในทุกยุคทุกสมัย แต่ยังคงใช้รากฐานเดิมในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นหลัก

จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม การเปิดตลาดการค้าเสรีมีมากขึ้น การแข่งขันกับนานาประเทศสูงขึ้น สังคมเข้าสู่ยุคของการเรียนรู้ ภาครัฐ และเอกชนต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ทุกขณะ ปัญหาสำคัญของระบบราชการไทย คือการเสื่อมถอยของระบบราชการและการขาดธรรมาภิบาล ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันรวมไปถึงอนาคต แนวทางการปฏิรูปคือการทำให้องค์กรเป็นองค์กรสมัยใหม่ที่ยึดหลักธรรมาภิบาล “Good Governance” การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางที่สำคัญให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) จุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลของภาครัฐนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผล และหน้าที่ มีระบบความรับผิดชอบด้านการเงินที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยกกระดับความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย เป็นต้น ส่วนบทบาทขององค์กรภาคเอกชนและบทบาทของประชาสังคม ที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือ การรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบ โดยรัฐควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น

หลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาลองค์ประกอบ 6 ประการ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ความซื่อสัตย์สุจริต ใจจริง อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น โดยทรงขอให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดถือหลักนี้เป็นหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวก เป็นจริง ทันท่วงที ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

5. หลักความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

การปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน คือการจัดบทบาทภารกิจ และโครงสร้างองค์กรภาครัฐ และเพื่อเป็นการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของส่วนราชการ จะดำเนินการโดย คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นสำนักงานถาวรแยกจาก ก.พ.



ภาพประกอบ 2.2 การปรับบทบาทภาครัฐ

ที่มา: ผู้วิจัย

ตาราง 2.6 ปัญหาหลักของระบบราชการไทย

ปัญหาหลักของระบบราชการไทย		
<p>1. ปัญหาอันเนื่องมาจากการยึดติดกับปรัชญาการบริหารยุคเก่า</p> <p>(1) เน้นบทบาทของรัฐในฐานะเป็นผู้ควบคุมและดำเนินกิจการทุกอย่างเสียเอง</p> <p>(2) เน้นการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางอย่างเป็นระบบ</p> <p>(3) เน้นการจัดโครงสร้างองค์การและการบริหารงานแบบระบบราชการ</p> <p>(4) เน้นการขยายตัวของหน่วยราชการ</p> <p>(5) เน้นการใช้กฎระเบียบและการควบคุม</p> <p>(6) เน้นการผูกขาดแนวคิดและยึดยึดการให้บริการแก่ประชาชน</p> <p>(7) เน้นให้หน่วยราชการขยายฐานของงบประมาณในแต่ละปีให้มากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์</p>	<p>2. ปัญหาอันเกิดจาก พรบ.ระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545</p> <p>(1) เค้าโครงการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป</p> <p>(2) การจัดโครงสร้างส่วนราชการมีความแข็งตัวไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพกว่ามาปรับใช้</p> <p>(3) ความยุ่งยากและความล่าช้าในการจัดตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเทคนิคการบริหารแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพกว่ามาปรับใช้</p> <p>(4) การรวมอำนาจและการใช้อำนาจในการบริหารการจัดการทรัพยากรต่างๆไว้กับหัวหน้าส่วนราชการระดับสูง (ระดับกรม) อย่างมาก ทำให้การบริหารงานไม่คล่องตัวและล่าช้า</p> <p>(5) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคไม่มีเอกภาพ</p>	<p>3. ปัญหาของระบบราชการในยุคโลกาภิวัตน์</p> <p>(1) การเผชิญกับการแข่งขันในเวทีโลกรุนแรงมากขึ้น</p> <p>(2) ประชาชนต้องการให้ภาครัฐบริการมากขึ้น มีคุณภาพสูงขึ้นในต้นทุนที่ต่ำลง</p> <p>(3) การขาดการประสานงานกันระหว่าง ภาคส่วนราชการกับภาคเอกชน</p> <p>(4) การขาดความทันสมัยในการบริหารงาน</p> <p>(5) ขาดวิสัยทัศน์รวมในการพัฒนาประเทศ</p>

ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลจาก สมาน รังสิโยฤกษ์, 2546

แนวคิดการปฏิรูประบบราชการไทยให้อยู่ในรูปแบบของกฎหมายมีดังนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2545 หลักการที่เป็นสาระสำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการตามมาตรา 3/1

“มาตรา 3/1 การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน

การจัดสรรงบประมาณและการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการ ปฏิบัติก็ได้”

มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 แสดงให้เห็นถึง การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลโดยเปิดโอกาสให้ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำภารกิจของรัฐตามวิถีของระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตย และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญในมาตรา 8 ว่าด้วยการบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนซึ่งจะมุ่งเน้นให้ ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการรับบริการโดยส่วนราชการต้องวิเคราะห์ผลดีผลเสียให้ครบทุกด้านและ ต้องดำเนินการอย่างโปร่งใสและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การดำเนินการของภาคส่วน ราชการต้องคำนึงถึงประชาชนเป็นหลัก รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่อ่อนกระบวนการเริ่ม ดำเนินการ ไปจนถึงการสิ้นสุดภารกิจการดำเนินกิจกรรมจากภาคส่วนราชการ

สรุปการปฏิรูประบบราชการหมายถึงการเพิ่มความยืดหยุ่นในโครงสร้างการบริหาร ราชการอันเนื่องมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันและ เน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อผลสัมฤทธิ์อันเป็นประโยชน์สุขแก่ ประชาชนมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม ยุติธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติงาน

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance)

สมาน รังสิโยภฤกษ์ (2543) อธิบายที่ปรึกษากระบวนการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้ความหมายของการบริหารราชการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงบรรลุเป้าหมาย เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของรัฐ ที่จะบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะ โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความร่วมมือนั้นมองประกอบสองประการ ประการแรก ได้แก่ หน่วยงานราชการ เพื่อมีหน้าที่ดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อันสืบเนื่องมาจากนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา เป็นต้น ประการที่สอง ได้แก่ ระเบียบบริหารราชการ เพื่อเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการดำเนินงาน (Method) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิวัฒนาการของการบริหารราชการเป็น 3 ยุค ดังนี้

(1) ยุคที่เน้นการออกระเบียบ และการบังคับให้เป็นไปตามระเบียบ (Law and Order) เมื่อก่อนปี ค.ศ. 1960 ประชาชนดำเนินการใด ๆ จะต้องได้รับการยินยอมจากทางราชการ

(2) ยุคที่เน้นการบริหารการพัฒนา (Development Administration) อยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1960 - 1990 เริ่มมีการใช้แผนในการพัฒนาประเทศ ซึ่งประเทศไทยก็ได้เริ่มการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) และต่อมาได้มีการรวมให้มีการพัฒนาสังคมด้วย จึงเกิดเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

(3) สมัยที่เน้นการกำกับดูแลมากกว่าการจัดทำเอง (Steering Rather Than Rowing) เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา โดยรัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการต่าง ๆ เองทั้งหมด เอกชนสามารถเข้ามามีส่วนในการดำเนินการแทนรัฐภายใต้การอำนวยความสะดวกและกำกับควบคุมของรัฐ เน้นการเป็นประชาธิปไตย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

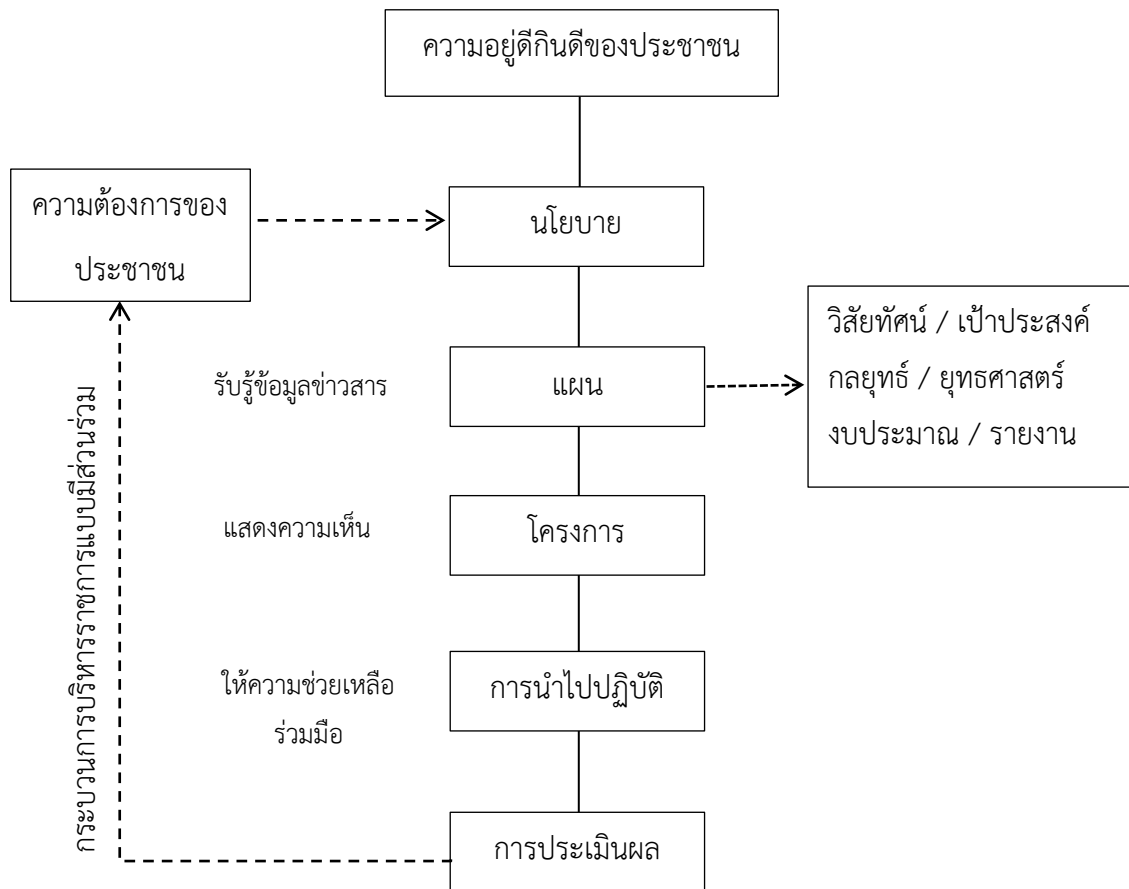
การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยมีความข้องเกี่ยวทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็น กลุ่ม ชุมชน สังคม หรือในระดับประเทศ โดยมีขั้นตอนกระบวนการในการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนเกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการบรรลุสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน กล่าวคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบ และความพยายามและความพร้อมที่จะมุ่งมั่นพัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยปราศจากการปิดกั้นทางความคิด อาจใช้กระบวนการสื่อสารทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (Erwin, 1976; อำนาจ อนันตชัย, 2527; ไพรัตน์ เตชะรินทร์, 2527; นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2527) ตั้งแต่กระบวนการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงาน การกำกับ

ควบคุม การติดตามและประเมินผลว่าส่งผลกระทบต่อประชาชนมากน้อยแค่ไหน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขพัฒนาปรับปรุงวิธีการ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) ได้ให้ความหมายของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐในทุกภาคส่วนมาเป็นผู้ร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้สะท้อนรับรู้ถึงปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาแก้ไขให้ได้อย่างเป็นระบบ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2552) ทั้งนี้ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนประเทศ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นปึกแผ่นและภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือการที่ประชาชนได้มีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลในกระบวนการต่าง ๆ ที่รัฐจัดทำ ตั้งแต่กระบวนการวางแผน ตลอดจนการประเมินผล และได้มีสิทธิมีเสียงในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมคิดร่วมตัดสินใจเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนตลอดจนพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ กอปรด้วยกฎหมายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริการราชการแบบมีส่วนร่วม อาทิ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2532 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ที่มีหลักการและเหตุผลว่า การให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐและสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงสิทธิทางการเมืองนั้นเป็นสิ่งจำเป็นในระบอบประชาธิปไตยเพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้

ลักษณะพื้นฐานของระบบราชการแบบมีส่วนร่วม

- 1) ประชาชนสามารถเข้าถึง (Accessibility) มูลต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย อาทิ เว็บไซต์ ตู้ไปรษณีย์
- 2) เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการสื่อสารและได้รับการตอบรับ เป็นการสื่อสารสองทาง (Two ways communication)
- 3) มีการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่
- 4) นำข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประกอบการตัดสินใจ และต้องมีการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตาม
- 5) จัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทันทั่วทั้งที่ โปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อถือและไว้วางใจ



ภาพประกอบ 2.3 กระบวนการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ที่มา: ผู้วิจัย

เป้าประสงค์หลักในการดำเนินภารกิจของรัฐนั้นคือความอยู่ดีกินดีของประชาชนภายในประเทศ (Well Being) การดำเนินการให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยคือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน บริหารราชการอย่างมีส่วนร่วม โดยการกำหนดนโยบายนั้นจะต้องสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก เพื่อนำแก้ปัญหาหรือพัฒนาประเทศ เมื่อเกิดเป็นนโยบายแล้ว จะต้องมีการวางแผนโดยรับฟังความเห็นของประชาชน ทำการประชาสัมพันธ์สื่อสาร รัฐเปิดเผยข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ตลอดจนการตัดสินใจร่วมกันกำหนดโครงการ มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ภาครัฐจะดำเนินการโดยได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนในส่วนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ความร่วมมือเกิดขึ้นจากความสมัครใจ ยินยอมทำตาม หรือเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐจัดขึ้น จนนำไปสู่การประเมินผล ว่าตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือไม่ อย่างไร นำผลสะท้อนของประชาชนมาประมวลผล สรุป และกำหนดนโยบายใหม่ให้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานที่การเปิดโอกาสให้บุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินกิจกรรมเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมวางแผน แสดงความคิดเห็น ตลอดจนกระบวนการตัดสินใจ โดยมีลักษณะเป็นการประสานความร่วมมือกันโดยอาจเกิดขึ้นจากระหว่างหน่วยเล็ก ๆ ในสังคมไปจนถึงหน่วยใหญ่ที่สุดในสังคม อาทิ ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน และระดับองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้เป็นเพียงฝ่ายที่ได้รับการพัฒนาเพียงอย่างเดียว แต่การรวมพลังนี้จะช่วยก่อให้เกิดแห่งการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2549 : เฉลียว บุรีภักดีและคณะ, 2545 : จุฬารัตน์ โสตะ, 2543) โดยที่การพัฒนาจะต้องเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นในกระบวนการบริหารเพราะความสำเร็จใด ๆ นั้นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้กิจกรรมที่ดำเนินการนั้นประสบความสำเร็จดังที่ต้องการ การพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยบุคคลเป็นหลักตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ (สุรียา วีรวงศ์, 2544)

องค์กรสหประชาชาติ (1975) องค์กรระหว่างประเทศระดับโลกที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างประเทศให้ได้จัดแบ่งระดับในกระทำที่เกี่ยวกับมวลชนเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับกระบวนการตัดสินใจ และระดับการกระทำโดยสมัครใจ

ระดับและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อให้มองภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ชัดเจน มีนักวิชาการหลากหลายสาขาได้เสนอตัวแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อใช้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมที่มีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับที่มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารทางเดียว ระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแต่ไม่มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการตัดสินใจไปจนถึงระดับที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจตัวแบบเหล่านี้ถือเป็นตัวแบบที่สำคัญที่ใช้ในการศึกษา การวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อไป มีตัวแบบดังนี้

ตัวแบบจากองค์กร International Association for Public Participation (IAP2) เป็นตัวแบบที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการนำมาใช้ ตัวแบบนี้กำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วย 5 ระดับการมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภาครัฐจะเลือกตัดสินใจออกแบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จากระดับการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐ ตั้งแต่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด ถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้นในระดับที่ 5 มีรายละเอียด ดังนี้

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) หมายถึง การที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินภารกิจต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงแก่ประชาชน โดยข้อมูลนั้นประชาชนจะต้องเข้าถึงได้ และเป็น

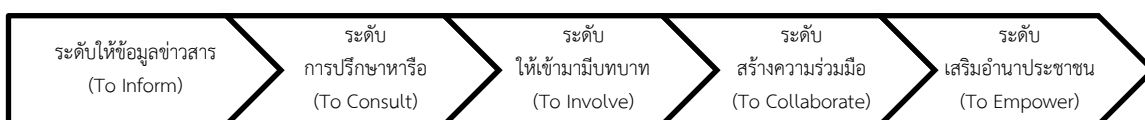
ข้อมูลที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบในการให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ แต่การให้ข้อมูลชนิดนี้เป็นการให้ข้อมูลทางเดียวจากหน่วยงานภาครัฐสู่ประชาชน และเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) หมายถึง การที่ประชาชนสามารถมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ อาจมีทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลนี้ไปปรับปรุงนโยบาย และตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การสำรวจความคิดเห็น การเสวนากลุ่ม การจัดทำเวทีสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจ เป็นห่วงได้นำเสนอแนวทางการดำเนินการ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ซักถามข้อสงสัย ข้อเท็จจริง เพื่อสามารถหาทางออกร่วมกันและลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนได้

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ตลอดจนการนำไปปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่อำนวยความสะดวก และตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) หมายถึง การที่ภาครัฐได้ทำสัญญาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน คณะที่ปรึกษาภาคประชาชนเพื่อเป็นการแสดงถึงความมั่นคงในบทบาทของภาคประชาชนตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมนั้นๆ โดยข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข มีผลต่อการบวนการตัดสินใจมากที่สุด เป็นการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในระดับสูง

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) หมายถึง การให้อำนาจประชาชนในการตัดสินใจ ดำเนินกิจการใด ๆ โดยปราศจากการแทรกแซงจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่เพียงอำนวยความสะดวกให้ประชาชน ถือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน รูปแบบการมีส่วนร่วม อาทิเช่น การลงประชามติ



ภาพประกอบ 2.4 แผนภาพตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการแสดงระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับน้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด

ที่มา: ดัดแปลงจาก International Association for Public Participation (IAP2) (2559) และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) (ออนไลน์)

ตาราง 2.7 เงื่อนไขในการบริการสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (Public Participation Spectrum) พัฒนาจากองค์กร International Association for Public Participation (IAP2)

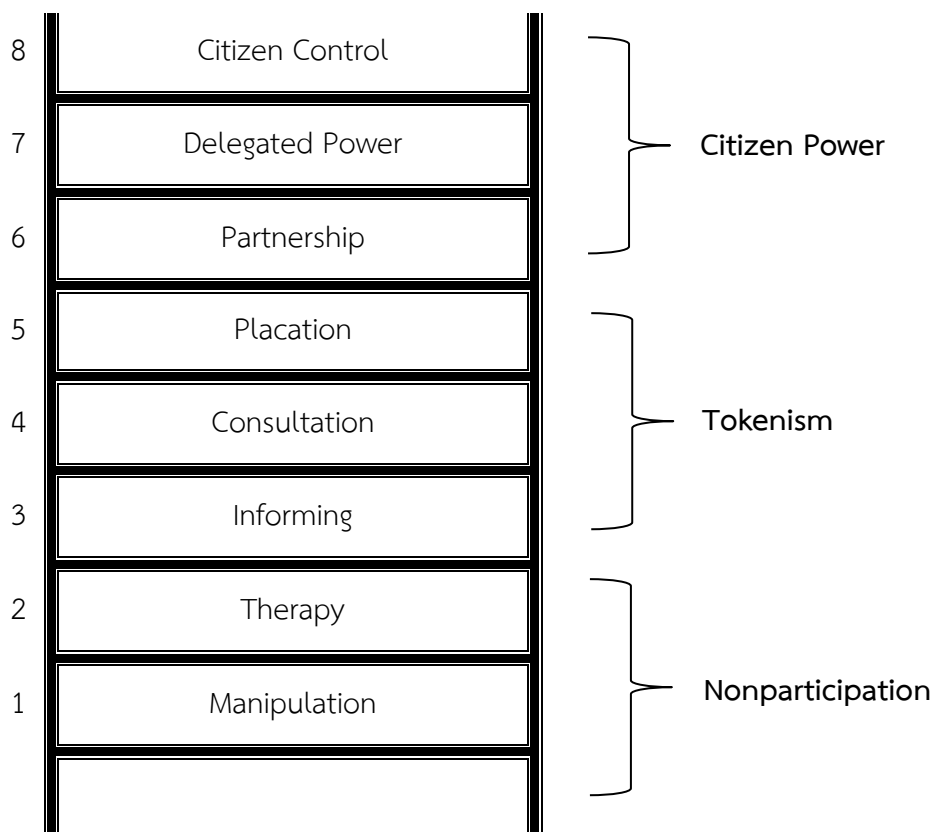
	การให้ข้อมูลข่าวสาร	การให้คำปรึกษาหารือ	ให้เข้ามามีบทบาท	ความร่วมมือ	เสริมอำนาจ
เป้าประสงค์ของการให้สาธารณะเข้ามามีส่วนร่วม	เพื่อเอื้อประโยชน์ให้สาธารณะได้รับคุณภาพและบรรลुวัตถุประสงค์ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจ และการแก้ปัญหา ในปัญหาของคนส่วนใหญ่	เพื่อรับผลสะท้อนของสาธารณะ โดยคนส่วนใหญ่มาวิเคราะห์ และตัดสินใจ	ปฏิบัติงานกับสาธารณะ โดยผ่านการสร้างความเชื่อมั่นว่าประเด็นของสาธารณะจะเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ	สาธารณะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวมถึงการพัฒนาทางเลือก และการแก้ปัญหา	การตัดสินใจเป็นหน้าที่ของสาธารณะ
คำสัญญาต่อสาธารณะ	จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	จะให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ รับฟัง สะท้อนผล จากสาธารณะที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ	ทำงานร่วมกับประชาชน และทำให้ประชาชนมั่นใจว่าสิ่งที่ประชาชนต้องการจะเป็นประเด็นที่นำมาพิจารณาในทางเลือกการพัฒนา และอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ	การบูรณาการการแก้ปัญหาและให้คำปรึกษาโดยตรง	ดำเนินการตามความต้องการของสาธารณะ

ตาราง 2.7 เงื่อนไขในการบริการสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (Public Participation Spectrum) พัฒนาจากองค์กร International Association for Public Participation (IAP2) (ต่อ)

	การให้ข้อมูลข่าวสาร	การให้คำปรึกษาหารือ	ให้เข้ามามีบทบาท	ความร่วมมือ	เสริมอำนาจ
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้	จากข้อเท็จจริง จากเว็บไซต์ จากการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามาสอบถามข้อมูล	ข้อคิดเห็นของ สาธารณะ การประชุมกลุ่ม การสำรวจ การประชุมสาธารณะ	สัมมนาเชิงปฏิบัติการ การลงคะแนนเลือกตั้ง	กรรมการที่ปรึกษา การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	คณะลูกขุน การลงคะแนนเสียง ตัวแทนการตัดสินใจ

ที่มา: ดัดแปลงจาก International Association for Public Participation (IAP2) (2559)

Sherry Arnstein (1969) จากประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผน มีการวิเคราะห์อธิบายและตีพิมพ์ “ขั้นบันไดของการมีส่วนร่วมของประชาชน” หรือ “Ladder of Citizen Participation” ที่แสดงให้เห็นระดับการมีส่วนร่วมจากมากที่สุด ไปจนถึงระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด เป็นที่นิยมมีการตีพิมพ์หลายครั้ง และถูกนำไปใช้ในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (David Wilcox, 1998 ออนไลน์) ดังแสดงในภาพประกอบ



ภาพประกอบ 2.5 ตัวแบบขั้นบันไดการมีส่วนร่วม

ที่มา: ดัดแปลงจาก The Citizen's Handbook (Online)

ขั้นบันไดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละขั้น

1) ขั้นการควบคุม (Manipulation) และ 2) ขั้นการรักษา (Therapy) กล่าวคือ ทั้งสองขั้นนี้เป็นขั้นที่ยังไม่ได้เกิดการมีส่วนร่วม จุดมุ่งหมายของการการแก้ไขการไม่มีส่วนร่วมนี้คือการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วม เป็นแผนการที่ดีที่สุดของการทำงานการมีส่วนร่วม เพื่อเกิดการสนับสนุนจากประชาชนผ่านการประชาสัมพันธ์

3) ขั้นการให้ข้อมูล (Informing) เป็นขั้นแรกที่มีความสำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วม ที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่บ่อยครั้งที่เกิดให้ข้อมูลเพียงฝ่ายเดียว ไม่มีช่องทางในการสื่อสารกลับ

4) ขั้นการรับฟังความคิดเห็น (Consultation) เป็นขั้นตอนที่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการอีกครั้ง เพื่อสำรวจทัศนคติ จัดประชุมเพื่อพบปะและสอบถามความต้องการ ในส่วนนี้ Arnstein ยังคงรู้สึกว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบเท่านั้น ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่แท้จริงจากประชาชน

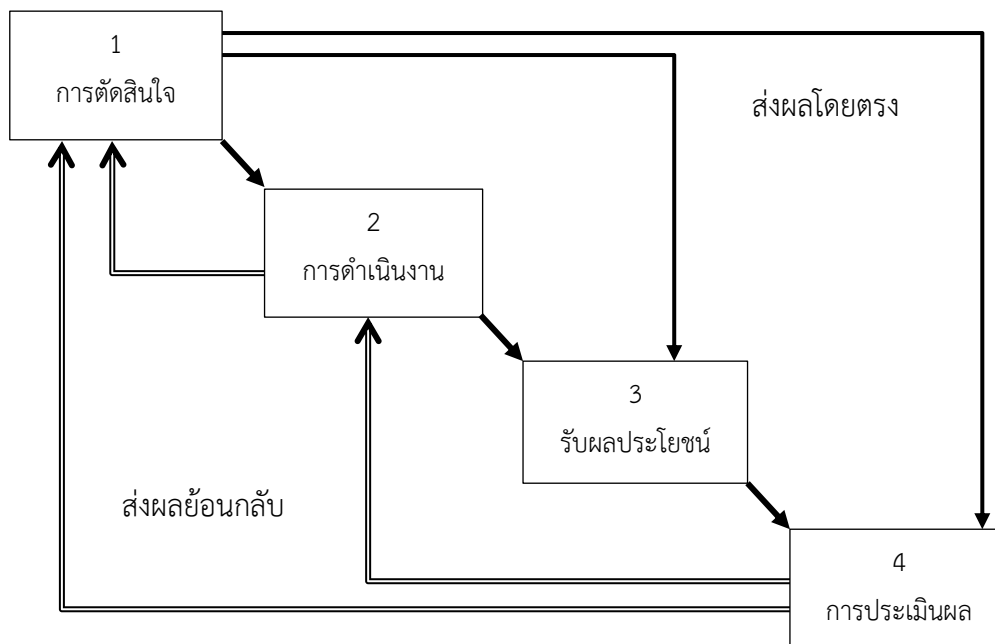
5) ขั้นการปรึกษาหารือ (Placation) การร่วมเสนอทางเลือกในสิ่งที่คุ้มค่าแก่คณะกรรมการ มีการอนุญาตให้ประชาชนเสนอแผน หรือหารืออย่างไม่จำกัด โดยรัฐยังคงเป็นผู้ถืออำนาจ และอำนาจในการตัดสินใจขึ้นอยู่กับความถูกต้องตามกฎหมายและความเป็นไปได้

6) ขั้นการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นการแบ่งอำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนและผู้ถืออำนาจ มีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆร่วมกัน โดยผ่านคณะกรรมการ

7) ขั้นมอบหมายอำนาจ (Delegated Power) ประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจดำเนินโครงการอย่างชัดเจน ภายใต้ความรับผิดชอบของประชาชน

8) ขั้นอำนาจประชาชน (Citizen Control) ไม่มีการสนับสนุนในเรื่องของเงินทุน การวางแผน หรือการกำหนดนโยบาย

จะเห็นว่าขั้น 1 และ 2 ประชาชนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ เสนอแนะแนวทางแต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ และบันไดขั้นที่ 6 ถึงขั้นที่ 8 ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ขั้นบันไดเหล่านี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทการมีอำนาจของประชาชนอย่างแท้จริง



ภาพประกอบ 2. 6 ระดับขั้นตอนในการมีส่วนร่วม

ที่มา: ดัดแปลงจาก Cohen และ Uphoff, 1980

อ้างอิงใน ถวิลวดี บุรีกุล (2551), ชีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543)

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินการโดยต้องคำนึงถึงผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริงและร่วมกันประเมินค่าในการตัดสินใจนั้นเพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด โดยการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของทุกระบวนการในการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม เป็นการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้การดำเนินงานนั้นสำเร็จลุล่วง อาทิ การช่วยประสานงาน แรงงาน ข้อมูล หรือ ทรัพยากร

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) หมายถึง การดำเนินงานจะต้องเกิดผลประโยชน์ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกทั้ง ความเห็น ความชอบและความคาดหวังเพื่อนำมาปรับปรุงสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวบุคคล

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภทลักษณะของการมีส่วนร่วมเป็น 4 ประเภท และแต่ละลักษณะการปฏิบัติการนั้นมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

ประเภทที่ 1 การมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive participation) เป็นการมีส่วนร่วมในการยอมรับผลประโยชน์หรือการช่วยเหลือจากการดำเนินการใด ๆ ที่ออกมาเป็นรูปธรรม

ประเภทที่ 2 การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนการถูกกระทำ (Passive/reflective participation) เป็นการมีส่วนร่วมในการได้รับข้อมูล เกิดการการศึกษาสาเหตุสภาพการณ์และให้มีการรับรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและยอมรับ หรือพร้อมที่จะแก้ไข อาทิ การด้อยพัฒนา จึงเกิดเป็นโครงการพัฒนา เป็นส่วนที่ต่อเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมประเภทแรก

ประเภทที่ 3 การมีส่วนร่วมแบบกระตือรือร้น (Active participation) เป็นการมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์จากโครงการต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหน่วยงานหรือประชาชนระดับเศรษฐกิจฐานราก (Grass roots) การมีส่วนร่วมประเภทนี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการ

ประเภทที่ 4 การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนความกระตือรือร้น (Active/reflective participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นกระบวนการเข้าร่วมตั้งแต่การศึกษา การตัดสินใจ การประเมินและควบคุม เป็นประเภทที่เริ่มต้นตั้งแต่การเป็นฝ่ายถูกกระทำ และเป็นฝ่ายกระทำเอง

บัญญัติ แก้วส่อง และคณะ (2539) ได้กำหนดระดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมตามตัวแบบของอาร์นสไตน์ ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมเทียม (Pseudo-participation) หรือการมีส่วนร่วมแบบถูกกระทำ (Passive participation) เป็นการกระทำตามการตัดสินใจของผู้อื่นโดยที่ตัวเองไม่มีอำนาจในการตัดสินใจใด ๆ

ระดับที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน (Partial participation) เป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ แต่ไม่ได้มีอำนาจในการตัดสินใจ

ระดับที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine participation) เป็นระดับที่ผู้เข้าร่วมมีอำนาจในแสดงออก เสนอความคิดเห็น ยอมรับปฏิเสศ และมีอำนาจในการตัดสินใจ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เป็นการแสดงเจตจำนงของรัฐที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบสังคมร่วมกัน รักษาผลประโยชน์ในพื้นที่ของตน เกิดความรักและหวงแหน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและมีศักยภาพทัดเทียมกับประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านต่าง ๆ

2.3 แนวคิดการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance)

การบริหารราชการแบบร่วมมือกัน ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaboration) หรือการอภิบาลผ่านความร่วมมือ หมายถึง การบริหารราชการที่มีผู้แทนจากภาครัฐโดยตรงเพียงหนึ่งคนหรือมากกว่า ผู้แทนที่ไม่ใช่ตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (NPOs) เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์ประชุมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ และมีกระบวนการตัดสินใจตกลงร่วมกันอย่างเป็นฉันทามติ สนับสนุนซึ่งกันและกันและ ความสมัครใจ เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือการบริหารกิจการสาธารณะ ตลอดจนการส่งมอบบริการสาธารณะอันเป็นภารกิจหนึ่งของรัฐ (Lise Préfontaine, Line Ricard et al, 2000; สถาพร เริงธรรม และอภิชัย พันธเสน, 2553) สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคมทำงานร่วมกัน (Janine O'Flynn, 2009) ประเด็นหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันนั้นมีความหลากหลาย และอาจเป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน ที่เรียกว่า 'wicked' (Huxham, Vangen and Eden, 2000; APSC 2007; พชร สีโรรส) การบริหารราชการแบบร่วมมือเป็นการส่งเสริม การให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจ และลดความขัดแย้ง ดึงศักยภาพที่มีความโดดเด่นจากภาคส่วนต่าง ๆ บริหารงานอย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และยังเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปรับปรุงการให้บริการสาธารณะได้ (Entwistle and Martin, 2005; Bryson, Crosby and Middleton Stone, 2006)

หลักเกณฑ์ที่สำคัญของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน 6 ประการ (Chris Ansell and Alison Gash, 2007) ได้แก่ 1) การประชุมที่ถูกจัดขึ้นโดยตัวหน่วยงานภาครัฐ หรือ สถาบันการศึกษา 2) ผู้เข้าร่วมการประชุม รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้เป็นตัวแทนจากภาครัฐ 3) ผู้เข้าร่วมการประชุมไม่ได้มีส่วนร่วมเพียงแต่ให้คำปรึกษาแนะนำเท่านั้น แต่มีส่วนร่วมโดยตรงในการตัดสินใจ โดยถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวแทนของสาธารณะ 4) การประชุมต้องถูกจัดขึ้นอย่างเป็นทางการ และได้พบกับผู้แทนจากภาครัฐ 5) วัตถุประสงค์ในการประชุมนั้นจะต้องได้รับการตัดสินใจอย่างเป็นทางการเป็นฉันทามติ (แม้ว่าผลของการตัดสินใจอย่างเป็นทางการนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติ) 6) ประเด็นสำคัญของความร่วมมือคือ นโยบายสาธารณะ หรือการบริหารกิจการสาธารณะ โดยรัฐจะมีหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการดำเนินการร่วมกัน มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ประชาชน และ ประชาสังคมโดยมีการสร้างบรรทัดฐานร่วมกัน มีข้อกำหนด กฎหมาย ระเบียบในการจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะ และออกแบบมาเพื่อควบคุม ป้องกันบุคคล และพฤติกรรมของกลุ่ม (O'Leary, Bingham, and Gerard, 2006; Bryson, Crosby, and Stone 2006; Chris Ansell and Alison Gash, 2007) โดยที่ Emerson and Murchie (2010) ได้ให้ความหมายของการบริหารราชการแบบร่วมมือกันว่า เป็นการบริหารความร่วมมือที่มีการใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน เป็นการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน อันนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด (McGuire, 2006) โดยการทำงานร่วมกันเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายสองหน่วยงาน หรือมากกว่านั้น การทำงานโดยมุมมองที่แตกต่างกัน ระหว่างภาครัฐ ในการการบริหารสาธารณะ และมุมมองของภาคประชาสังคมทำให้เกิดเป็นการบูรณาการ อย่างไรก็ตามการศึกษาการทำงานร่วมกันภายในระบบราชการไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ เพราะมีการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการ แนวความคิดความร่วมมือในปีค.ศ. 1910s และ 1920s (Mary Parker Follett examined integration as a social process as a “collective idea” in the 1910’s and 1920’s) (Morse, 2010) อ้างใน Jennifer Elizabeth Behrens, 2014)

ความคาดหวังในการดำเนินงานในระบบราชการเป็นพื้นฐานสำคัญของความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งหมายให้ประสบความสำเร็จจากการดำเนินการ เหตุนี้จึงมีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่จะเป็นในการตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน (Jennifer Elizabeth Behrens, 2014) ตัวอย่างที่จะนำเสนอคือการนำเอาเอกสารงานวิจัย หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงเรื่องระดับขั้นตอนของการพัฒนาอันนำไปสู่ความสำเร็จจากการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

1. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง บุคคลจากสาขาวิชาที่แตกต่างกันการพูดคุยกัน
2. ความร่วมมือ (Co-operation) หมายถึง ทำงานร่วมกันที่สำคัญบนพื้นฐานเฉพาะกรณี

3. การประสานงาน (Co-ordination) หมายถึง ทำงานร่วมกันอย่างเป็นทางการมากขึ้นแต่ไม่ลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม
4. รัฐบาล (Coalition) หมายถึง ร่วมกันเสียสละอิสระบางประการ
5. บูรณาการ (Integration) หมายถึง แต่ละองค์กรผสมผสานการสร้างลักษณะเฉพาะใหม่ร่วมกัน (Horwath & Morrison, 2007)

การบูรณาการนั้นถูกมองว่าเป็นอุดมคติของกระบวนการทำงานร่วมกัน แต่ในเวลาต่อมาความพยายามร่วมกันประสบความสำเร็จ การบูรณาการนอกจากการให้บริการสาธารณะแล้ว การบูรณาการก่อให้เกิดภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างของความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์กร และภายนอกองค์กร (Morse, 2010) การบูรณาการคือระดับความร่วมมือที่มากที่สุด ดังภาพ



ภาพประกอบ 2.7 กรอบแนวคิดของของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน
ที่มา: ดัดแปลงจาก Jennifer Elizabeth Behrens (2014)

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ก.พ.ร. กำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) ในยุทธศาสตร์ที่ 5 “การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน” ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561) โดยมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับ ภาคส่วนอื่น การถ่ายโอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น เพื่อให้ทันสมัยตามสภาวะการณ์ของบ้านเมือง และสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีการ วางระบบการบริการสาธารณะทางเลือก (Alternative Service Delivery) รวมทั้ง การสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น โดยมีกลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1. ทบทวนบทบาทภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐให้เหมาะสม ถ่ายโอนภารกิจงาน และกิจกรรมที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องปฏิบัติเองให้ภาคส่วนต่าง ๆ

1.1 ส่งเสริมให้ส่วนราชการทบทวนบทบาท ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ รวมทั้งสำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระของ ประชาชน เป็นสำคัญ

1.2 วางระบบการบริการสาธารณะทางเลือก (Alternative Service Delivery) ตลอดจนพัฒนา หลักเกณฑ์และวิธีการถ่ายโอนภารกิจของภาครัฐให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความเหมาะสมกับ ขอบเขต หน้าที่ความรับผิดชอบ และศักยภาพของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เข้ามาดำเนินการแทนภาครัฐ

2. ส่งเสริมการบริหารราชการระบบเปิดและการสร้างเครือข่าย

2.1 ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในรูปภาคีหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับ เอกชน (Public-Private- Partnership : PPP) เพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ สาธารณะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นของประเทศที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการ ได้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ได้รับการสนับสนุนกลไกการ ดำเนินการแบบ ร่วมลงทุนกับภาคเอกชนด้วยความชัดเจน โปร่งใส และเกิดการบูรณาการอย่างมี ประสิทธิภาพ ไม่ให้มีการลงทุนที่ซ้ำซ้อน มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการลงทุนของเอกชนร่วมในกิจการของรัฐ ตลอดจนให้มี หน่วยงาน รับผิดชอบกำหนดมาตรฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการร่วมลงทุนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อ ความมั่นคงทางการเงินและการคลังของประเทศในระยะยาว

2.2 เปิดให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาแข่งขันกันเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ แทนภาครัฐ (Contestability) ในภารกิจของภาครัฐที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินการเองและภาคเอกชน สามารถดำเนินการแทนได้ โดยสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรีผ่านกลไกตลาด เพื่อให้ ภาคเอกชนสามารถเข้ามาแข่งขันได้โดยง่าย รวมทั้งป้องกันและลดปัญหาการผูกขาดในระยะยาว ตลอดจนทำให้ภาครัฐสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของตนให้เป็นผู้กำหนดมาตรฐานและ ระดับการให้บริการ รวมทั้งติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาคเอกชนให้เป็นไปตาม เงื่อนไขที่วางไว้ได้อย่างแท้จริง

2.3 เปิดให้องค์กรภาคประชาสังคมและชุมชนสามารถเข้ามาเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะแทนภาครัฐ โดยอาศัยการจัดทำข้อตกลงร่วม (Compact) ในรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมและชุมชน ซึ่งมีเป้าหมายของข้อตกลงอยู่ที่การร่วมกัน ดำเนินภารกิจจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนให้บรรลุผลสัมฤทธิ์

2.4 พัฒนารูปแบบและแนวทางการบริหารงานแบบเครือข่าย (Networked Governance) โดยการ ปรับเปลี่ยนบทบาท โครงสร้าง และกระบวนการทำงานขององค์กรภาครัฐให้สามารถเชื่อมโยง การทำงานและทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เกิดการพึ่งพากันในรูปแบบพันธมิตร มีการบริหารงานแบบยืดหยุ่น เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว หันต่อสถานการณ์ เชื่อมโยงระบบการทำงานระหว่างองค์กรได้ ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

ความร่วมมือที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังที่กล่าวไปแล้วในตัวแบบจากของสมาคมนานาชาติว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association for Public Participation : IAP2) เป็นการบริหารรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากโครงสร้างหน้าที่ของการบริหารราชการแบบเดิมโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าร่วมในการดำเนินการตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้ายของการดำเนินงานจากหน่วยงาน สถาบัน องค์กร ไม่ใช่ตัวบุคคลจึงมีความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกว่า และในแต่ละองค์กรก็มีจุดอ่อนและจุดแข็งที่ต่างกัน เมื่อเกิดความร่วมมือแล้วจึงทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงที บรรลุผลสำเร็จ และเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

การสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติการที่ควรเอาเป็นแบบอย่างด้วยกัน 2 แนวทางด้วยกัน อันได้แก่ การร่วมมือกันจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมระบบความซื่อสัตย์สุจริตและระบบคุณธรรม และ การร่วมมือกันพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร การจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส (สถาพร เริงธรรม และอภิชัย พันธเสน,

2553) เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่เสมือนเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหาร ทรัพยากรในพื้นที่ท้องถิ่นของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ยังมีการสรุปสาระสำคัญในบทความ Collaborative Governance in Theory and Practice ว่าการบริหารราชการแบบร่วมมือกันแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อความ ล้มเหลวในกระแสการปฏิบัติงานและต้นทุนที่สูงในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการบริหาร การบริหาร ราชการแบบร่วมมือกันนี้ได้ถูกพัฒนาและนำมาเป็นทางเลือกของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายที่สนใจ และสามารถตรวจสอบความล้มเหลวทางการบริหารได้ (โดยเฉพาะผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่ถูกร้องเรียน) ทิศทางการไปสู่ความร่วมมือกันยังเพิ่มขึ้นจากความก้าวหน้าทางด้านความรู้ความเข้าใจ และ ความสามารถในการรองรับ ผู้คนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และความรู้ที่นั้นได้รับการเผยแพร่ เช่น สถาบัน โครงสร้างพื้นฐานมีความซอแนและถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันมากขึ้น ความต้องการการร่วมมือก็เพิ่มมากขึ้น ด้วย “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ใช้ในการอ้างถึงการมีส่วนร่วมของพลเมืองโดยส่วนรวม และปัจเจกบุคคล ในการจัดกลุ่มกันอย่างมีส่วนร่วม อีกทั้งมีความหมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นตัวแทน โดยมีความเชื่อ ว่าตัวแทนของรัฐนั้นจะมีบทบาทหลักในการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน ความร่วมมือเป็นการ แสดงถึงการสื่อสารสองทางระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพูดคุย เสนอแนะ สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินงานอันส่งผลกระทบต่อทุกฝ่าย ถ้าหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บางส่วนไม่สามารถรับรององค์กร สถานะ หรือ ทรัพยากรเพื่อความร่วมมือ หรือความร่วมมือกันอย่าง เท่าเทียมและมั่นคงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ กระบวนการบริหารราชการแบบร่วมมือกันอาจจะมี แนวโน้มถึงการชักใยทางการเมืองของผู้มีอำนาจเหนือกว่า ปัญหาของการขาดสมดุลในอำนาจเป็น ปัญหาพิเศษที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญแต่ไม่มีโครงสร้าง พื้นฐานขององค์กรที่เป็นผู้แทน (Chris Ansell and Alison Gash, 2007)

แนวคิดในลักษณะขององค์ประกอบสำคัญในการบริหารราชการแบบร่วมมือกันว่า จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความร่วมมือ (Collaborative) เทคโนโลยี (Technology) และ เครือข่าย (Networking) (สถาพร เริงธรรม และอภิชัย พันธเสน, 2553)

องค์ประกอบในการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน มีดังนี้

องค์ประกอบด้านความร่วมมือ (Collaborative) เน้นการทำให้บริการแบบ เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One-Stop Service) เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความล่าช้าในการบริหาร ราชการ เป็นผลให้มีการเชื่อมโยงงานจากหลายหน่วยเข้าด้วยกัน โดยการนำเอาภารกิจของงานเป็น จุดเชื่อม การดำเนินกระบวนการร่วมกันภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

องค์ประกอบด้านเทคโนโลยี (Technology) เป็นรูปแบบการบริการสาธารณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนโดยการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในส่วนของ การสื่อสาร เพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น อาทิ การใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบภูมิสารสนเทศ อีกทั้งยังสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ การซักถาม การจัดการปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้

องค์ประกอบด้านเครือข่าย (Networking) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่อองค์กร หรือกลุ่มบุคคลด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล ความคิด ทรัพยากร และเครื่องมือเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการและสอดคล้องกับให้ทันต่อนโยบายหรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

องค์ประกอบอันนำไปสู่ความสำเร็จจากการดำเนินงานร่วมกันตามแนวคิดของ Siv Vangen (2005) จะต้องมีการ (1) เข้าถึงทรัพยากร การเงิน เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้มีความได้เปรียบหากเกิดการดำเนินงานร่วมกัน เมื่อมีทรัพยากรแล้วจะเกิดการดำเนินการ และการดำเนินการนั้นจะต้องพบอุปสรรคที่เกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น (2) การรับมือ หรือการร่วมแบ่งปันความเสี่ยง เป็นการแบ่งเบาภาระและความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด นำทรัพยากรมาใช้อย่างมี (3) ประสิทธิภาพ คือการบริหารงานภายใต้ทรัพยากรน้อยที่สุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (4) การประสานงาน และความราบรื่น (5) การเรียนรู้ (6) ศีลธรรม เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ทุกองค์กร หรือทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อให้การดำเนินงานนั้นสำเร็จลุล่วงและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

2.4 ตัวแบบของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน

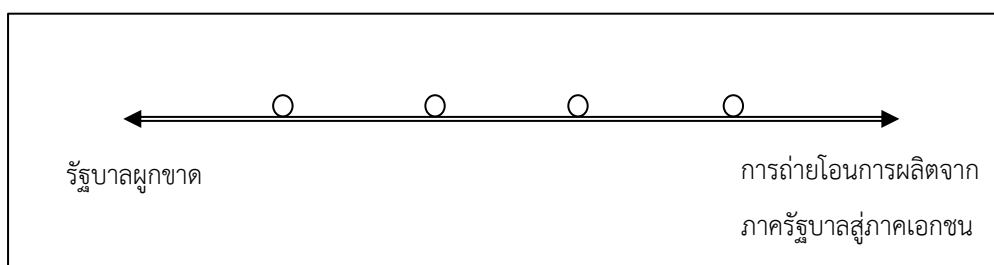
มีนักวิชาการหลายสาขาได้ให้ความหมายของรูปแบบ และตัวแบบของการบริหารราชการแบบร่วมมือกันในการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ กับภาครัฐด้วยกัน ภาครัฐกับภาคเอกชน และภาครัฐกับภาคประชาสังคม โดยรูปแบบของการบริหารราชการแบบร่วมมือกันโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้ (Lise Préfontaine, Line Ricard et al, 2000)

- 1) อย่างน้อยสองฝ่ายมีลักษณะของการบริหารที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น จากภาครัฐ ร่วมกับภาคเอกชน หรือองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร
- 2) มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการและมีระยะเวลาที่แน่นอน
- 3) มีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือมุ่งเข้าไปไปที่การส่งมอบการให้แก่บริการประชาชน
- 4) รับผิดชอบความเสี่ยง ทรัพยากร ค่าใช้จ่าย และผลประโยชน์ ที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม

1. ตัวแบบความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนกับภาคประชาชน รวมถึงข้อตกลงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลักในการบริหาร ได้แก่การบริหารแบบแนวนราบ และแนวตั้ง การบริหารแบบแนวนราบหมายถึง ข้อตกลงระหว่างหน่วยงานภาครัฐสองหน่วยงานหรือหน่วยงานในระดับเดียวกันของรัฐ การบริหารแบบแนวตั้งหมายถึงการเป็นตัวแทนภาครัฐจากหลากหลายหน่วยงาน อาทิ ระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ตัวแบบความร่วมมือภาครัฐ และเอกชน มีการปรากฏอย่างหลากหลาย แต่ที่พบบ่อย ได้แก่ การทำสัญญา และการจัดซื้อจัดจ้าง ในขณะที่เดียวกันภาครัฐจะเป็นฝ่ายกำกับดูแลรับผิดชอบการให้บริการสาธารณะ มีเพียงบางกรณีที่ให้เอกชนดำเนินการ อย่างไรก็ตามความร่วมมือภาครัฐและเอกชน (PPP หรือ P3) ที่เกิดขึ้นเป็นรูปแบบของการทำงานร่วมกันมีการถกเถียงกันมากที่สุด เพราะภาครัฐ กับภาคเอกชนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ในการจัดสรรทรัพยากร ความเสี่ยงผลประโยชน์อย่างทั่วถึง และในขณะที่การบริการสาธารณะเป็นกฎทั่วไป มีงบประมาณในการดำเนินการ ดังนั้น รูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการร่วมกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน อาจรวมไปถึงการสร้างกิจการที่มีเจ้าของร่วม หรือให้เอกชนได้มีการกำกับควบคุม ทั้งสองกรณีเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบในการบริหารจัดการโดยรัฐ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยผ่านกฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยการดำเนินกิจกรรมของบริษัทนั้น ๆ

ความหลากหลายของรูปแบบการทำงานร่วมกันสะท้อนให้เห็นถึงระดับความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับความหลากหลายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีศักยภาพไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรในการส่งมอบบริการสาธารณะ ตั้งแต่การผูกขาดของรัฐบาล ตลอดจนการถ่ายโอนความรับผิดชอบร่วม (การแปรรูปกิจกรรมของรัฐโดยเพิ่มบทบาทของเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ) ดังภาพ



ภาพประกอบ 2.8 ระดับของความร่วมมือระหว่างองค์กรในการส่งมอบบริการสาธารณะ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Lise Préfontaine, Line Ricard et al. (2000)

ในขณะที่มีการให้คำจำกัดความการบริหารราชการแบบร่วมมือกันในงานเขียนของ Chris Ansell และ Alison Gash (2007) จากการศึกษารวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษา และวรรณกรรมจากนักเขียนต่าง ๆ หลากหลายสาขา อาทิ บทความทางด้านสาธารณสุขศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สวัสดิการทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยใช้คำค้นที่มีความหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ส่วนร่วมของประชาชน การระงับข้อพิพาท ทางเลือก และแบบจำลองนี้สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ถึง 137 กรณีในการศึกษา มีการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกลยุทธ์การทำงานร่วมกันในการจัดการข้อพิพาทที่ถกเถียงทรัพยากรท้องถิ่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการร่วมกันนั้นพบว่า มีปัจจัยที่หลากหลายและมีความซับซ้อนมาก และผลจากการวิเคราะห์ทำให้ได้คำตอบว่าการบริหารราชการแบบร่วมมือกันมีประสิทธิภาพมากกว่าการกำกับดูแลจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว และมีการศึกษาถึงการประเมินผลลัพธ์จากการบริหารราชการน้อยมาก และการเปรียบเทียบระบบมีความชัดเจนน้อย เพราะส่วนใหญ่ที่มีการศึกษาค้นคว้าถึงการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน ไม่ได้มุ่งเน้นการศึกษาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน โดยส่วนใหญ่มักศึกษาแต่ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการ แต่ไม่ได้ศึกษาในส่วนของคุณภาพที่ได้จากนโยบายหรือการบริหารจัดการ

ภาพตัวแบบจะแสดงให้เห็นถึงเงื่อนไข หรือตัวแปร 4 ตัว อันได้แก่

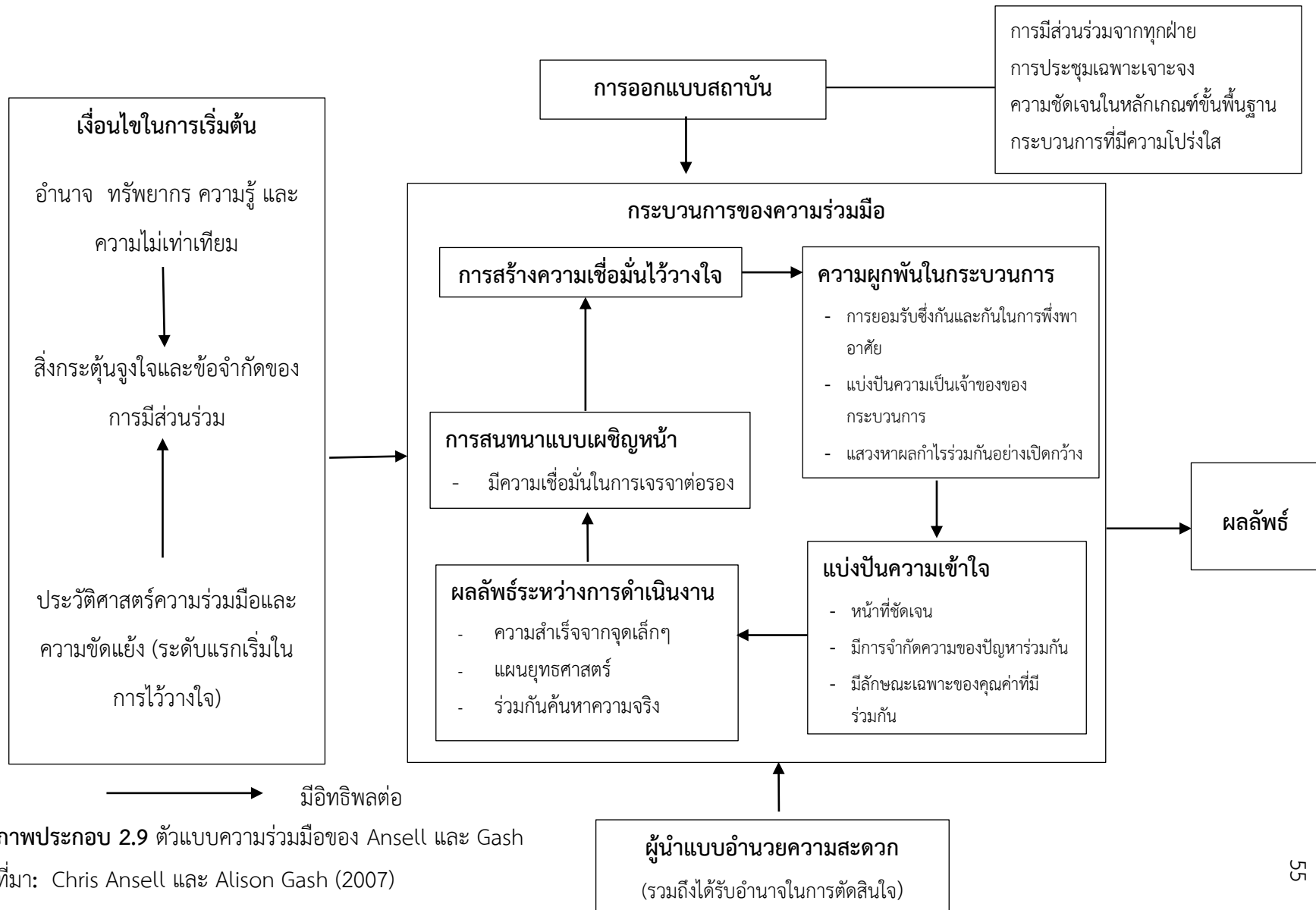
1) เงื่อนไขในการเริ่มต้น มีองค์ประกอบจาก อำนาจ ทรัพยากร ความรู้ และความไม่เท่าเทียม และความร่วมมือและความขัดแย้งที่มีมาก่อนเป็นสิ่งกระตุ้นจูงใจก่อให้เกิดกระบวนการของความร่วมมือ

2) การออกแบบสถาบัน จะต้องมาจากการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีกระบวนการที่โปร่งใสและมีหลักเกณฑ์พื้นฐานชัดเจน

3) ผู้นำแบบอำนาจความสะอาด เมื่อมีการดำเนินความร่วมมือโดยเกิดการร่วมคิดร่วมทำนั้นก่อให้เกิดการตัดสินใจและ

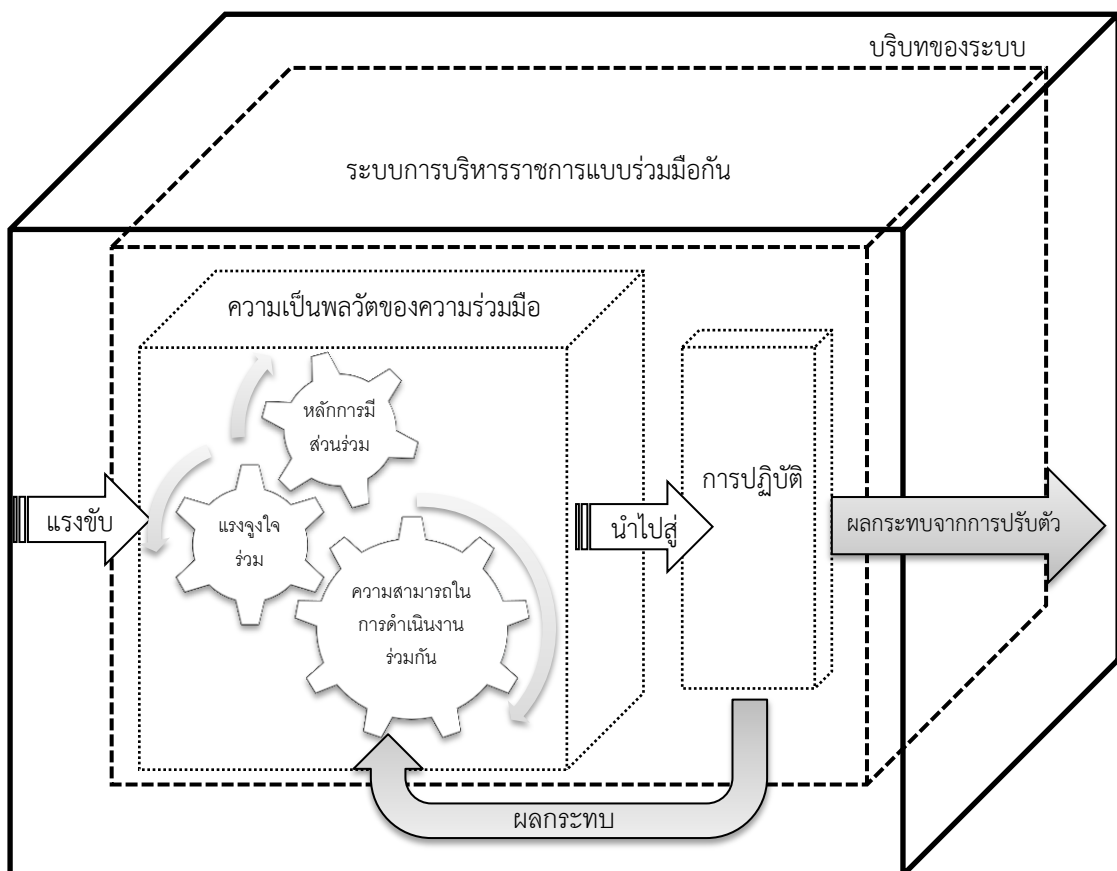
4) กระบวนการของความร่วมมือ เมื่อเกิดการเผชิญหน้าในการเจรจาต่อรองทำให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจอันนำไปสู่การดำเนินงานร่วมกัน

ตัวแปรกระบวนการของความร่วมมือถือว่าเป็นหลักของรูปแบบของตัวแบบนี้ เงื่อนไขในการเริ่มต้น และการออกแบบสถาบันและตัวแปรผู้นำแบบอำนาจความสะอาดเป็นเพียงองค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องในบริบทของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน ซึ่งเงื่อนไขที่อยู่ในระดับแรกก็คือความเชื่อมั่นไว้วางใจ ความขัดแย้ง ตลอดจนต้นทุนทางสังคม กลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการร่วมกัน การออกแบบสถาบันมีองค์ประกอบเพียงเวลาและสถานที่ และผู้นำแบบอำนาจความสะอาดเพื่อการมีอำนาจในการตัดสินใจในกระบวนการของความร่วมมือ จากภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ดังภาพประกอบ



ภาพประกอบ 2.9 ตัวแบบความร่วมมือของ Ansell และ Gash
ที่มา: Chris Ansell และ Alison Gash (2007)

นอกจากนี้ในงานเขียนของ Kirk Emerson Tina Nabatchi และ Stephen Balogh (2011) การพัฒนาและบูรณาการกรอบแนวคิดการบริหารราชการแบบร่วมมือกันที่มาจาก การสำรวจและสังเคราะห์วรรณกรรมต่างๆ รวมไปถึงการทำงานที่มีความหลากหลายที่นำมา ประยุกต์ใช้ เช่น การบริหารจัดการภาครัฐ การวางแผน การจัดการความขัดแย้ง สิ่งแวดล้อมระหว่าง ภาครัฐและอื่นๆ เป็นต้น กรอบแนวคิดนี้เป็นสามมิติซ้อนกัน แสดงให้เห็นบริบทของระบบการบริหาร ราชการแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance Regime; CGR) และความเป็นพลวัตในการ ดำเนินงาน ดังภาพ



ภาพประกอบ 2.10 ตัวแบบความร่วมมือของ Emerson, Nabatchi และ Balogh

ที่มา: Kirk Emerson Tina Nabatchi และ Stephen Balogh (2011)

กล่องที่อยู่ด้านนอกสุดที่เป็นเส้นทึบแสดงให้เห็นถึงบริบทโดยรอบ อันได้แก่ สังคม เศรษฐกิจการเมือง กฎหมาย สิ่งแวดล้อม และอิทธิพลอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ และได้รับผลกระทบจากระบบการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน บริบทของระบบนี้จะสร้างโอกาสและข้อจำกัด และมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของบริหารราชการแบบร่วมมือกันในระยะแรกและเมื่อเวลาผ่านไป จากบริบทของระบบ แสดงให้เห็นถึงแรงขับ การนำไปสู่ แรงจูงใจที่เป็นผลสืบเนื่อง ตลอดจนความสามารถในการดำเนินงานร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวช่วยในการกำหนดทิศทางให้เกิดการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน การบริหารราชการแบบร่วมมือกันเป็นศูนย์กลางของกรอบแนวคิด ลักษณะที่สำคัญในกรอบแนวคิดนี้คือ ระบอบการปกครอง อันเป็นลักษณะที่สำคัญของการตัดสินใจของประชาชน แผนภาพการบริหารราชการแบบร่วมมือกันที่มีเส้นประ ความเป็นพลวัตของการดำเนินงานร่วมกันจะอยู่ในขอบเขตของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน โดยตัวแบบแนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาและมีประสิทธิภาพ

จากตัวแบบความร่วมมือของนักวิชาการแต่ละท่านแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยอาศัยสิ่งจูงใจ หรือแรงขับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวัง ในกระบวนการดำเนินงานร่วมกันจะต้องได้รับความร่วมมือในหลายขั้นตอนตั้งแต่กระบวนการวางแผน ไปจนถึงการประเมินผลเพื่อพัฒนา ในกระบวนการของความร่วมมือนั้นจะต้องมีข้อตกลงร่วมกัน ความร่วมมืออาจแบ่งเป็นหลายระดับ อาทิ ความร่วมมือระหว่างประชาชนกับประชาชน ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หรือแม้แต่ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน อาจมีการทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อเกิดความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงและการได้รับผลประโยชน์ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้แก่ การทำสัญญา และการจัดซื้อจัดจ้าง แม้ว่าจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันแต่การทำงานโดยร่วมมือกันสนับสนุนซึ่งกันและกัน อาจเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ในแง่ของการพัฒนาโดยการเปิดโอกาสให้เอกชนได้ดำเนินกิจกรรมโดยมีการกำกับดูแลโดยรัฐ เกิดการเป็นเจ้าของร่วมกัน

อย่างไรก็ตามการดำเนินการใด ๆ ร่วมกันระหว่างองค์กรให้ประสบผลสำเร็จก็ย่อมจะต้องเกิดจากความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ร่วมดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความไว้วางใจจึงมีความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีประสิทธิภาพในแง่ของเป้าหมาย คุณภาพ การตรงต่อเวลา และความยืดหยุ่นในการทำงาน (Zaheer, McEvily and Perrone, 1998 อ้างถึงใน Cristina et al., 2003) จากการศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อถือไว้วางใจในหลายสาขาวิชาทั้งมานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมองค์กร การศึกษาเกี่ยวกับองค์กร จิตวิทยา และสังคมวิทยา ความเชื่อถือไว้วางใจเป็นเรื่องที่สำคัญในทีมงานทุกประเภท

ตาราง 2.8 แนวทางการวินิจฉัย หรือตัวแบบตรรกะของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน

ระบอบการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน								
ความเป็นพลวัตของความร่วมมือ					ผลลัพธ์จากการดำเนินความร่วมมือ			
มิติและองค์ประกอบ	บริบทของระบบ	แรงขับ	หลักการมีส่วนร่วม	แรงจูงใจร่วม	ความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน	ผลกระทบ	การปรับ	
ส่วนประกอบภายในตัวแทน	- เจือปนไซทรัพยากร - นโยบาย ที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย - ประเด็นที่อยู่ก่อนจะเกิดความล้มเหลว - ความเป็นพลวัตทางการเมืองและความสัมพันธ์ของอำนาจ	- ความเป็นผู้นำ - การสร้างแรงจูงใจ - สืบเนื่อง - การพึ่งพากัน - ความไม่แน่นอน	- การค้นพบ - คำจำกัดความ - การพิจารณา - การกำหนด	- ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน - ความเข้าใจซึ่งกันและกัน - ถูกต้องตามกฎหมาย - ความมุ่งมั่นร่วมกัน	- ขั้นตอน / สถาบัน - การเตรียมการ - ความเป็นผู้นำ - ความรู้ - ทรัพยากร	ค่าใช้จ่าย รวมถึงการรักษาความปลอดภัย - การประกันนโยบายกฎหมายหรือกฎ - การจัดสรรทรัพยากร - พนักงานการปรับใช้ - เมื่อเทียบ / การอนุญาต	- การเปลี่ยนแปลงในบริบทของระบบ - การเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน	

ตาราง 2.8 แนวทางการวินิจฉัย หรือตัวแบบตรรกะของการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน (ต่อ)

ระบอบการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน						ผลลัพธ์จากการดำเนินความร่วมมือ	
ความเป็นพลวัตของความร่วมมือ							
มิติและองค์ประกอบ	บริบทของระบบ	แรงขับ	หลักการมีส่วนร่วม	แรงจูงใจร่วม	ความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน	ผลกระทบ	การปรับ
	- การเชื่อมโยงเครือข่าย - ระดับของความขัดแย้ง / ความน่าเชื่อถือ - เศรษฐกิจและสังคม / ด้านวัฒนธรรม สุขภาพ และ ความหลากหลาย					- การสร้าง / การรื้อใหม่ - การจัดการ / การปฏิบัติ - การตรวจสอบ การดำเนินงาน - บังคับใช้ การปฏิบัติตาม	- การเปลี่ยนแปลงในพลวัตของความร่วมมือ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Kirk Emerson Tina Nabatchi และ Stephen Balogh (2011)

ประชาสังคม

ประชาสังคมเป็นแนวคิดที่หมายถึงสังคมส่วนรวม เป็นบทบาทของภาคประชาชน และชุมชน หรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีผู้ให้ความหมายของประชาสังคมไว้อย่างหลากหลายทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แนวคิดประชาสังคมในทฤษฎีเสรีนิยมตามทัศนะของ โคอเฮนและอาราโต มีสาระสำคัญเรื่องแนวคิดประชาสังคมว่าเป็นเรื่องของการใช้สิทธิของประชาชนที่ไม่ทำตามคำสั่งของรัฐจึงทำให้เกิดการสร้างสิทธิใหม่ ๆ เพื่อนำมาต่อรองหรือเสนอต่อรัฐ จากนั้นได้มีนักคิดดังเช่น Jurgen Habermas (1992) ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับแนวคิดพื้นที่สาธารณะ The Structural Transformation of the Public Sphere โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะว่า ตามขนบธรรมเนียมที่มีความซับซ้อนของสังคมนั้น ประเด็นเรื่องสาธารณะมีการพูดคุยอย่างอิสระและถูกตัดสินโดยชนชั้นกลาง เนื่องจากยุคของความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม มีชนชั้นกลางเพิ่มขึ้นและกลุ่มคนเหล่านี้เองต้องการได้รับอำนาจในการตัดสินใจโดยพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ซึ่งสามารถพูดคุยกันได้อย่างอิสระ และการจำกัดอำนาจของรัฐให้น้อยลงจากเดิมโดยเน้นถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ประเด็นทางการเมืองจะได้รับการถกเถียงพูดคุยและแก้ไขโดยผ่านการตัดสินใจร่วมกันของสาธารณะ เชื่อว่ารัฐจะต้องฟังและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ความคิดเห็นของสาธารณะจะปรากฏเป็นรูปร่างผ่านสิ่งพิมพ์ เกิดการใช้สิทธิไม่เชื่อฟังรัฐ เป็นการสร้างสิทธิใหม่ ๆ ที่ถูกปิดกั้นเนื่องจากในระบบประชาธิปไตยนั้นการคิดต่างหรือมีมุมมองที่ต่างออกไปและการไม่เห็นพ้องเป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถเกิดขึ้นได้ (Cohen, Jean I and Arato, Andrew, 1992) ประชาสังคมมีจุดเน้นคือไม่ต้องการให้ใครมาใช้อำนาจครอบงำ ถึงแม้ว่าจะยอมรับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากรัฐแต่ก็มีความสามารถในการคัดค้าน ชี้นำและกำกับรัฐได้ ปัจเจกชนต้องมีความสามารถรับผิดชอบต่อส่วนรวมไม่แสวงหาประโยชน์เฉพาะส่วนตนและละเมิดสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของผู้อื่นหรือส่วนรวม (อนุชาติ พวงสำลี, 2542 อ้างถึงใน มิสลิน รัตนภูมิ, 2554)

คำว่าประชาสังคมในภาษาอังกฤษมีชื่อที่ใช้เรียกหลายคำ อาทิ Civil Society, Civil Tradition, Civility, Community Building ภาษาไทยใช้คำว่า กลุ่ม เครือข่าย ชมรม สมาคมมูลนิธิ สถาบันและชุมชนที่มีกิจกรรมเคลื่อนไหวระหว่างรัฐ (State) กับปัจเจกชน (Individual) ชุมชน ความเป็นชุมชน ความเข้มแข็งของสังคม ประชาคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ที่ได้ให้นิยามความหมายของคำเหล่านี้ว่าเป็นการรวมตัวของประชาชนจำนวนหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ความเชื่อ หรืออุดมคติร่วมกันในบางเรื่องไม่จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันหากแต่มีการปฏิสัมพันธ์กันเป็นความสัมพันธ์ทางสังคม นอกเหนือจากการอยู่ร่วมกันจะต้องมีความเอื้ออาทร รักใคร่ สามัคคีเป็นสิ่งขับเคลื่อนภายในที่จะทำให้การดำเนินกิจกรรมใดๆ สำเร็จลุล่วง มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการบริหารจัดการ (ประเวศ วะสี, 2542; อเนก เหล่าธรรมทัศน์, 2542) มีความ

สอดคล้องกับนักคิดนักพัฒนาอาวุโสอย่าง ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม อดีตรองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นบุคคลที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการสร้างเสริมพลังชุมชนท้องถิ่น (Local Community Empowerment) ได้ให้คำจำกัดความของประชาสังคมว่ามีเป็นลักษณะที่ประชาชนทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายและไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรอย่างภาคธุรกิจ ดังนั้นประชาสังคมจึงเป็นพลังทางสังคมที่จะส่งผลให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง การรับผิดชอบร่วมกันโดยคำนึงถึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยการรวมกลุ่มกันจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นสำคัญ (มณฑกานต์ ตปนียางกูร, 2545) เป็นหลัก การดำเนินงานของประชาสังคมนั้นจะต้องมีการรวมกำลังให้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วม การเป็นหุ้นส่วน (Partnership) และสร้างเครือข่ายที่มีความเชื่อมโยง (Civic Network) เพื่อดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อาจจะเป็นองค์กรนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ (ชูชัย ศุภวงศ์, 2540)

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช นักคิดผู้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทาง เห็นว่าทุกภาคส่วนในสังคม ที่มีทั้งหน่วยงานราชการ และภาคประชาชนล้วนแต่เป็นประชาสังคมทั้งสิ้น และการเคลื่อนไหวของประชาสังคมนั้นเรียกว่า วิธีประชา กล่าวคือ การนำกิจกรรมเป็นศูนย์กลางในการร่วมกันดำเนินงานโดยปราศจากการจัดตั้ง ภายใต้ข้อเสนอที่เรียกว่า Area - Function Participation : AFP หมายถึงการสนับสนุนการดำเนินงานของผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนอย่างมีความเป็นเอกภาพ

รองศาสตราจารย์ จามะรี เชียงทอง นักคิดที่กล่าวถึงประชาสังคมในลักษณะ วาทกรรมที่มาแทนที่คำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ว่าจากเดิมเป็นเพียงการที่ภาคส่วนราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น และต่อมามีการใช้คำว่าประชาสังคมอย่างแพร่หลายในเชิงบวก นอกจากภาคส่วนราชการยังมีภาคเอกชนที่ให้ความสนใจและสนับสนุนการเกิดประชาสังคม และได้จัดแบ่งยุคสมัยของประชาสังคมออกเป็น 2 ยุคได้แก่ ยุคแรก ริเริ่มมาจากแนวคิดทางปรัชญาการเมืองของตะวันตกที่ให้ความสำคัญในการอ้างนักคิดนักปรัชญาการเมือง ที่ได้กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองซึ่งไม่ได้หมายถึงประชาชนทุกคนในสังคม เรื่อยมาจนถึงยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมที่เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แม้จะเป็นสังคมเสรีนิยมประชาธิปไตยนั้นแต่ประชาชนก็คือผู้ที่เสียภาษีเท่านั้นที่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ต่อมาบริบททางสังคมมีการเปลี่ยนแปลง มีความก้าวหน้าทางวิทยาการ เกิดนักคิดอย่างหลากหลายที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์และสิทธิหน้าที่และจริยธรรมจึงเกิดความหมายของประชาสังคมอย่างหลากหลายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยุคต่อมาคือยุคปัจจุบันที่เชื่อมั่นในความสามารถของปัจเจกบุคคล และความมีจริยธรรมนั้นจึงทำให้เกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนและรู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น ดังนั้นประชาสังคมหมายถึงการแสดงความคิดเห็นในสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชน การได้

สวนสาธารณะ ไปจนถึง “การจัดการทรัพยากรโดยชุมชน” (จาเมรี เชียงทอง, 2543) ความมีสำนึก ร่วมกันในการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร การหวงแหนแผ่นดินเกิดจะทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่ง ความเป็นอัตลักษณ์และมีทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการเกิดสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุกและยั่งยืน

กฤษฎา บุญชัย (2541) เสนอการจัดแบ่งประเภทของประชาสังคมจำแนกได้ 5 ประเภทตามความแตกต่างปลอดมการณ์ ได้แก่ ประชาสังคมแบบรัฐนิยม ประชาสังคมแบบทุนนิยม ประชาสังคมแบบเสรีนิยมหรือแบบกลุ่มอาสาสมัคร ประชาสังคมแบบชุมชนนิยม ประชาสังคมแบบ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่เป็นเรื่องของการเคลื่อนไหวในพื้นที่การเมืองสาธารณะ ด้านขบวนการประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 ประชาสังคมแบบรัฐนิยม เป็นการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมได้ในระดับหนึ่ง ในหลักความเป็นจริงประชาสังคมโดยรัฐขัดกับหลักปรัชญาของประชาสังคม เพื่อการรักษาคุณภาพแห่งรัฐไว้เพราะศูนย์กลางในการตัดสินใจคือรัฐแต่เพียงผู้เดียว แนวคิดประชา สังคมโดยรัฐนั้นถูกใช้มากในประเทศกำลังพัฒนา

ประเภทที่ 2 ประชาสังคมแบบทุนนิยม เป็นกรเปิดโอกาสให้กลไกตลาดและทุน ทำงานได้อย่างเต็มที่ เน้นการแข่งขัน กลไกทางตลาดนั้นสามารถควบคุมรัฐได้ ทำให้บทบาทของรัฐใน ด้านเศรษฐกิจและสังคมลดลง เกิดการแปรรูปกิจการของรัฐให้เป็นเอกชนเพื่อเปิดโอกาสให้กลไก ตลาดและทุนทำงานอย่างอิสระ

ประเภทที่ 3 ประชาสังคมแบบเสรีนิยมหรือแบบกลุ่มอาสาสมัคร เป็นการเปิดโอกาส ให้ประชาชน มีจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เกิดการร่วมแรงร่วมใจโดยไม่มุ่งหวัง ประโยชน์ของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ แต่ทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม โดยรัฐจะลดบทบาทลงเพื่อเปิด โอกาสให้กลุ่มชนชั้นกลาง อาสาสมัคร สมาคมอิสระ (Free Association) ดำเนินกิจกรรมเพื่อ ประโยชน์ของสาธารณะ

ประเภทที่ 4 ประชาสังคมแบบชุมชนนิยม เป็นผลจากการพัฒนาแนวความคิด “ชุมชนเข้มแข็ง” เป็นแนวความคิดที่เน้นความร่วมมือของคนในชุมชน การรวมตัวกันเป็นชุมชนใน รูปแบบต่างๆ เกิดการดำเนินกิจกรรมภายในชุมชนมีการจัดโครงสร้างหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัย รัฐในการเอื้อประโยชน์หรือการจัดบริการสาธารณะบางส่วนที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการเองได้

ประเภทที่ 5 ประชาสังคมแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) เป็นเรื่องของการเคลื่อนไหวในพื้นที่การเมืองสาธารณะด้านขบวนการประชาชน ด้วยขบวนการประชาชน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กฎกติกา อุดมการณ์ของสังคม ทำไป เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง เกิดการสะท้อนปัญหาให้รัฐปรับสัมพันธภาพทางอำนาจได้

จากความหมายของประชาสังคมที่นักวิชาการกล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ สามารถสังเคราะห์ได้ว่า ประชาสังคมคือกลุ่มคนที่มีความรู้สึกร่วม ในการพัฒนาหรือกระทำการสิ่งใดๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ มีจิตสาธารณะ ไม่หวังผลตอบแทน เป็นการรวมตัวกันของผู้มีเป้าประสงค์ร่วมกันเพื่อจะผลักดัน ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยความเข้มแข็งเป็นแรงผลักดันให้ภารกิจที่ดำเนินร่วมกันบรรลุเป้าหมายโดยการคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นที่ตั้ง

การก่อตัวของแนวคิดประชาสังคม

หากศึกษาการก่อตัวของแนวคิดประชาคมทั้งระดับโลก และในประเทศไทยอาจกล่าวได้ว่ากระแสประชาสังคมก่อตัวมาจากหลายเหตุปัจจัยด้วยกัน

2.1 วิกฤตในสังคม ที่รัฐและทุนไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพังหรือเป็นวิกฤตระดับโลก (Global Crisis) เช่น วิกฤตสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน เอดส์

2.2 การก่อกำเนิดของชนชั้นกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อค้า นักธุรกิจ นักวิชาการ ที่มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจ

2.3 พัฒนาการของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกทางความคิดเห็นได้โดยอิสระ

2.4 ระบบการติดต่อสื่อสาร ซึ่งช่วยให้การรวมตัวเป็นไปได้สะดวกขึ้น โดยที่บางครั้งไม่จำเป็นต้องพบกัน

2.5 ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใสทางภาครัฐ ทำให้รัฐไม่สามารถเป็นผู้แก้ปัญหาในสังคมได้แต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องการหาทางเลือกอย่างอื่น

การที่ปัญหาเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งประชาชนผู้แบกรับปัญหาไม่สามารถพึ่งพารัฐแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ว่าจะด้วยเหตุความสลับซับซ้อนของปัญหา หรือเพราะความจำกัดของประสิทธิภาพในภาครัฐ ประชาชนก็จะต้องหาทางแก้ไขปัญหานั้น ตั้งแต่แก้ไขด้วยตัวเองเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จนเมื่อมีโอกาสในการสนทนา แลกเปลี่ยนความเห็นในวงกว้าง จึงเกิดการรวมตัวกันที่จะกระทำการบางอย่างเพื่อแก้ปัญหานั้นให้ลุล่วงไป ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยประชาสังคมเอง หรือร่วมกับภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนก็ได้

องค์ประกอบประชาสังคม

กิจกรรมหรือกระบวนการที่จะเรียกว่าเป็นประชาสังคมได้นั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. จิตสำนึกประชาคม (Civic Consciousness) หมายถึงความคิดและความยอมรับ เรื่องการรวมตัวกันอย่างอิสระด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความยอมรับในความคิดเห็นของกันและกัน ในอันที่จะเรียนรู้ร่วมกัน หรือแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ การรวมตัวกันจึงเป็นลักษณะหุ้นส่วน

(Partnership) เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal) มีอิสระเท่าเทียมกัน และมีการเรียนรู้ร่วมกัน

2. โครงสร้างองค์กรประชาสังคม (Civic Organization) หมายถึง กลุ่มการรวมตัว ซึ่งอาจเป็นองค์กรที่เป็นทางการ (นิติบุคคล) หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเฉพาะคราว เฉพาะเรื่องหรือต่อเนื่องก็ได้ สมาชิกของกลุ่มอาจเป็นบุคคลในภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือประชาชน หรือรวมกันอยู่ก็ได้ จำนวนสมาชิกไม่จำกัด มีสมาชิกเพียง 2 - 3 คนก็ได้ รูปแบบที่เห็นได้มากที่สุด ก็คือ องค์กรเอกชนสาธารณะประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิ สมาคม ชมรม สมาพันธ์ สหพันธ์ ชุมนุม สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มอื่น ๆ ประเด็นสำคัญการรวมกลุ่มต้องมีจิตสำนึก ประชาคมครบถ้วน การรวมกลุ่มที่มีลักษณะจัดตั้ง ขึ้นมา ขาดการสร้าง Partnership ไม่มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีลักษณะความสัมพันธ์ในแนวตั้ง แม้จะเกิดอยู่ในชุมชนไม่ว่าจะสนับสนุน โดยภาครัฐหรือ องค์กรเอกชนก็ไม่สามารถนับเป็นประชาสังคมได้ เพราะขาดจิตสำนึกประชาสังคม

3. เครือข่ายประชาคม (Civic Network) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการซึ่ง เชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่ม หรือ เชื่อมโยงองค์กรประชาสังคมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ปัจจัยสำคัญของ เครือข่ายประชาสังคม คือ ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์ด้วยความ สมานฉันท์ เครือข่ายประชาสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมจิตสำนึกของสมาชิกและองค์กรประชาสังคม ต่าง ๆ ให้เกิด "อำนาจที่สาม" ที่มีความเข้มแข็งในสังคมขึ้นมา

จุดเริ่มต้นของประชาสังคม

ประชาสังคม "Civil Society" เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 16 ไปจนถึงศตวรรษที่ 18 ในหมู่นักคิดชาวตะวันตก ซึ่งเป็นยุคแห่งอุดมการณ์ประชาธิปไตย (Democracy) ซึ่งหมายถึงระบบการปกครองที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง มีหลักการ 3 ประการ (อานนท์ อภาภิรม, 2545) ได้แก่ ปัจเจกชนนิยม (Individualism) หมายถึงการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของบุคคล โดยที่รัฐจะไม่แทรกแซงกิจการของปัจเจกชน เสรีภาพ (Liberty) และความเสมอภาค (Equality)

การศึกษาจุดเริ่มต้นของประชาสังคมมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าเริ่มมีการให้บทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม ภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ (กรอ.) ต่อมา มีการกล่าวถึงภาคประชาชนและชุมชน ในในเรื่องสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีการกำหนดให้บูรณาการทุกภาคส่วนและทุกระดับให้เกิดการพัฒนา ประเทศอย่างสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน

กลไกความร่วมมือกับภาคเอกชนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มีสาระสำคัญคือ เน้นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกระดับ มุ่งเน้นที่จะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกชั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามผล ร่วมปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน และร่วมได้รับประโยชน์จากการพัฒนา การพัฒนาที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลาง หรือเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา เรียกอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็น การพัฒนาของคน โดยคน และเพื่อคน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาประเทศไทย ก้าวเข้าสู่การพัฒนา (โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2015)

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism)

พจนานุกรม Webster's Third New International Dictionary (2016) ได้ให้ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีการเดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่งเพื่อ ความสุข สราญใจ ขณะที่ องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) (2559) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า เป็นกิจกรรมของบุคคลที่เดินทางไป และอยู่ในสถานที่ต่างจาก สิ่งแวดล้อมเดิมโดยมีระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีสำหรับการทำธุระ และวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่การหา รายได้ หรือประกอบอาชีพ การท่องเที่ยวยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและยังมีผลต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมประเพณี หรือสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ให้มีความยั่งยืนสืบไป

การท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและได้กลายเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก การเปิดการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นการท่องเที่ยว หรือการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อการนันทนาการซึ่งมีผู้คนจำนวนนับไม่ถ้วนที่ต่างแสวงหาการผ่อนคลาย หรือหาความสุขจากการเดินทางไปยังที่ที่ไม่เคยไป หรือไปมาแล้วแต่มีความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อการเรียนรู้ พักผ่อน หาประสบการณ์จากการเดินทาง ดังนั้น หากมีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี จะเป็นการเอื้ออำนวยและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ในหน่วย เล็ก ๆ ในระดับท้องถิ่น ไปจนถึงหน่วยใหญ่ในระดับประเทศได้ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิด การพัฒนาอาชีพและการจ้างงานทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้จากการสร้างมูลค่าของทรัพยากร ในท้องถิ่นที่มีอยู่ ดึงดูดให้ผู้มีความสนใจเดินทางมาเยือน เกิดการสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญา ตลอดจน การสร้างความสามัคคีที่ก่อให้เกิดความมั่นคงอันเป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ ดังนั้นหากร่วมกัน ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาให้เกิดสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ความใกล้ชิดและโอกาสในการพัฒนา

แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการพัฒนา เพราะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากการท่องเที่ยว

พจนานุกรม Webster's New Dictionary of the American Language (อ้างใน รัชนีกร เศรษฐสุโส, 2528) ให้ความหมายของ ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ภายใต้อาณาบริเวณเดียวกัน และมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน ขณะที่พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 ให้ความหมายว่า ชุมชนหรือประชาคม คือ กลุ่มที่มีขนาดเล็กแต่มีลักษณะร่วมกันหลายประการเหมือนลักษณะสังคมมีการประสานงานในวงแคบ และ มีความรู้สึกมาเป็นตัวสร้างความยึดเหนี่ยวผูกพันเห็นอกเห็นใจกันอย่างลึกซึ้ง ความรู้สึกดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการรู้สึก ร่วมกันและรวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งมีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานเขียนของ Robert M. Maclver (โรเบิร์ต เอ็ม แม็คไควเวอร์) (อ้างใน ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2544; Cristient T. Onussenvh (คริสเตียน ที. โอนัสเซน) อ้างใน สมนึก ปัญญาสิงห์, 2532) ที่ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ในหนังสือ Society , Its Structure and Changes ว่า ชุมชน คือ ความสนใจของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน เป็นความสนใจโดยทั่วไปมิได้เฉพาะเจาะจงว่าเป็นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ และนอกเหนือจากความสนใจเฉพาะด้านก็จะต้องมีผลประโยชน์คล้ายคลึงกัน และพฤติกรรมคล้ายกัน อาทิ การใช้ภาษาพูด ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม (Roland Warran (โรแลนด์ วอร์เรน) อ้างใน จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2530; Athur Dunham (อาร์เธอร์ ดูนแฮม อ้างใน สนธยา พลศรี, 2533)

สำหรับความหมายของชุมชนตามที่นักวิชาการของไทยก็มีการให้ความหมายในลักษณะคล้าย ๆ กัน ว่า ชุมชน หมายถึง ลักษณะการรวมตัวของบุคคลที่มีมากกว่า 2 คนขึ้นไป เป็นกลุ่มคนที่มีความคิดในทิศทางเดียวกันโดยอาศัยพื้นที่และใช้บริการทางสังคม อีกทั้งยังมีประโยชน์ร่วมกัน โดยการอาศัยอยู่นอกจากต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แล้ว ยังต้องรวมตัวเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันโดยให้ความสนใจในการประสบความสำเร็จร่วมกัน และการประสบความสำเร็จนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความรู้สึกนึกคิด ความสนใจใน วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย เพื่อบรรลุผลสำเร็จร่วมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขของคนที่ร่วมกันผลักดันให้ประสบความสำเร็จ และจะต้องมีข้อกฎหมายข้อบังคับในการอยู่ร่วมกันหรือการดำเนินการต่างๆ อย่างเคารพกติกา (ประดิษฐ์ มัชฌิมา 2522, พัฒน์ สุจำนงค์ 2537, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และคณะ, 2525; กรมการพัฒนาชุมชน, 2526; จีรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2530; ทะนงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ, โกวิท พวงงาม, ปรีดี โชติช่วง, 2534) นอกจากนี้ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526) ได้ให้ความหมายของชุมชน ว่าเป็นองค์การทางสังคมอย่างหนึ่งที่นอกจากการบรรลุความสำเร็จนั้น จะต้องสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ของกลุ่มคนที่มีลักษณะร่วมกัน หรือชุมชนนั่นเอง

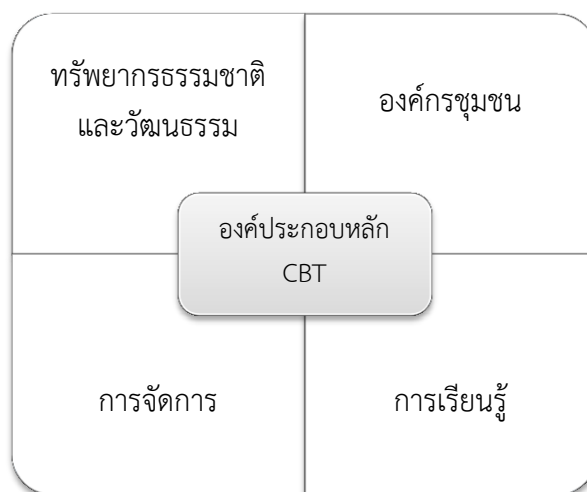
จากความหมายต่าง ๆ ของชุมชนดังที่ได้กล่าวมาแล้วผู้วิจัยสรุปได้ว่า ชุมชนหมายถึง บุคคลที่มาอาศัยอยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณ (Area) เดียวกัน มีลักษณะร่วมกันในการดำรงชีวิต มี ประเพณี วัฒนธรรม (Cultural Traditions) และจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Goal) มีปฏิสัมพันธ์และปฏิบัติ ตนตามกฎกติกาเดียวกัน มีความต้องการการพัฒนาหรือปรารถนาที่จะให้ความเป็นอยู่หรือพื้นที่ของตน ดีขึ้น อันเกิดจากความรู้สึกร่วมในความรัก ความเชื่อ ความหวงแหนพื้นที่ของตน เมื่อกลุ่มคนที่ รวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน นำไปสู่การเป็นสังคมส่วนรวม เป็นบทบาทของภาคประชาชนและ ชุมชนที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการ หรือการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ การความร่วมมือกัน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism) มีที่มาจากแนวคิดที่ เรียกว่า การท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนโดยท้องถิ่น (Murphy, 1985) เป็นการพัฒนาชุมชนโดยการนำเอา ทุนทางสังคมมาบริหารจัดการโดยใช้การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการในการพัฒนา อาทิ การออกแบบ โครงการ และการนำไปปฏิบัติโดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวควรได้รับการ สนับสนุนการพัฒนาจากท้องถิ่น และการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันของท้องถิ่น ชุมชนมีความยั่งยืนทางด้านนิเวศวิทยา ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ และส่งเสริมการ ดำรงชีวิตเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและให้ความรู้เกี่ยวกับผู้เข้าชมวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Asker et al, 2010) การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเครื่องมือสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ ความเข้มแข็งให้กับ ชุมชนโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศ ทางการพัฒนา (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2559) ในขณะที่ (ราเมศ บุญรัตน์, 2553; วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาจ, 2547) ให้ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่มีผู้คนเข้าไปยังท้องถิ่น โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม มรดกทางภูมิปัญญา ชุมชนที่อาศัยอยู่เกี่ยวเนื่องกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มีบทบาทในการจัดการ ทรัพยากรในพื้นที่นั้นทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน เพราะชาวบ้านในชุมชนต่างเป็นผู้มีส่วนได้ส่วน เสียจากการท่องเที่ยว ให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากร การท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนนั้นมีหลาย ประเภท ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551; โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540) ดังนั้นเจตนารมณ์ของ การท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการทำให้การท่องเที่ยวได้เป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมเพื่อกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม (พจนา สวนศรี, 2546)

นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวบนฐานคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นล้วนเป็นเจ้าของทรัพยากรและมีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวทั้งสิ้น โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ อาทิ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และวิธีการผลิตของชุมชนเป็นต้นทุนในการจัดการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (สินธุ์ สโรบล, ม.ป.ป.)

จากความหมายและแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือทรัพยากรที่เป็นนามธรรม เช่น ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ เมื่อนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นต้นทุนในการสร้างมูลค่าจากการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยในท้องถิ่น พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยชุมชนได้มีโอกาสกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์วิถีแบบดั้งเดิม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ประสานความร่วมมือจากภาครัฐ และภาคเอกชน ให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน



ภาพประกอบ 2.11 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ที่มา: ดัดแปลงจาก สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2559)

องค์ประกอบด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

- (1) ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิธีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- (2) ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

องค์ประกอบด้านองค์กรชุมชน

- (1) ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน
- (2) มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และมีทักษะในเรื่องต่างๆ หลากหลาย
- (3) ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

องค์ประกอบด้านการจัดการ

- (1) มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว
- (2) มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้
- (3) มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม
- (4) มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้านการเรียนรู้
- (5) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- (6) มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน
- (7) สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

องค์ประกอบด้านการเรียนรู้

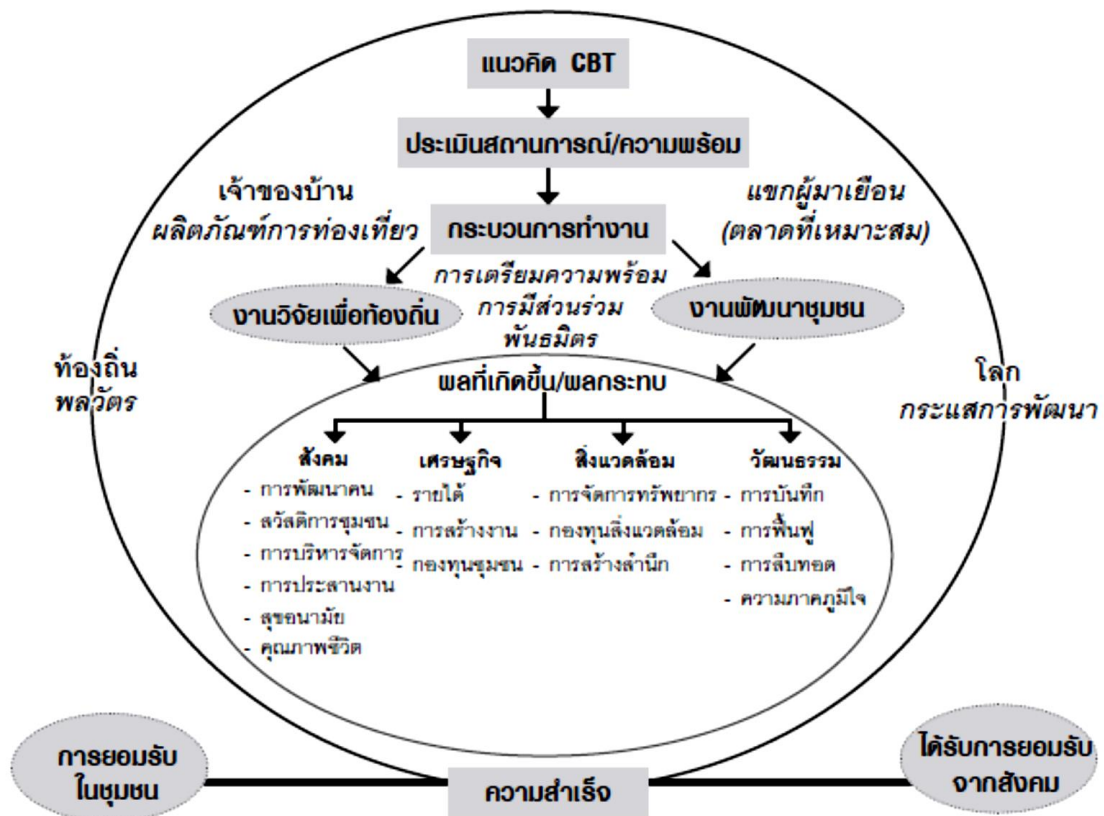
- (1) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- (2) มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน
- (3) สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้เกิดความสมดุล ยั่งยืน แม้ไม่มีการจัดการท่องเที่ยว แต่ชุมชนก็ยังสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากร อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากองค์กรภาครัฐมาช่วยในการพัฒนาฟื้นฟูท้องถิ่น องค์กรชุมชนนั้นจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น และการเรียนรู้ก็เป็นเสน่ห์ของการท่องเที่ยวที่ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นโดยชุมชนท้องถิ่น มีความภูมิใจในการนำเสนอเรื่องราว อัตลักษณ์ สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ให้ผู้มาเยือนได้รับประสบการณ์ตรงโดยการลงมือทำและด้วยอัธยาศัยไมตรีของคนในชุมชน

หลักการของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน
 (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน) มีหลักการดังนี้

- 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ
- 2) ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
- 3) ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
- 4) ยกระดับคุณภาพชีวิต
- 5) มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
- 6) คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 7) ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
- 8) เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 9) เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
- 10) มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

หลักการท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพราะ
 จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านที่เป็น
 เจ้าของทรัพยากรในการต้อนรับและการถ่ายทอดองค์ความรู้ วิถีชีวิตและภูมิปัญญา เมื่อคนทั่วไปให้
 ความสนใจทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ถึงความต่างของการท่องเที่ยวโดยชุมชน กับการท่องเที่ยวทั่วไป
 สิ่งนี้เป็นตัวกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน นักท่องเที่ยวที่เดินทาง
 มากี่จะเป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้คน
 ในท้องถิ่นหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่และร่วมมือในการอนุรักษ์ให้เกิดความยั่งยืนสืบไป



ภาพประกอบ 2.12 สรุปแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ที่มา: สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2559)

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่สำคัญไว้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ประชาสังคม และเอกชน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ เรื่องแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 ข้อ 4 มีสาระสำคัญว่าให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 โดยการจัดทำแผนงานนี้ได้ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวโลก องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าอนาคตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม และประเทศจีนจะเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกนักท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีการแข่งขันอย่างสูงขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2555 – 2559 ฉบับนี้ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพให้มีการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

และจากนโยบายจากนโยบายในการพัฒนาบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) ซึ่งมีเป้าหมายหลักที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน นโยบายดังกล่าวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกระดับโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ประกอบกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยถ่ายโอนภารกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 3 ภารกิจ ได้แก่ การวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งภารกิจดังกล่าวกำหนดถ่ายโอนให้แก่เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ในประเภทกลุ่มงานเลือกทำโดยอิสระ และนอกจากนี้งานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ยังเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดดังนี้

- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

“มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(12) การท่องเที่ยว”

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

“มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว”

- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

“มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(8) จัดทำกิจกรรมใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

- กฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดว่า

“ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(16) ส่งเสริมการท่องเที่ยว”

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ

“มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

(8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว”

ฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถพัฒนาและส่งเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีส่วนในการกำหนดนโยบาย บริหารจัดการการท่องเที่ยวในภาพรวมและสามารถดึงเอาความได้เปรียบทางทรัพยากรในท้องถิ่นของตนมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ มีรายได้เสริมจากการนำเอาทรัพยากรที่เป็นต้นทุนทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญามาก่อนให้เกิดประโยชน์ เผยแพร่วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนในพื้นที่ให้คงอยู่ พัฒนาพื้นที่ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว อันนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มร่วมกัน (Creating Shared Value: CSV)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 5 ด้าน (เทิตชาย ช่วยบำรุง, 2552) ดังต่อไปนี้

1. ด้านการตลาดท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการตลาดท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1) บทบาทในการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว บัญชีแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยว ประเมินคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านการพัฒนาและการตลาด

จัดลำดับความสำคัญและความมีศักยภาพทางด้านการตลาด จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ สำนวณทัศนคติและการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว

2) บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว เป็นการชักจูงใจนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของตน เช่น เผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวโดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จัดรายการนำเที่ยวเพื่อนำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในท้องถิ่นและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จังหวัดจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2. ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้นอยู่ 5 ประการ ได้แก่

- 1) การสำรวจและค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ
- 2) การพัฒนาพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เกิดขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่
- 3) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่
- 4) การพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนให้เกิดขึ้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่
- 5) การฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณีของท้องถิ่นให้เกิดขึ้นเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่

3. ด้านการให้บริการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการให้บริการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน เช่น การให้บริการด้านคมนาคม ที่พัก อาหารเครื่องดื่ม การนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ การจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและการยกระดับมาตรฐานการบริการในสาขาต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

4. ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบอยู่ 4 ประการ คือ

1) บทบาทในการจัดทำแผนต่างๆ เช่น

1.1) แผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสภาพแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวและป้องกันความเสื่อมโทรมและเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมได้ แผนและโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนและโครงการบำบัดน้ำเสีย โครงการปรับปรุงการเก็บและกำจัดขยะ โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำ โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำทิ้ง เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและป้องกันไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม

1.2) แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการที่พยายามพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้และคำนึงถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันกัน โดยมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานกันและสามารถรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดีต่อไป

1.3) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความสำคัญของแผน และโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทบริการที่สำคัญ โครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นบริการของรัฐที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของแผนและโครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง โครงการพัฒนาระบบประปา โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้า โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เพียงพอของการบริการและรองรับความต้องการที่จะมีสูงขึ้นในอนาคต และเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชน

1.4) แผนพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาการบริการการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความสะดวกสบายต่อการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจและสร้างความประทับใจสำหรับนักท่องเที่ยวได้ แผนและโครงการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ แผนสร้างกำลังคนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แผนยกระดับมาตรฐานการบริการเป็นต้น ในปัจจุบันแผนและโครงการพัฒนาบริการกำลังขยายตัวอย่างสูง ซึ่งเป็นการลงทุนจากภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการกระจายการบริการการท่องเที่ยวตามพื้นที่ต่างๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างกว้างขวาง

1.5) แผนส่งเสริมการตลาด ความสำคัญของแผนและโครงการการตลาดเป็นองค์ประกอบด้านอุปสงค์ (Demand) ของการท่องเที่ยว โดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวและความต้องการด้านต่างๆ ของนักท่องเที่ยวการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดเป็นส่วนสำคัญที่ใช้วัดการบรรลุเป้าหมาย เพื่อก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พื้นที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

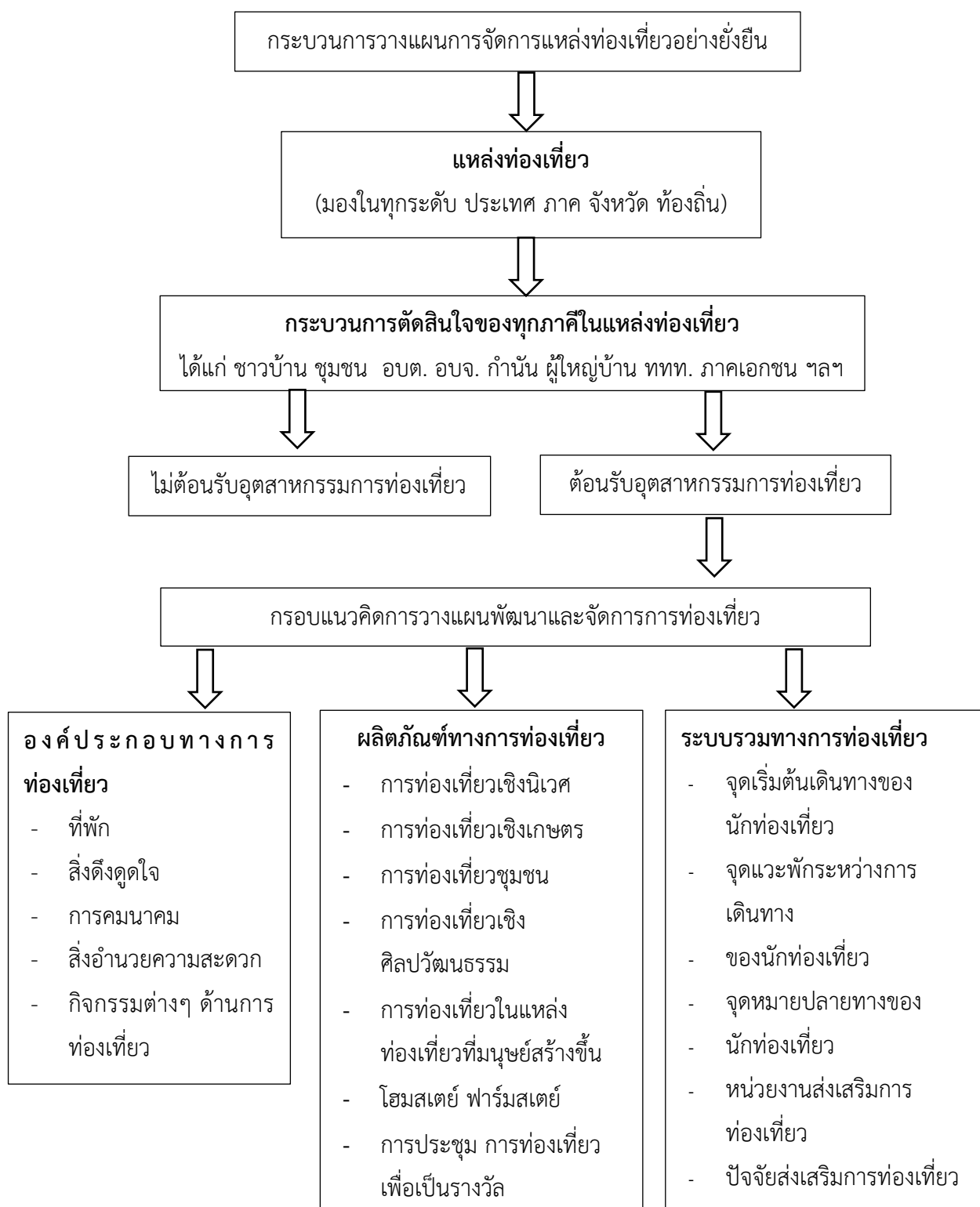
2) บทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3) บทบาทในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

4) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

5. ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้าน
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบ 4 ประการ คือ

- 1) การกำหนดวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 2) การบริหารงานบุคคลดูแลแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการบริหาร
จัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 4) การจัดหาและใช้จ่ายงบประมาณเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว



ภาพประกอบ 2.13 กระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

ที่มา: เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552

4. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2539) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน มีที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 บ้านตีนนอ ตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอรโนดห่างจากที่ว่าการอำเภอรโนด ประมาณ 22 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดสงขลาประมาณ 89 กิโลเมตร ซึ่งตำบลคลองแดน เป็นตำบลที่ตั้งอยู่สุดเขตจังหวัดสงขลาและติดกับตำบลหน้าสน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีคลองชื่อว่า “คลองแดน” เป็นเขตกั้นระหว่างสองจังหวัด

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 18,200 ไร่ หรือประมาณ 29.28 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดกับตำบลหน้าสน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศใต้ ติดกับตำบลท่าบอน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ทิศตะวันออก ติดกับอ่าวไทย และทิศตะวันตกติดกับตำบลแดนสงวน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา โดยมีเขตการปกครองทั้งสิ้น จำนวน 5 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านป่ากระวะ หมู่ที่ 2 บ้านแค หมู่ที่ 3 บ้านคลองแดน หมู่ที่ 4 บ้านบางหรอด หมู่ที่ 5 บ้านตีนนอ โดยบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน แบ่งเป็น ส่วนการบริหารจัดการ ได้แก่ หน่วยกู้ชีพเรนทร คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. ส่วนการคลัง สำนักงานปลัด อบต. ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา อบต.มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

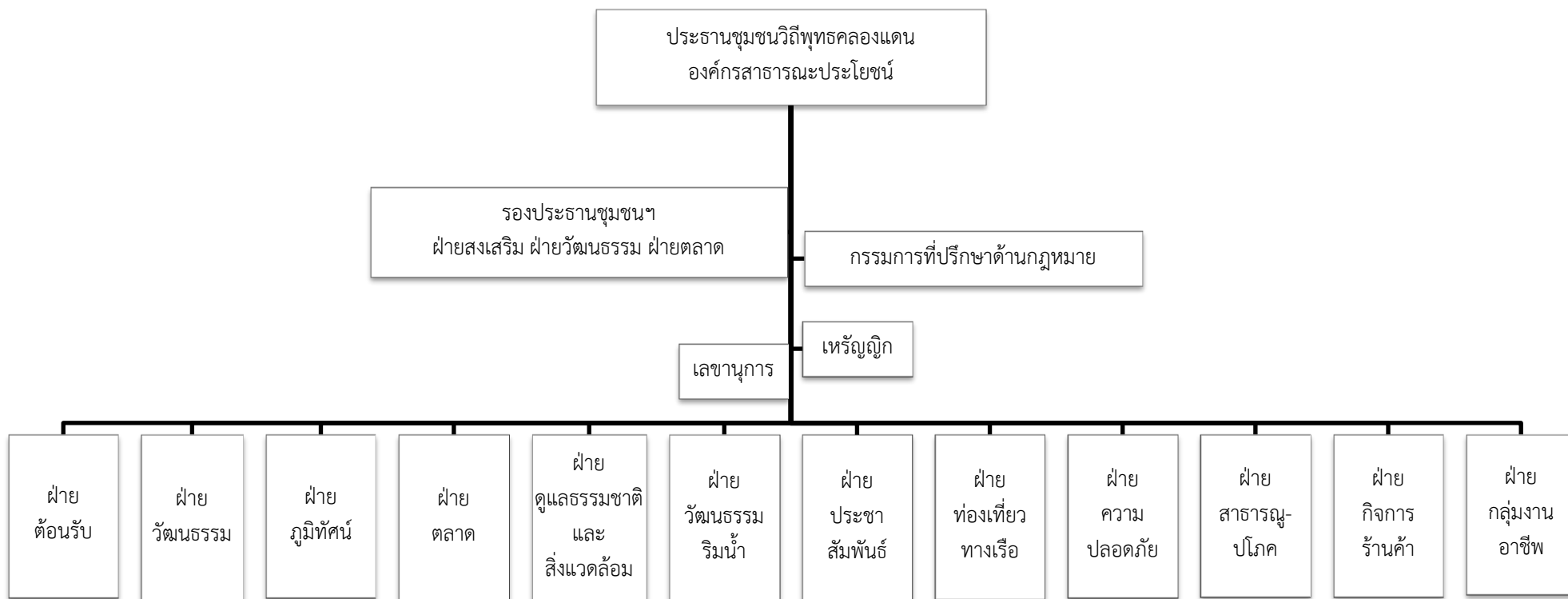
พนักงานส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการของ อบต. โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนของ อบต. หรือจากงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่ อบต. และ อบต. นำมาจัดเป็นเงินเดือนของพนักงานส่วนตำบล ปลัด อบต. เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างของ อบต. รองนายก อบต. และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของ อบต. ให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่นายก อบต. มอบหมาย การบริหารงานบุคคลของ อบต. ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อบต. จะวิเคราะห์บทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ และรายได้ของตนเองเพื่อกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ และอัตรากำลังตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยปกติทุก อบต. จะมีตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้ ปลัด อบต. หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธาส่วนอื่น ๆ ที่ อบต. ตั้งขึ้นตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี เช่น ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนสาธารณสุข ส่วนการเกษตร เป็นต้น

5. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

“ชุมชนคลองแดน” เป็นชุมชนที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีอาณาเขตระหว่างสองจังหวัดโดยมีลำคลองเป็นเขตแดนธรรมชาติกั้นระหว่าง อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นที่มาของชื่อชุมชนคลองแดน เนื่องจากในอดีตมีใช้คลองสายนี้เป็นเส้นทางสัญจร ติดต่อกัน ค้าขาย โดยผู้คนบริเวณถิ่นนี้ที่อาศัยอยู่ในเขตสงขลา นครศรีธรรมราช และพัทลุง คลองแดนในอดีตเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางน้ำคลองสามแพร่ง ดังนั้นบริเวณนี้คือท่าเลทองในการประกอบกิจการค้าขาย เป็นชุมทางการค้าขายขนาดใหญ่ มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เป็นพลังขับเคลื่อนชุมชนมาแต่ครั้งอดีตก่อนปี 2500

ภายหลังจากการพัฒนาทางด้านสาธารณูปการ มีการรื้อค้ำมาถ้ำของถนนหมายเลข 408 สายนครศรีธรรมราช – สงขลา ในปี พ.ศ. 2516 เกิดการสัญจรทางบกมากขึ้นจากเดิมที่ใช้ลำคลองเป็นเส้นทางหลัก ผู้คนต่างใช้รถใช้ถนนในการเดินทาง ผู้คนได้ย้ายถิ่นฐานไปเกือบหมดสิ้น ด้วยกระแสความนิยมในอดีตที่มีค่านิยมในการศึกษาเพื่ออนาคต ทำให้ผู้คนย้ายเข้าเมืองตามกันไปส่งผลให้เกิดการใช้เส้นทางเรือน้อยลงจนร้างไปในที่สุด จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2547 พระและชาวบ้าน (พระครูรัตนสุตากร และนายอภิชาติ เหมือนทอง) ได้ประสานขอความช่วยเหลือทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยเพื่อฟื้นฟูชุมชน โดยในขณะนั้นมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการนำนักศึกษาช่วยเหลือวัดและชุมชน

ปี พ.ศ. 2553 การฟื้นฟูชุมชนได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นทางการทั้งทางด้านองค์ความรู้และงบประมาณ จากการได้รับทุนวิจัยจากการเคหะแห่งชาติ แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ชื่อ “โครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ พื้นที่ชุมชนคลองแดน” ทำให้คลองแดนสามารถฟื้นฟูทางด้านกายภาพของบ้านเรือน ประเพณีดั้งเดิม รื้อฟื้นตลาดริมน้ำโบราณ และการรวมกลุ่มอาชีพ กอปรกับความพยายามที่จะพลิกฟื้นความเจริญของถิ่นฐานตนเอง ภายใต้งานนำของ นายเกรียงไกร อนันตพงศ์ และคณะ มีการจัดตั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และวัฒนธรรม โดยการนำเอาทุนทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมริมคลอง มาพัฒนาบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้วยความร่วมมือของพลเมืองในชุมชน กอปรกับได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอก การทำแผนพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตจึงนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภายใต้งานนำกรักในรอยวิถีแห่งอดีตของชุมชน ส่งผลให้ชุมชนคลองแดนเป็นที่รู้จักในนามของ “ชุมชนวิถีพุทธ” ภายหลังจากการเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยว “ตลาดริมน้ำคลองแดน” เนื่องจากชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ในเวลาต่อมา



ภาพประกอบ 2.14 โครงสร้างคณะกรรมการชุมชนวิสุทธิพุทธคลองแดน องค์กรสาธารณประโยชน์

ที่มา: สรุปลงจากผู้วิจัย

รายชื่อคณะกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณะประโยชน์

คุณเกรียงไกร อนันตพงศ์

ประธานกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณะประโยชน์

คุณสิทธิโชค ภัคดีฉนวน

รองประธานกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณะประโยชน์

(ฝ่ายส่งเสริม)

คุณอภิชาติ เหมือนทอง

รองประธานกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน

(ฝ่ายวัฒนธรรม)

คุณสมเกียรติ หนูเนียม

รองประธานกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน

(ฝ่ายตลาด)

คุณสิทธิศักดิ์ เผือกสม

กรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

(ทนายความ)

เลขานุการ

1. คุณนุชรี อนันตพงศ์
2. คุณธนพรรณ ฉันทวีโรจน์
3. คุณทรรษวิณี ทองดี

ฝ่ายวัฒนธรรม

1. คุณอภิชาติ เหมือนทอง
2. คุณเพ็ญศรี อุดมผล

ฝ่ายดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. คุณอัจฉรา แก้วหนูนวล
2. คุณกานดา ทิพย์จันทร์
3. คุณอุทิศ ชูประดิษฐ์

เหรัญญิก

1. คุณพุ่มพวง ดุกสุกแก้ว
2. คุณจิตติมา ทองเรือง
3. คุณอุบลเหมือนทอง

ฝ่ายตลาด

1. คุณสมเกียรติ หนูเนียม
2. คุณสมชาย ทองเรือง

ฝ่ายวัฒนธรรมรินน้ำ

1. คุณอุดม ยิ่งหนา
2. คุณสุรินทร์ รัตนพิมล
3. คุณพรชัย ชูมนต์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. คุณอุดม ยุ่งหนา
2. คุณอภิชาติ เหมือนทอง
3. คุณเล็ก โต๊ะทอง
4. คุณโผน หนูหมื่น

ฝ่ายภูมิทัศน์

1. คุณเกศรินทร์ ชูสุข
2. คุณรัตนา จันทร์ช่วยนา
3. คุณอริสรา รอดเกลี้ยง
4. คุณภริตพร พูลย์มัย
5. คุณจิตติมา ทองเรือง

ฝ่ายกิจการร้านค้า

1. คุณเครือวัลย์ สุดใจ
2. คุณนิชญา ขุนทอง
3. คุณวรรรชวิณี ทองดี
4. คุณสมปอง ขาวหนูนา
5. คุณพรทิพย์ ขาวหนูนา
6. คุณพุ่มพวง ดุกสุกแก้ว
7. คุณสมชาย ทองเรือง
8. คุณจิตติมา ทองเรือง
9. คุณธัญลักษณ์ เกียรติธรรมโชติ
10. คุณจันทร์เพ็ญ พรรณราย

ฝ่ายกลุ่มงานอาชีพ

- | | |
|-------------------|------------------------|
| 1. ขนมอบราณ | คุณเพ็ญศรี อุดมผล |
| 2. กะปิ, แป้งแดง | คุณเตือนใจ จิตภักดี |
| 3. กระจูด | คุณพรทิพย์ ขาวหนูนา |
| 4. ข้าวซ้อมมือ | คุณพุ่มพวง ดุกสุกแก้ว |
| 5. ปูนปั้นรูปโนรา | คุณธัญฐภัทร์ อนันตพงศ์ |

ฝ่ายท่องเที่ยวทางเรือ

1. คุณประทีป แผงผา
2. คุณประทีป รัตน์โชติ

ฝ่ายความปลอดภัย

1. คุณสุภัทร ขาวหนู

ฝ่ายสาธารณูปโภค

1. คุณประจวบ แก้วหนูนวล
2. คุณสุพรชัย ทองดี
3. คุณไพโรจน์ คำมี
4. คุณสุทัศน์ ประทุม
5. คุณประทีป แผงผา

ฝ่ายต้อนรับ

1. เรือนไม้ไทยโฮมสเตย์
2. พรทิพย์ โฮมสเตย์
3. คลองแดนโฮมสเตย์
4. ยายอองโฮมสเตย์
5. ร้อยปีโฮมสเตย์
6. เรินพิโยโฮมสเตย์
7. ระเปียงไทยโฮมสเตย์
8. บ้านตาจวบ
9. บ้านยายเสียบ
10. ครูสายัณฑ์โฮมสเตย์
11. บ้านริมน้ำโฮมสเตย์

- | | |
|----------------------|------------------------|
| 6. การเล่นโบราณ | คุณสมหมาย อนุเชษฐรักษ์ |
| 7. ของเล่น ธรรมชาติ | คุณอภิชาติ เหมือนทอง |
| 8. จักสานโบราณ ใบตาล | คุณเคลือม ช่วยคง |
| 9. ร้อยลูกปัดมโนราห์ | คุณกรนิสา เส็งอ้น |
| 10. ร้านยาโบราณ | คุณเกรียงไกร อนันตพงศ์ |
| 11. เล่าเรื่อง | คุณประจวบ รัตติโชติ |
| 12. พิพิธภัณฑสถาน | คุณสายัณห์ ชลสาคร |

นอกจากชุมชนคลองแดนได้จัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์แล้ว ภายในชุมชนมีการจัดการท่องเที่ยวทางด้านที่พัก คือกิจการโฮมสเตย์ซึ่งมีคณะกรรมการกิจการโฮมสเตย์ ประกอบด้วยหัวหน้ากรรมการกลุ่มโฮมสเตย์ รองหัวหน้ากรรมการกลุ่มโฮมสเตย์ เลขานุการ เหรัญญิก ตำแหน่งละ 1 คน กรรมการที่ปรึกษากลุ่มโฮมสเตย์ 4 คน และกรรมการ 3 คน

ปัจจุบันชุมชนคลองแดนเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในวิถีพุทธ ที่มีระบบการจัดการชุมชนที่เข้มแข็งก่อปรกรรมร่วมมือของหน่วยงานที่สนับสนุนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนให้ชุมชนคลองแดนมีโอกาสถ่ายทอดวิถีวัฒนธรรมให้ภายนอกเกิดการเรียนรู้และหลงไหลมาเยือนเอกลักษณ์ที่นับวันยิ่งหาได้ยาก และเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยชุมชน ภายใต้เอกลักษณ์ เรือ คลอง นา คน วิถีชนชาวคลองแดน (อภิชาติ คัญทะชา, 2551)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา พบว่ามีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะแนวใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม หรือความร่วมมือระหว่างองค์กร เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการแต่ละท่าน มีระเบียบวิธีการวิจัยที่แตกต่างกัน ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยแบบผสมผสาน งานวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษา ดังนี้

นพพล อัครชาติ (2559) ศึกษาเรื่อง กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับคณะทำงานชุมชนบนพื้นฐานแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่: กรณีศึกษาโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะในโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีของตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และ 2) ประเมินความสำคัญของการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าว

เปรียบเทียบกับบริการ หรือโครงการอื่นของหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการในตำบลเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะในโครงการชุมชนตัวอย่าง วัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสาละวินนั้น ใช้กระบวนการการขับเคลื่อนตามแนวคิด POLC ได้แก่ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการออกแบบองค์การดำเนินงาน (Organizing) ขั้นตอนการนำ (Leading) และขั้นตอนการควบคุม (Controlling) และ 2) การขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะในโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสาละวิน อำเภอมือง จ.ขอนแก่น ได้รับการประเมินว่ามีบทบาทและผลในการขับเคลื่อนโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) ซึ่งมากกว่าโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐตามลำพัง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พยุงศักดิ์ ทราบรัมย์ (2557) การนำแนวคิดการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ ไปใช้ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทดสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาสาเหตุของความสอดคล้องและไม่สอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษาไม่มีความสอดคล้องกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อแยกเป็นรายประเด็นตามหลักการทั้ง 7 ประการ พบว่าประเด็นที่สอดคล้องกันได้แก่ การให้บริการพลเมืองไม่ใช่การให้บริการลูกค้า การคิดเชิงกลยุทธ์และปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย และการให้บริการมากกว่าการกำกับดูแล ส่วนการแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ การให้คุณค่ากับพลเมืองเหนือความเป็นผู้ประกอบการ และการให้คุณค่ากับประชาชนไม่ใช่แค่เน้นที่ผลผลิตไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษา 2) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดจากสาเหตุ 4 ประการคือ 1) กระแสการสร้างพลเมือง 2) หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และ 4) กระแสประชาธิปไตยของประเทศไทย ส่วนสาเหตุของความไม่สอดคล้องนั้นเกิดจาก 1) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการบริหารจัดการภาครัฐแบบเก่า และ 2) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ในขณะที่ วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ (2558) ทำการศึกษาเชิงปริมาณโดยการการศึกษาใช้การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และความไว้วางใจของประชาชน ที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลบริการสาธารณะที่ประชาชนได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะซึ่งจัดให้โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความพึงพอใจที่มีต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้มีข้อมูลสำหรับการประเมินผลกระจายอำนาจและนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาศักยภาพและการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชนได้ต่อไป ผลการศึกษา พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเคยพบเห็นบริการสาธารณะด้านต่างๆ ของอปท. มีมุมมองทางบวกต่อบริการสาธารณะ หรือการดำเนินงานของอปท. และต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยพบเห็น หรือเคยมีส่วนร่วมในกิจการของชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.3 เห็นด้วยหรือเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้ความใส่ใจและทำงานแบบปรึกษาหารือกับประชาชน และภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.4 ไม่มั่นใจว่าโครงการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจที่อปท. ดำเนินการจะส่งผลให้ระดับรายได้หรือคุณภาพชีวิตของพวกเขาดีขึ้น สำหรับพื้นที่ อปท. ขนาดเล็กระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อบริการสาธารณะและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอปท. ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อจำแนกในรายภูมิภาค พื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และบางส่วนของพื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนือ อปท. สร้างความพึงพอใจให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี - ดีมาก ในทางกลับกัน การตอบสนองต่อความต้องการบริการสาธารณะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม หรือการสร้าง ความไว้วางใจให้แก่ประชาชนมีข้อจำกัดของ อปท. นอกจากนี้ อังคณา ปรียสิริ (2556) ศึกษาเรื่อง กลไกการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะในปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนในการรับบริการสาธารณะจากเทศบาลตำบลแม่เหียะ และเพื่อเสนอแนะถึงกลไกที่เหมาะสมต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะ ผลการศึกษาพบว่า กลไกรูปแบบการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะมี 4 กลไกรูปแบบ ได้แก่

1. กลไกรูปแบบการบริการสาธารณะตามแผนพัฒนาเทศบาลตำบลแม่เหียะ
2. กลไกรูปแบบบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. กลไกรูปแบบการนำบริการสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ
4. กลไกรูปแบบการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

ประชาชนมีความพึงพอใจบริการสาธารณะภาพรวมไม่สูงนัก โดยมีความพึงพอใจสูงต่อบริการสาธารณะด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และบริการสาธารณะด้านงานให้บริการ และการบริการชุมชน และมีความพึงพอใจต่อบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขและสาธารณสุขมูลฐาน และด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กลไกรูปแบบที่เหมาะสมต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะ คือ ให้ยึดรูปแบบการให้บริการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ภายใต้การรู้จักบทบาทและ

ทาหน้าที่ให้สมบูรณ์ของ ประชาชน ผู้บริหารเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล และการบริหารเทศบาลตำบลแม่เหียะต้องยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ มีดังนี้ สมร สังขะสร (2558) ศึกษาเรื่องกระบวนการความร่วมมือขององค์การภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคี ในการพัฒนาขีดความสามารถการจัดการตนเองของชุมชนตำบลเมืองปาน โดยใช้วิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือขององค์การภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคีในการพัฒนาขีดความสามารถการจัดการตนเองของชุมชนตำบลเมืองปาน และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือขององค์การ ภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคีเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถการจัดการตนเองของชุมชนตำบลเมืองปาน จากผลการศึกษาและวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือขององค์การภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคีในตำบลเมืองปานพบว่ามี 7 ปัจจัยคือ รูปแบบของปัญหาที่ซับซ้อน การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสีย ภาคสาธารณะหรือประชาชนหมดความอดทนต่อการทำ งานที่ซ้ำซ้อนและการดำเนินงานที่ไม่ได้ผล ขอบเขตที่ไม่จำกัด องค์กรนายหน้าหรือผู้เรียกประชุม กลไกเชื่อมโยงและบทบาทของความสัมพันธ์แต่เดิมและเครือข่ายที่เป็นอยู่ทั้ง 7 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ 2 ลักษณะคือ ความร่วมมือเกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างการทำงาน ขององค์การภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นความร่วมมือแบบ Cooperation และความร่วมมือแบบ Coordination ส่วนความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายภาคประชาชนตำบลเมืองปาน ทำให้เกิดคณะกรรมการสุขภาวะตำบลเมืองปาน ที่มีความร่วมมือแบบ Collaboration ทั้งนี้ ความร่วมมือลักษณะแรกยังดำรงอยู่และหนุนเสริมความร่วมมือลักษณะที่สอง ให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการความร่วมมือของคณะกรรมการสุขภาวะตำบลเกิดขึ้น 6 กระบวนการ โดยมี รูปแบบความร่วมมือ 4 รูปแบบ ความร่วมมือดังกล่าวทำให้ชุมชนตำบลเมืองปานมีขีดความสามารถ ในการจัดการตนเองเป็นรูปธรรมชัดเจน 5 เรื่องได้แก่ วัฒนธรรมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จิตใจ สังคมและสุขภาพตามลำดับ โดยมีแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการวางแผน การแลกเปลี่ยนข้อมูล การปฏิบัติ การประเมินผล และการบันทึกข้อตกลงร่วมกัน

ดรุณี คำนวนตา และสุชีพ พิริยสมิทธิ (2557) ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการ จัดการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน เพื่อศึกษาความร่วมมือใน การจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในด้านองค์ประกอบ กระบวนการ และรูปแบบความ ร่วมมือ เพื่อศึกษาผลผลิตและผลลัพธ์ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือกับผลผลิตและผลลัพธ์ในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัด แม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบด้านต่างๆ ของความร่วมมืออยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยในด้านต่างๆ ได้ดังนี้ด้านความร่วมมือ ด้านผู้มีส่วนได้เสีย

ด้านทรัพยากรการบริหาร ด้านข้อมูล/ความรู้ (2) กระบวนการในความร่วมมืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยในด้านต่างๆ ได้ดังนี้ ด้านการวางแผน/การตัดสินใจ ด้านกระบวนการ/วิธีการร่วมมือ (3) รูปแบบความร่วมมืออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยในด้านต่างๆ ได้ดังนี้ ความร่วมมือแบบร่วมงาน (Cooperation) ความร่วมมือแบบประสานงาน (Coordination) ความร่วมมือแบบมุ่งผลสำเร็จ (Collaboration) และความร่วมมือแบบเครือข่าย (Network) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือกับการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 6 ด้าน คือ (1) ด้านองค์ประกอบกับผลผลิต (2) ด้านองค์ประกอบกับผลลัพธ์ (3) ด้านกระบวนการกับผลผลิต (4) ด้านกระบวนการกับผลลัพธ์ (5) ด้านรูปแบบความร่วมมือกับผลผลิต (6) ด้านรูปแบบความร่วมมือกับผลลัพธ์ข้อเสนอแนะจากการวิจัย มีดังนี้ (1) ควรศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวที่ประสบผลสำเร็จระหว่างชุมชนระหว่างจังหวัด และระหว่างภูมิภาค (2) ควรศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาให้เป็นตัวแบบที่เหมาะสมหรือเป็นต้นแบบให้องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นต่อไป (3) ควรศึกษาการขยายผลของการศึกษานี้ไปยังประเทศพม่าจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน (4) ควรศึกษาโครงการพระราชดำรินในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน อนุเสถียร สุภาภาศ และคณะ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนล้านนาในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าก่อ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนล้านนาในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากปรากฏการณ์ในชุมชน และพัฒนาแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่สอดคล้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมดำเนินชีวิตของชุมชนล้านนา ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนล้านนาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมล้านนาต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีของคน 3 กลุ่มคือ ชุมชน ศาสนา และสถานศึกษา ภายใต้การพิจารณาเงื่อนไข ทางเศรษฐกิจ สังคม ความรู้ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน และการเมืองการปกครอง เนื่องจากแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทที่แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสถานศึกษา แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่เหมาะสมจึงอยู่ที่การวิเคราะห์ และสร้างความเกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ ที่เหมาะสมของแต่ละกลุ่มในชุมชน โดยกลุ่มผู้นำชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจและการวางแผน คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการประสานงาน ส่วนกลุ่มประชาชนและผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

นิพนธ์ พันธุ์เขตร์กิจ (2556) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการ สาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัด กำแพงเพชร ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการ สาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม อำเภอ ไทรงาม จังหวัด กำแพงเพชร และเพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้าง พื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้าง พื้นฐานมากที่สุด คือ ด้านรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีเพียงด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ว่า ด้านการตัดสินใจ มีเพียงข้อเดียว ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ ประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการดำเนินงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการรับ ผลประโยชน์ ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการบริหารกิจการ สาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน เป็นต้น รองลงมาได้แก่ ประชาชนได้รับ ประโยชน์จากงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการส่งเสริมงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้าง ขององค์การบริหารส่วน ตำบล และด้านการประเมินผล มีเพียงข้อเดียว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือประชาชนมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการมีส่วนร่วม ของประชาชนในงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ดังนี้ประชาชนคิดว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ ประชาชนไม่มี โอกาสเข้าเป็นตัวแทนในการเข้าไปร่วมดำเนินงานบริการสาธารณะ รองลงมา คือการได้รับประโยชน์ จากการบริการสาธารณะที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลจัดทำขึ้นไม่ทั่วถึง ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้ทราบ ผลการบริหารกิจการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล และขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานแผนพัฒนาตำบล คัดเลือกโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการ แหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ ผลการศึกษา

พบว่าความร่วมมือในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติการประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล และผลการวิเคราะห์สมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยของ เฉลิมพร วรพันธ์กิจ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาความร่วมมือขององค์กรราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการฟื้นฟูคลองพะวง จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือ ศึกษาระดับความแตกต่างความร่วมมือตามปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และศึกษาความแตกต่างรูปแบบความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรคลองพะวงตามปัจจัยส่วนบุคคล ระดับความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขององค์กรราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการฟื้นฟูคลองพะวง โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งได้ค้นพบว่า ระดับความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับสูง ปัจจัยระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการฟื้นฟูคลองพะวง ด้านการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมปรึกษา ประชุม วางแผนแก้ไขปัญหาคลองพะวงกับชุมชน โดยส่วนใหญ่เป็นการร่วมกิจกรรมในเวทีชาวบ้านและท้องถิ่น ส่วนด้านการนำแผนไปปฏิบัติส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในประเด็นการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ องค์กรราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับความร่วมมือด้านการปฏิบัติและด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินผลสภาพปัญหาคลองพะวง อยู่ในระดับสูง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือด้านการวางแผนอยู่ในระดับสูง ขณะที่ชุมชนมีระดับความร่วมมือด้านการป้องกันและการเฝ้าระวังสูงสุด และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของความร่วมมือตามปัจจัยต่างๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติไม่เกิน 0.5 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ และด้านการนำแผนไปปฏิบัติที่ต่างกัน มีระดับความร่วมมือในทุกๆด้านต่างกัน ขณะที่การดำรงตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นต่างกันมีระดับความร่วมมือในด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพปัญหาของคลองพะวงต่างกัน และในส่วนของระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีระดับความร่วมมือในด้านการประสานงาน การป้องกัน ด้านการปฏิบัติ ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพปัญหาคลองพะวงต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ อาทิ ด้านการนับถือศาสนาต่างกัน ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมต่างกัน เพศและอาชีพต่างกัน รวมไปถึงระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความร่วมมือในด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และ

ด้านการติดตามตรวจสอบและประเมินสภาพปัญหาของคลองพะวงต่างกัน ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า องค์การราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ร่วมดำเนินการภายใต้การกำหนดนโยบาย และแผนร่วมกัน โดยที่เทศบาลตำบลและประชาชนในพื้นที่ร่วมกันเป็นเจ้าภาพหลัก และเทศบาลตำบลควรเป็นตัวเชื่อมการรวมกลุ่มของประชาชนในการดำเนินงานส่วนของการองค์การราชการ และองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านทรัพยากรและร่วมทำกิจกรรม โดยเจ้าภาพหลัก จะต้องดำเนินงานแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการประสานงาน ด้านการป้องกันและการเฝ้าระวัง ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการติดตามและการตรวจสอบ ประเมินสภาพปัญหาคลองพะวง

พิฑูรย์ ทองฉิม และศศิวิมล สุขบท (2549) ศึกษาเรื่อง แนวคิดการจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่า การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องอาศัยโดยการมุ่งเน้นการก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญ รวมไปถึงการการเข้าใจรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งต้องอาศัยแนวทางใน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) หลักการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว 4) การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5) การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว 6) รูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 7) องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมไปถึงองค์ประกอบด้านความร่วมมือ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความร่วมมือในด้านการทำแผน 2) ความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล 3) ความร่วมมือในด้านการปฏิบัติ 4) ความร่วมมือในด้านการประเมินผล และ 5) ความร่วมมือในด้านการบันทึก แต่เหนือสิ่งอื่นใดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงชุมชนท้องถิ่นต้องอาศัยกระบวนการจัดการที่ประกอบด้วยกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การชี้นำ หรือ การสั่งการ และการควบคุมองค์กร เพื่อให้การจัดการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อันได้มาเพื่อผลประโยชน์ต่อชุมชนในภาพรวม ซึ่งในการศึกษานี้ น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นของการหาแนวทางการจัดการความร่วมมือของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วม และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนแก่ชุมชน ที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีการดำเนินการเชื่อมโยงกันในทุกภาคส่วนต่อไป

พงศ์พันธุ์ ศรีธธาทิพย์, บัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ (2551) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านสัมฤทธิ์ ตำบลสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการหารูปแบบและแผนการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน บ้านสัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความตื่นตัว

และสนใจมีส่วนร่วมในการจัดบริการด้านการท่องเที่ยวในระดับสูง ผลการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็งที่สำคัญได้แก่ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง จุดอ่อนคือ ขาดระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อประสานงานระหว่างชาวบ้าน องค์กรชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว โอกาสที่สำคัญคือ รัฐมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาชุมชน การเรียนรู้ การอนุรักษ์ และผลิตภัณฑ์ชุมชน อุปสรรคสำคัญคือ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ และประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ภัทรพร จันตะนี (2550) ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาบริบททางกายภาพทางการท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศึกษาการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ผลการศึกษารูปได้ว่า ชุมชนมีการร่วมกันคิด และการรวมกลุ่มกันในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อผลิตเห็ดตับเต่า เป็นอาชีพเสริม มีการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องของการผลิตเห็ดตับเต่า เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งศึกษาดูงานในอนาคต นอกจากนี้กลุ่มยังได้เน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผน ที่จะไปสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลของชุมชนตำบลสามเรือนที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่ามีความจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนด้วย เนื่องจากชุมชนแต่ละคนมีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน และไม่ค่อยมีความสามารถในการติดตามประเมินผล จึงได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจาก องค์กรบริหารส่วนตำบลสามเรือน รวมทั้งจากคณะผู้วิจัยครั้งนี้ได้จัดทำ การติดตามและเข้าไปพัฒนาให้ความรู้โดยการจัดประชุมกลุ่ม เช่น กลุ่มที่สนใจเป็นมัคคุเทศก์ กลุ่มบ้านที่จะจัดบ้านเป็นบ้านพักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น

Jennifer Elizabeth Behrens (2014) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำในการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน: ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและผลการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารฝ่ายบริการในส่วนท้องถิ่น ศึกษาหน่วยงานของรัฐมีการทำงานโดยอาศัยความร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งของขอบเขตการปฏิบัติงาน ผู้นำในองค์กรถูกคาดหวังว่าจะส่งผลลัพธ์เชิงบวกจากความร่วมมือ ความรู้ที่ร่วมกันแสดงให้เห็นว่าเป็นภาวะความเป็นผู้นำที่ดีจะนำไปสู่ความร่วมมือที่ประสบความสำเร็จภายในหน่วยงานภาครัฐ การเชื่อมโยงที่ระหว่างผู้นำและการร่วมมือกันกันยังคงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสงสัยทั้งผู้ปฏิบัติงานและนักวิชาการ การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของความเป็นผู้นำ และการกำกับดูแลการทำงานร่วมกันภายในกลุ่มของผู้บริหาร การให้บริการทางสังคมที่มีกฎข้อบังคับบัญญัติไว้เพื่อการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และในขอบเขตขององค์กร สำหรับการส่งมอบในการให้บริการสวัสดิการสังคมที่ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์การวางแผนแนวทางความเป็นผู้นำ และลักษณะความเป็นผู้นำ ความไว้วางใจในตัวผู้นำ มี

การประเมินผลกระทบหลักในการรับรู้ของการทำงานร่วมกัน ความพึงพอใจของความเป็นผู้นำและ ความพึงพอใจผลการดำเนินงานได้รับการประเมินผลกระทบที่รองลงมาจากความสัมพันธ์ระหว่างการ วางแนวทางความเป็นผู้นำ และรูปแบบการเป็นผู้นำในการรับรู้เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ผล การศึกษาพบว่า ไม่มีผลกระทบโดยตรงจากการวางแนวทางความเป็นผู้นำ และลักษณะความเป็นผู้นำ ในการรับรู้ของการทำงานร่วมกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

I Ketut Suarhana, Nyoman Madiun, Moeljadi, and Sherlinda Octa Yuniarsa ศึกษาเรื่อง การสำรวจการมีส่วนร่วมของชุมชน หมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวและผลกระทบ ทางเศรษฐกิจและสังคม กรณีศึกษา: หมู่บ้านอนดิงซารี กรุงจาร์กาตา ประเทศอินโดนีเซีย การศึกษา Pentingsari เป็นหนึ่งในหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นจุดหมายปลายทางในการเข้า มาท่องเที่ยว เพราะวัฒนธรรมความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาค้นคว้านี้มี จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ เมื่อไม่นานมานี้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาของ การท่องเที่ยวในประเทศอินโดนีเซียมีความคล้ายคลึงกับกับแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็น วิธีการหนึ่งในการพัฒนาท่องเที่ยว (Chang et al., 2012) การศึกษาค้นคว้านี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้แนวทางการอภิปรายผล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ชนบทในหมู่บ้านดังกล่าว ที่สามารถนำเอาศักยภาพของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด เช่นเดียวกับนำศักยภาพของสังคม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และมรดกทาง ประวัติศาสตร์ของชุมชนในชนบทโดยการเพิ่มศักยภาพของการเกษตรและการเพาะปลูก รัฐบาล สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยเฉพาะการสร้างกำลังใจให้ผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ในพื้นที่ เพราะผู้ประกอบการจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจในพื้นที่ เพราะจะส่งผล กระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

Lidija Petrić and Smiljana Pivčević (2016) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน จากโครเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดของชุมชน และผลกระทบที่ เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวจากมุมมองของสมาชิกในชุมชน และวิเคราะห์ว่าสมาชิกในชุมชนมี ความสามารถในการจัดการการพัฒนาตัวเองด้านการท่องเที่ยว และสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือก ของนโยบาย และมาตรการที่มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพของผลกระทบต่อการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการ วิเคราะห์เชิงทฤษฎี และกรอบแนวคิด ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชน แยกออกจาก ผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และบทบาทของการท่องเที่ยวในการสร้าง "ความรู้สึกของ ชุมชน" ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการกำหนดนโยบายก็ ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นชุมชน และความสัมพันธ์คือจุดมุ่งหมายในการสำรวจทัศนคติของสมาชิก

ในชุมชนท้องถิ่นสู่การพัฒนา การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นในการมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว และผลกระทบจากการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรในชุมชน

N. F. Velnisa Paimin, S. Modilih, S. H. Mogindol, C. Johnny, J. A. Thamburaj (2014) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและอุปสรรคในการท่องเที่ยวในชนบท: กรณีศึกษาในควิลู รัฐซาบารุ ประเทศมาเลเซีย บทความที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและอุปสรรคในการท่องเที่ยวในชนบท โดยมีการระบุถึงการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการท่องเที่ยว ผลประโยชน์จากมุมมองของกระบวนการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังระบุอุปสรรคของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว วิธีการในการตรวจสอบอุปสรรค โดยใช้แบบสอบถามโดยผู้ตอบแบบสอบถามจากเจ็ดหมู่บ้านใน เมืองควิลู รัฐซาบารุ ประเทศมาเลเซีย ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ได้แก่ ไกด์ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และผู้เข้าร่วม การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจถูกจำกัด ในการเข้าร่วมการประชุมและเสนอแนะแนวคิดและความคิดเห็นเท่านั้น ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่เป็นข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ได้แก่ ความรู้ เงินทุน และความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวใน Kiulu และไม่มีแรงจูงใจ หรือการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

Stephen Wearing & Matthew McDonald (2010) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน: ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวกับตัวแทนในการพัฒนา เป็นสื่อกลางในชุมชนเขตชนบท และชุมชนที่แยกตัวออกไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้แนวความคิดใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวกลาง และชนบท และแยกพื้นที่ชุมชนในปาปัวนิวกินี โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์นี้ที่ทำทนายาทกรรมที่โดดเด่นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผลการวิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผ่านหลายพื้นที่ซึ่งผลกระทบต่อการพัฒนาของการท่องเที่ยวชุมชนเหล่านี้ รวมถึงการเสนอแบบจำลองทางตะวันตกของการบริหารจัดการและความสามารถในการทำลายรูปแบบดั้งเดิมของความรู้ ความคิดของสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่การโต้ตอบและการวิจารณ์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวชุมชนตาม หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหรือสัญลักษณ์ที่ท่องเที่ยวที่ไม่ได้ให้ความสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานของ Murray C. Simpson (2007) ที่ศึกษาเรื่อง การริเริ่มการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของชุมชน การท่องเที่ยวในปัจจุบันมีภาพในลักษณะเป็นการทำลายวัฒนธรรม ทำลายบรรทัดฐานทางสังคม และเศรษฐกิจทางอ้อม โครงสร้างทางสังคม ปัจเจกชุมชน และเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ยากจนและคนด้อยโอกาสให้ การให้โอกาสและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางสังคมและยกระดับชีวิตเพิ่ม จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือการแนะนำให้กำหนดและตรวจสอบแนวคิดของชุมชนได้รับประโยชน์การริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว (CBTIs)

และระบุช่วงของลักษณะที่นำไปสู่การสร้างสถานการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบ

Katja Hutter, Julia Hautz, Johann Füller, Julia Mueller, Kurt Matzler (2011) ศึกษาเรื่อง การติดต่อสื่อสาร ความตึงเครียดระหว่างการแข่งขันกับความร่วมมือในการประกวดออกแบบจากชุมชน จากการศึกษาแนวความคิดการร่วมสร้างนวัตกรรมหรือการเปิดบริษัท มีมากขึ้นโดยใช้การแข่งขันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้างการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ปัจจุบันความคิดและการออกแบบออนไลน์ในการแข่งขันมีการฟื้นตัวผ่านการใช้งานของข้อมูลและการสื่อสาร เทคโนโลยีใหม่เสมือนช่วยให้ผู้ใช้ในการแข่งขันได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ให้กับองค์กร และยังมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับที่มีใจเพื่อนร่วมงาน การสื่อสาร การอภิปราย และการแบ่งปันข้อมูลเชิงลึกและประสบการณ์ ผ่านการสร้างเครือข่ายทางสังคมและการสร้างความรู้สึกของชุมชน การวิจัยได้พิจารณาว่าการประกวด ส่งเสริม และได้รับประโยชน์จากความร่วมมือและการแข่งขันของชุมชน มีความสัมพันธ์จะต้องมีการเน้นย้ำในเวลาเดียวกัน ตลอดจนองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการแข่งขัน การทำงานร่วมกันของผู้ใช้จำนวนมากและแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงคุณภาพของความคิดที่ส่งและอนุญาตให้มีศักยภาพในอนาคตของความคิดสองผ่านสิ่งที่เรียกว่า ภูมิปัญญา

Maureen G. Reed (2009) ศึกษาเรื่อง การวางแผนการท่องเที่ยวแบบร่วมมือกันในการทดลองปรับตัวในการท่องเที่ยวฉุกเฉิน การศึกษาแนวคิดของการบริหารจัดการการปรับตัวมีการปรับเปลี่ยนจากการใช้งานร่วมสมัยในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการวางแผน การทำงานร่วมกันในจัดตั้งการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แผนการนี้เป็นไปได้เพราะการจัดตั้งทั้งการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการวางแผนได้รับการพิจารณาถึงความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความขัดแย้ง การปรับตัวความพยายามที่จะให้ครอบคลุมเงื่อนไขเหล่านี้โดยการสร้างการแทรกแซงที่มุ่งเน้นผลลัพธ์จากที่คาดไม่ถึง ให้โอกาสในการเรียนรู้ ในขณะที่การปรับตัวการทำงานร่วมกันมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมมากขึ้นเพื่อการเผชิญหน้าและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่อยู่ในท้องถิ่นในการจัดตั้งการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ แต่ปัญหาที่คล้ายกันจะพบในการประยุกต์ใช้แนวคิด โอกาสและข้อ จำกัด เหล่านี้ได้รับการพิจารณาในแง่ของกรณีศึกษา Squamish แคนาดา

Felix G Bello (2016) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับพื้นที่คุ้มครองในประเทศกำลังพัฒนา: ถอดบทเรียนจากมาลาวิ จากการศึกษาในสองพื้นที่คุ้มครองในประเทศมาลาวีนีกล่าวถึงกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ที่สามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันพื้นที่ในประเทศกำลังพัฒนา ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการสนทนากลุ่ม การศึกษาได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานการจัดการพื้นที่ หน่วยงานราชการ องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐผู้ประกอบการท่องเที่ยว และ

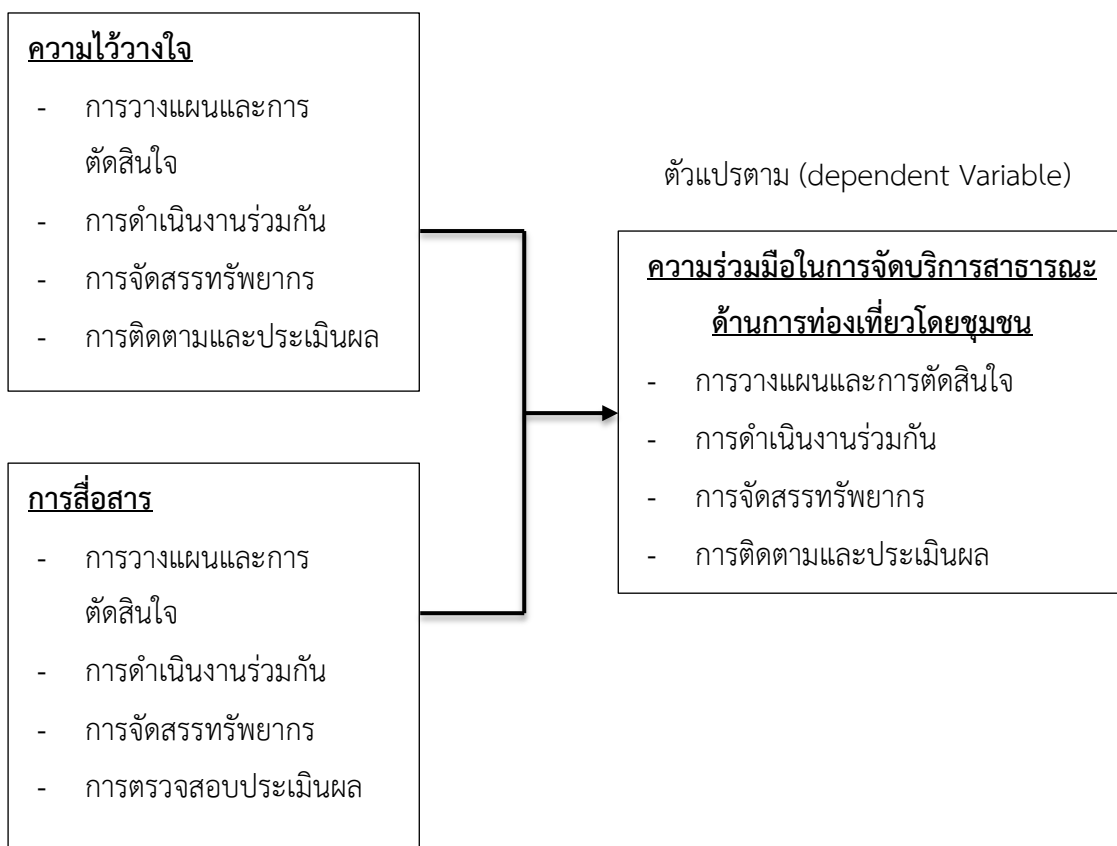
ประชาชนในท้องถิ่นโดยรอบรอบทั้งสองพื้นที่คุ้มครอง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นความจำเป็นในการริเริ่มเกี่ยวกับวิธีการป้องกันชุมชนท้องถิ่นพื้นที่รอบ ๆ โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นในบริบทประเทศ กลยุทธ์ 6 ประการกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สำคัญเพื่อให้บรรลุได้รูปแบบและการใช้งานมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ การรับรู้ของประชาชนและการศึกษา สร้างขีดความสามารถ การสร้างความเชื่อมโยง การใช้วิธีการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม มีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนในท้องถิ่นที่เหมาะสม และการกระจายอำนาจและการประสานงานขององค์กรการจัดการที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา: ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา สร้างขึ้นภายหลังจากผู้วิจัยได้เข้าไปยังพื้นที่เป้าหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา และการให้ความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะในบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการสังเกต และการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากกลุ่มผู้นำชุมชน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และพัฒนาขึ้นจากการนำเอาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การบริการสาธารณะแนวใหม่ การมีส่วนร่วมในการบริหารราชการ การบริหารราชการแบบร่วมมือกัน การท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบจากการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน และปัจจัยที่นำไปสู่ความร่วมมือในการดำเนินการ ประกอบด้วย ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความร่วมมือ ได้แก่ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร อันนำไปสู่ระดับของความร่วมมือ ประกอบด้วย การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงาน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล เพื่อทราบถึง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ว่าอยู่ในระดับใด มีปัจจัยใดที่สัมพันธ์กับความร่วมมือ และปัญหาหรืออุปสรรคที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน และชุมชนคลองแดน เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป กรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในภาพประกอบ

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)



ภาพประกอบ 2.15 กรอบแนวคิดการวิจัยความเป็นพลวัตของความร่วมมือ

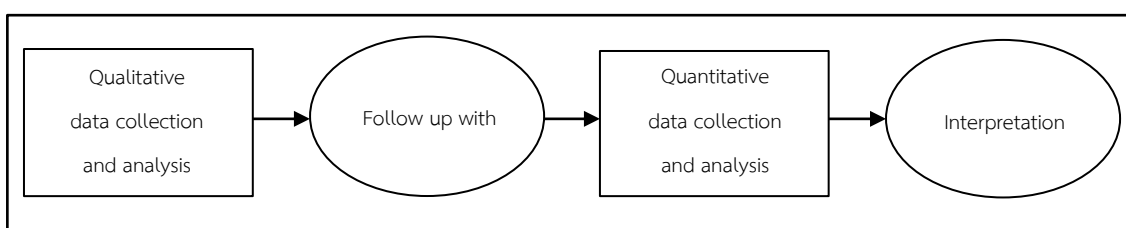
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interivew) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้นำองค์กร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าและการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 15 คน และเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าและการท่องเที่ยว จากสมาชิกองค์กรสาธารณประโยชน์ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน สมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการเอกชน ทั้งสิ้นจำนวน 94 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. เพื่อศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการ (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนเชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Design) ดำเนินงานวิจัยแบบเป็นระยะ เริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ จากนั้นดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ และการเก็บแบบสอบถามมาวิเคราะห์ประมวลผล แล้วจึงนำผลการวิจัยสรุปตีความร่วมกัน การนำเสนอมุ่งเน้นผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ผลการวิจัยเชิงปริมาณอธิบายประกอบเสริม

การวิจัยจึงแบ่งเป็น 2 ระยะ (two - phase) คือระยะแรกเป็นการวิจัยคุณภาพ แล้วตามด้วยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังภาพประกอบ



ภาพประกอบ 3.1 แบบแผนเชิงอธิบาย

ที่มา: Creswell & Plano Clark (2011)

1. ประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา โดยประกอบด้วยผู้นำองค์กร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าและการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยว

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาเชิงคุณภาพมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยการใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย

- กลุ่มภาครัฐ

1) ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐระดับผู้บริหารองค์กร ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 3 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลระดับปฏิบัติการ ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 2 คน

- กลุ่มภาคประชาสังคม ได้แก่ ประธานองค์กรสาธารณประโยชน์ชุมชนคลองแดน รองประธานองค์กรสาธารณประโยชน์คลองแดน เลขานุการ และเหรัญญิก จำนวน 4 คน

- ตัวแทนกลุ่มโฮมสเตย์ ได้แก่ หัวหน้ากิจการโฮมสเตย์ รองหัวหน้ากิจการโฮมสเตย์ และคณะกรรมการกิจการโฮมสเตย์ จำนวน 3 คน

- ตัวแทนเอกชน ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน รีสอร์ทท ป้มน้ำมัน และร้านค้าในชุมชน จำนวน 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 15 คน ดังตาราง

ตาราง 3.1 สรุปกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน
ภาครัฐ		
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน	- นายกองค้การบริหารส่วนตำบล คลองแดน	1 คน
	- หัวหน้าส่วนโยธา	1 คน

ตาราง 3.1 สรุปกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน
	- หัวหน้าส่วนการคลัง	1 คน
	- นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	1 คน
	- นักพัฒนาชุมชน	1 คน
ภาคประชาสังคม		
องค์กรสาธารณประโยชน์ชุมชน	- ประธานองค์กร	1 คน
วิถีสันทนาการ	- รองประธานองค์กร	1 คน
(คณะกรรมการชุมชน)	- เลขานุการ	1 คน
	- เภรัญญิก	1 คน
กลุ่มโฮมสเตย์	- หัวหน้ากิจการโฮมสเตย์	1 คน
	- คณะกรรมการกิจการโฮมสเตย์	1 คน
เอกชน		
ผู้ประกอบการภายในชุมชน	- เจ้าของตลาดนัดชุมชน	1 คน
	- เจ้าของรีสอร์ทในชุมชน	1 คน
	- เจ้าของปั้มน้ำมัน	1 คน
	- เจ้าของร้านค้าชุมชน	1 คน
	รวมทั้งสิ้น	15 คน

ที่มา: ผู้วิจัย

1.3 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน จำนวน 48 คน สมาชิกองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ชุมชนวิถีสันทนาการ จำนวน 39 คน และผู้ประกอบการเอกชน จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 94 คน

ตาราง 3.2 สรุปลักษณะตัวอย่างเชิงปริมาณเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน	บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล คลองแดน	48 คน
องค์การสาธารณประโยชน์ชุมชน วิถีพุทธคลองแดน	สมาชิกองค์กรสาธารณประโยชน์ ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน	39 คน
ผู้ประกอบการเอกชนภายใน ชุมชน	- เจ้าของตลาดนัดชุมชน	1 คน
	- เจ้าของรีสอร์ตในชุมชน	1 คน
	- เจ้าของปั้มน้ำมัน	1 คน
	- เจ้าของร้านค้าชุมชน	4 คน
รวมทั้งสิ้น		94 คน

ที่มา: ผู้วิจัย

2. แบบแผนการวิจัย

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยเริ่มต้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในระยะแรกและเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยศึกษาจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ นายก อบต. คลองแดน หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน และนักพัฒนาชุมชน ภาคประชาสังคมและเอกชน ได้แก่ ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์กรสาธารณประโยชน์ กลุ่มโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการ เจ้าของตลาดนัดชุมชน เจ้าของรีสอร์ต เจ้าของปั้มน้ำมัน และเจ้าของร้านค้า

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากเอกสาร เพื่อศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต กอปรการศึกษาแนวทางการสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน ชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์การสาธารณสุขประโยชน์ กลุ่มโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการ เจ้าของตลาดนัดชุมชน เจ้าของรีสอร์ท เจ้าของปั้มน้ำมัน และเจ้าของร้านค้า ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งแจกแบบสอบถาม จำนวน 94 ชุด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากเอกสาร เพื่อศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วารสาร งานวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามระดับของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบบสอบถามระดับความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แบบสอบถามระดับการสื่อสาร การจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การดำเนินการวิจัย

ตาราง 3.3 การดำเนินการวิจัย

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	สถานที่
1. สำรวจพื้นที่วิจัย	- บันทึกข้อมูลสภาพทั่วไปของตลาดริมน้ำคลองแดน โดยการจดบันทึก และการถ่ายภาพ - สอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากสมาชิกในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อบต.	ตลาด ริมน้ำ คลอง แดน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นจากการลงสำรวจพื้นที่วิจัย	- สรุปข้อมูลสิ่งที่จดบันทึกและจากที่สอบถามเบื้องต้นจากสมาชิกในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อบต. - สรุปประเด็นปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น	-
3. ประมวลผลการสำรวจเบื้องต้น	- ประมวลผลการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นตั้งสมมติฐานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์การภาครัฐ และภาคประชาสังคม	-

ตาราง 3.3 การดำเนินการวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	สถานที่
4. สืบค้นหัวข้อการวิจัย	- นำประเด็นที่มีความสนใจจากการลงพื้นที่ศึกษามาวิเคราะห์ - หาข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่มีความคล้ายคลึงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา	-
5. เขียนโครงร่างการศึกษา	- ออกแบบโครงร่างการศึกษาที่ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ได้รับ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัยเบื้องต้น เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา	-
6. ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	- ค้นคว้าแนวคิดที่สำคัญที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กรภาครัฐ และชุมชน อาทิ ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกัน การจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	-
7. ออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัย	- ค้นคว้าข้อมูลวิธีการวิจัยจากหนังสือ เอกสารการวิจัยต่างๆ และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเรื่องที่ต้องการศึกษา - ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลได้จริงตามระเบียบวิธีการวิจัย	-
8. สร้างแบบสอบถาม	- ศึกษาข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ค้นคว้าตัวอย่างจากงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายกับเรื่องที่ต้องการศึกษา - พัฒนาเครื่องมือการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ต้องการศึกษา - นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และนำส่งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาด้านการบริการสาธารณะและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	-

ตาราง 3.3 การดำเนินการวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	สถานที่
9. เข้าสู่พื้นที่วิจัยเพื่อเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและเก็บแบบสอบถาม	- สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจากองค์กรภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้ประกอบการเอกชนในพื้นที่ - แจกแบบสอบถามให้แก่สมาชิกชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์กรสาธารณประโยชน์	ตลาด ริมน้ำ คลอง แดน
10. นำข้อมูลจากการเข้าพื้นที่ภาคสนามมาประมวลผล	- ประมวลข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์และการแจกแบบสอบถาม - เสนอแนะและอภิปรายผลจากการวิจัย	-
11. สรุปผล นำเสนอผลการวิจัย	- นำเสนอผลการวิจัยที่ผ่านการสรุปและอภิปรายผล พร้อมข้อเสนอแนะ	-

ที่มา: ผู้วิจัย

3. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaires)

3.1 เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1) แบบสังเกต เพื่อบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สังเกตเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องของความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา

2) แนวทางการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (structured Interview) ซึ่งกำหนดเฉพาะแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดในการวิจัย แต่ไม่กำหนดถ้อยคำเรียงลำดับคำถามอย่างแน่นอนตายตัว ฉะนั้นในระหว่างการสัมภาษณ์ (ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง) ผู้สัมภาษณ์จะลำดับข้อคำถามตามบริบทของการสัมภาษณ์จริง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน โดยถามจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล รูปแบบความร่วมมือ ความเป็นพลวัตของความร่วมมืออันประกอบด้วยแรงขับ หลักการมีส่วนร่วม แรงจูงใจร่วม ะความสามารถในการดำเนินการร่วมกัน และสาเหตุที่คาดว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน องค์กรสาธารณประโยชน์คลองแดน และกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาท้องถิ่น) ทั้งนี้ประเด็นในแบบสอบถามใช้ประเด็นที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้ โดยใช้ประเด็นเดียวกันทั้งการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม

3) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เอกสารของ อบต. เอกสารขององค์กรสาธารณสุขประโยชน์คลองแดนรวมถึงเอกสารอื่นๆที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

3.2 เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ผู้วิจัยกำหนดแบบสอบถามที่เป็นการใช้คำถามแบบปลายปิด โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณดังที่กล่าวไปแล้วจำนวน 94 ชุด แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended response question) มี 6 ข้อคำถาม ได้แก่ สังกัด/หน่วยงาน เพศ ศาสนา สถานะ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ลักษณะคำถามมีคำตอบให้เลือก 2 ทาง (Dichotomous question) จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อที่ 1 สังกัด/หน่วยงาน เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) ได้แก่ ภาครัฐ หรือ ภาคประชาสังคม/เอกชน ข้อที่ 2 เพศ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) ได้แก่ เพศชาย หรือ เพศหญิง

ข้อที่ 3 อายุเป็นแบบคำถามปลายเปิด

ข้อที่คำถามมีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choices question) จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 4 – 7) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทต่างๆ ดังนี้

ข้อที่ 4 ศาสนา เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

- | | |
|-----------|----------------------|
| 1. พุทธ | 2. คริสต์ |
| 3. อิสลาม | 4. อื่นๆ (ระบุ)..... |

ข้อที่ 5 สถานะ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

- | | |
|----------|-------------|
| 1. โสด | 2. สมรส |
| 3. หม้าย | 4. หย่าร้าง |

ข้อที่ 6 ระดับการศึกษา เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

- | | |
|---------------------|----------------------|
| 1. ไม่ได้เรียน | 2. ประถมศึกษา |
| 3. มัธยมศึกษาตอนต้น | 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย |
| 5. ปวช. | 6. ปวส. |
| 7. อนุปริญญา | 8. ปริญญาตรี |
| 9. สูงกว่าปริญญาตรี | |

ข้อที่ 7 อาชีพหลัก เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
2. พนักงานเอกชน
3. รับจ้างทั่วไป
4. อาชีพอิสระ/ค้าขาย
5. เกษตรกร
6. อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล โดยมีทั้งสิ้น 16 ข้อคำถาม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) ของ Likert Scale โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำคะแนนจากการกำหนดต่างๆ มาประเมินค่า เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{คะแนนสูงสุด} &= 5 \\ \text{คะแนนต่ำสุด} &= 1 \\ \text{จำนวนชั้น} &= 5 \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \text{ (เริ่มจากชั้นต่ำสุด)} \end{aligned}$$

ช่วงกว้าง	แปลผล
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวฯ ระดับมากที่สุด

คำถามระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันมากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือ ร่วมมือในการระบุนปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาก น้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกัน ประเมินสถานการณ์/ความพร้อมในการจัดบริการสาธารณะในการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันมาก น้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกัน พิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย การพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ใน ประเด็นด้านการดำเนินงานร่วมกัน ประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชนร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาก น้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางมารับฟังปัญหาเพื่อให้ภาควิชาส่วนประชา สังคม ภาคเอกชนร่วมกันนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน มาพิจารณาร่วมกันมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกัน ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชนมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ใน ประเด็นด้านการจัดสรรทรัพยากร ประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมมือกับภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน โดยการสละเวลา และทุ่มเทร่างกาย ในการร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วม สนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกับภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนกันมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการวางแผนในการติดตามประเมินผลมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล โดยมีทั้งสิ้น 16 ข้อคำถาม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) ของ Likert Scale โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำคะแนนจากการกำหนดต่างๆ มาประเมินค่า เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{คะแนนสูงสุด} &= 5 \\ \text{คะแนนต่ำสุด} &= 1 \\ \text{จำนวนชั้น} &= 5 \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \text{ (เริ่มจากชั้นต่ำสุด)} \end{aligned}$$

<u>ช่วงกว้าง</u>	<u>แปลผล</u>
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด

คำถามระดับความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการวางแผนและตัดสินใจ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกันมากน้อยเพียงใด
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการดำเนินงานร่วมกัน

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกันมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการจัดสรรทรัพยากร

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชน ไว้วางใจในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนไว้วางใจสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำ บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์การ บริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด

คำถามระดับความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการติดตามและประเมินผล

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการร่วมกันนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกันมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล โดยมีทั้งสิ้น 16 ข้อคำถาม ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale method) ของ Likert Scale โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำคะแนนจากการกำหนดต่างๆ มาประเมินค่า เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{คะแนนสูงสุด} &= 5 \\ \text{คะแนนต่ำสุด} &= 1 \\ \text{จำนวนชั้น} &= 5 \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \text{ (เริ่มจากชั้นต่ำสุด)} \end{aligned}$$

<u>ช่วงกว้าง</u>	<u>แปลผล</u>
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ระดับมากที่สุด

คำถามระดับการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการวางแผนและการตัดสินใจ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ผู้นำองค์กร/ชุมชน หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. ภาควิชาส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

คำถามระดับการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการดำเนินงานร่วมกัน

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาาร่วมกัน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำถามระดับการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการจัดสรรทรัพยากร

1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการมาร่วมกันสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการให้บริหารจัดการเพื่อการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นไปอย่างอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการสาธารณสุขและภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน

คำถามระดับการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในประเด็นด้านการติดตามและประเมินผล

1. องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน

3. องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน

4. องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคีภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกัน

ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการศึกษาจำแนกวิธีการเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ งานวิจัย ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2) การศึกษาภาคสนาม (Field Studies) โดยการลงพื้นที่สำรวจ สังเกตการณ์เบื้องต้นในพื้นที่ สัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บแบบสอบถามบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดริมน้ำคลองแดน และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และติดต่อประสานล่วงหน้าในส่วนขององค์กรภาครัฐ ได้แก่ นายกอบต. คลองแดน หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน และนักพัฒนาชุมชน ภาคประชาสังคมและเอกชน ได้แก่ ชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์กรสาธารณประโยชน์ กลุ่มโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการ เจ้าของตลาดนัดชุมชน เจ้าของรีสอร์ต เจ้าของปั้มน้ำมัน และเจ้าของร้านค้า เพื่อนัดหมายวัน เวลา ที่เข้าไปสัมภาษณ์ (ช่วงระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560) และสถานที่ในการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบ และขออนุญาตในการใช้เครื่องบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างตามที่ได้เตรียมไว้

2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการเก็บจากแบบสอบถามโดยติดต่อประสานงานกับชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์กรสาธารณประโยชน์ กลุ่มโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการ เจ้าของตลาดนัดชุมชน เจ้าของรีสอร์ต เจ้าของปั้มน้ำมัน และเจ้าของร้านค้า ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งแจกแบบสอบถาม จำนวน 94 ชุด ซึ่งภายในแบบสอบถามจะมีคำชี้แจงให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องรวมทั้งอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบถึงเหตุและผลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ (ช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2560)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสำรวจ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะสรุปและอภิปรายผลเชิงพรรณนา ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถามในการประเมินนำมาสรุปผลโดยใช้โปรแกรมสถิติประยุกต์ ใช้สถิติที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล คือสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่ออธิบายถึง ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มประชากร คือ เพศ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ โดยการแสดงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้สถิติเชิงปริมาณจากการเก็บแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows Version 16.0 ในการประมวลผลและนำเสนอข้อมูลโดยรูปแบบตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยการจดบันทึกในแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และจากการบันทึกเสียงมาวิเคราะห์เพื่อแยกข้อมูลออกเป็นประเด็นในแต่ละด้าน ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการตีความตามหลักการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสภาพแวดล้อมนำมาใช้เป็นข้อมูลเสริมเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน ชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์การสาธารณสุขประโยชน์ และผู้ประกอบการเอกชน นำมาเป็นข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับของความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความอิทธิพลของความไว้วางใจ และการสื่อสารที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการนำคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามในแต่ละชุดมาแปลงเป็นตัวเลขรหัสข้อมูล จากนั้นบันทึกรหัสข้อมูลดังกล่าวประมวลผลค่าสถิติที่ต้องการใช้โดยโปรแกรมการคำนวณค่าสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows Version 16.0

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยใช้สถิติในการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ระดับความไว้วางใจ การสื่อสาร และความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันประกอบด้วย ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการติดตามและประเมินผล

6.3 ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความไว้วางใจและการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

6.4 ผู้วิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างความไว้วางใจ การสื่อสาร กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้นำองค์กร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าและการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน และองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน จำนวน 15 คน และการแจกแบบสอบถามให้แก่บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน สมาชิกองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน สมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการเอกชนทั้งสิ้นจำนวน 94 คน โดยมี นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดังนี้

\bar{X}	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
n	หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S.D	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

Skewness	หมายถึง ค่าความเบ้
Kurtosis	หมายถึง ค่าความโด่ง
Beta	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ
R^2	หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
Adj^2	หมายถึง สัมประสิทธิ์พยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว
P	หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significances)
F	หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F (F- distribution)
*	หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 6 ส่วน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลอิทธิพลของความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือในการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 สภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

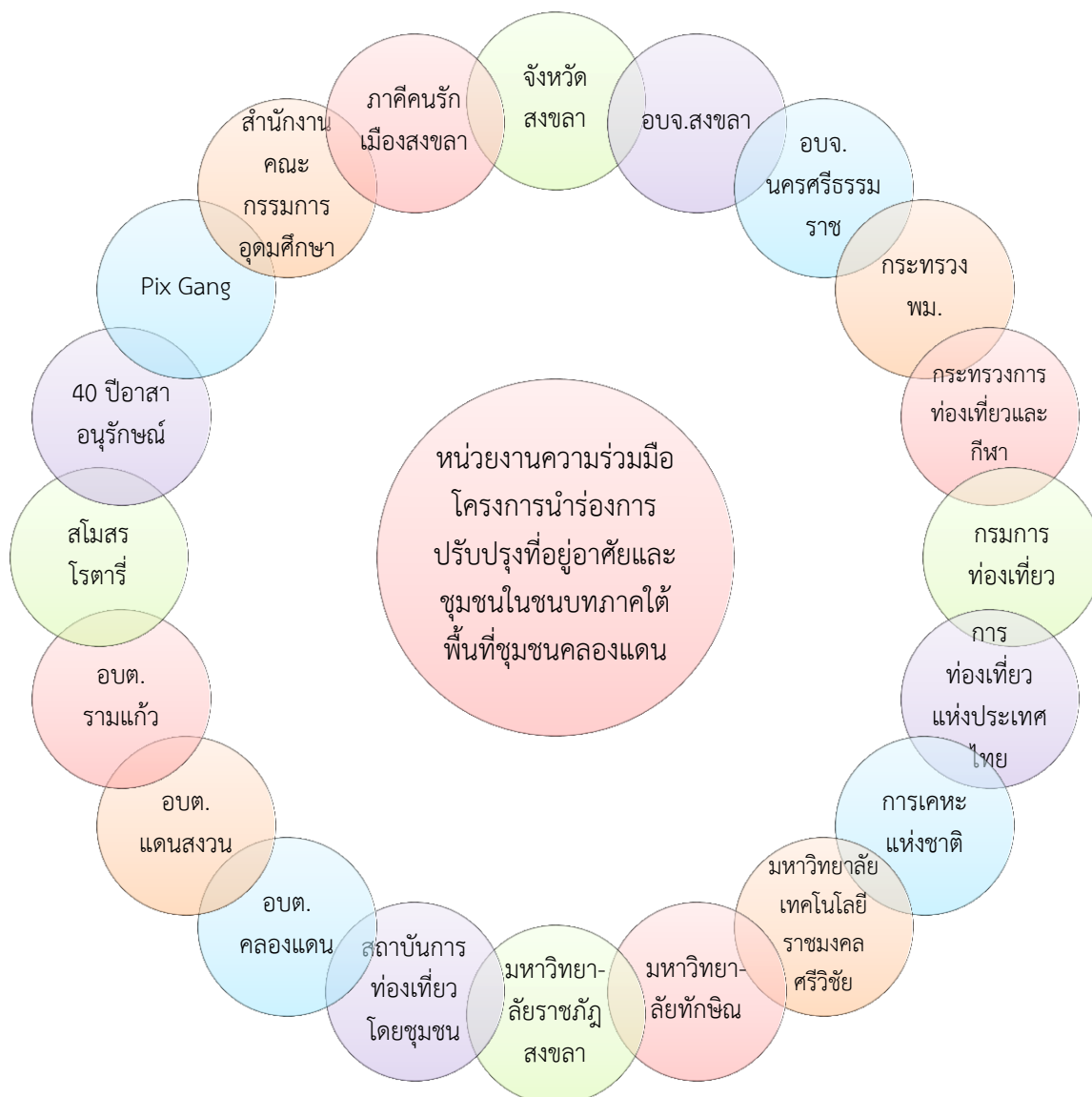
1.1 สภาพการณ์ของความร่วมมือตามกาลเวลา

ข้อมูลจากการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือ

ความร่วมมือในการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เริ่มมาจากทางคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ได้รับทุนวิจัยจากการเคหะแห่งชาติ โดยมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ชื่อ “โครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ พื้นที่

ชุมชนคลองแดน” การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากพลเมืองในชุมชนภายใต้การนำของ นายเกรียง ไกร อนันตพงศ์ และคณะ กอปรกับได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมี นายทวีป จันทบุรี นายองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน และหน่วยงานภายนอกให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเปิดตัวชุมชนที่ได้รับการฟื้นฟู ชื่องาน วันมรดกทางวัฒนธรรมคลองแดน โดยมีนายเจือ ราชสีห์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา นายเมธี ณ นคร รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และนาย บุญวัฒน์ ชี้ช้าง รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช มาร่วมเป็นประธานในพิธีเปิด ในวันเสาร์ที่ 30 พฤษภาคม 2552 และในวันเสาร์ที่ 6 มิถุนายน 2552 ได้เปิดตลาดน้ำให้นักท่องเที่ยว ได้เข้ามาเยี่ยมชม และสัมผัสวิถีชุมชนคลองแดน นับเป็นจุดเริ่มต้นของตลาดริมน้ำคลองแดน

หน่วยงานความร่วมมือที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้



ภาพประกอบ 4.1 หน่วยงานความร่วมมือโครงการนำร่องปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้พื้นที่ชุมชนคลองแดน

ภายในปี พ.ศ. 2553 มีแผนงานโครงการ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการพัฒนาตลาด
ริมน้ำคลองแดนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดจำนวน 7 แผนงาน ตามคำสั่งองค์การบริหาร
ส่วนตำบลคลองแดน ที่ 222/2553 วันที่ 24 มิถุนายน 2553 ดังนี้

1. แผนงานฟื้นฟูและพัฒนากิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ การสาธิตของ
จากกลุ่มปูนปั้น การรำมโนราห์ สอนทำอาหารพื้นบ้าน จัดงานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีลอยกระทง
การสืบทอดประเพณีในเทศกาลต่างๆ สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาสินค้าของที่ระลึก

2. แผนงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การติดตั้งป้ายบอกทางไปตลาดน้ำคลองแดนตาม
ทางหลวง ป้ายประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำ จัดงานคืนถิ่นคลองแดน พัฒนาหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม พัฒนาการให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชน จัดฝึกอบรม
โครงการ ยุวทูต (มีคฤศเทศก์น้อย)

3. แผนงานจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การ
ปรับปรุงภูมิทัศน์ในตลาด สร้างสะพานทางเดิน จัดที่นั่งพักผ่อนและต้นไม้ริมคลองสามสาย มีถังขยะ
พร้อมจัดเก็บ จัดระเบียบร้านค้า (ก่อสร้างร้านค้าแนวสะพาน) การสร้างอาคารรับรอง ห้องน้ำ
ส่วนกลาง มีเรือหางยาวบริการนักท่องเที่ยว จัดให้มีป้ายบอกทางตามจุดต่างๆ

4. แผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นภายในท้องถิ่น ได้แก่ จัด
ประชุมในระดับอำเภอและระดับจังหวัด เพื่อทำแผนงานร่วมกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยว

5. แผนงานสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนกับภาครัฐ เช่น จัดเวทีสร้างความเข้าใจ
จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานภาครัฐ ติดตามผลงานร่วมกันสรุปบทเรียน เผยแพร่ผลงานต่อ
สาธารณะ

6. แผนงานบริหารการจัดการท่องเที่ยว เช่น การจัดปรับระบบโครงสร้างการทำงาน
และระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำ การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการ
ในตลาด การอบรมสมาชิกในการทำงานกลุ่มและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดเวทีสรุป
ความก้าวหน้ารายปี

7. แผนงานรักษาความปลอดภัย เช่น จัดให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดบริเวณตลาด
น้ำ มีอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยคอยอำนวยความสะดวกทุกวันเสาร์ (วันตลาดเปิด)

ภายหลังเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลหวมดวาระ
ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนมีรูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชนยังคงดำเนินต่อไป การดำเนินการ
ของคณะกรรมการชุมชนในการขอความร่วมมือหรือการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรต่างๆเป็นไป
อย่างล่าช้า ชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงจัดตั้ง
เป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ในเวลาต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ซึ่ง มีการ
รับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม องค์กรสาธารณะประโยชน์สามารถเสนอ

โครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม หรือจากหน่วยงานราชการอื่นโดยตรง ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนจึงน้อยลง ชุมชนได้รับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากหน่วยงานภายนอกมากขึ้น

ตาราง 4.1 รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุนกลุ่มชุมชนคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2560

ช่วงเวลา	รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุนกลุ่มชุมชนคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2560
2551	- โครงการชุดลอกคลองวัชพืชคลอง คลองแดน
2552	- โครงการก่อสร้างสะพานดินเท้า ม.3 บ้านคลองแดน - โครงการร่วมทำบุญตักบาตรตลาดน้ำคลองแดน - โครงการงานประเพณีลอยกระทง - โครงการตลาดริมน้ำคลองแดน (การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งรายสัปดาห์) - โครงการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนตลาดคลองแดนเพื่อเป็นตลาดน้ำคลองแดน
2553	- โครงการกลุ่มชุมชนตลาดน้ำอ้อยยุค - โครงการขอรับเงินอุดหนุน อบต. คลองแดน
2554	โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมของตลาดริมน้ำคลองแดน
2555	- โครงการขอรับการสนับสนุนป้ายแหล่งท่องเที่ยวพร้อมบอกระยะทาง - โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครแม่คอกุเทศก์น้อยคลองแดน - โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น - โครงการก่อสร้างอาคารรับรอง มีห้องน้ำกลาง สำหรับเป็นศูนย์สาธิต - โครงการก่อสร้างห้องน้ำชายหญิงรวมคนพิการสำหรับบริการนักท่องเที่ยว - โครงการจัดหาเครื่องตัดหญ้า สามเครื่อง - โครงการจัดหาถังขยะ จำนวน 30 ลูก - โครงการจัดหาเรือหางยาว จำนวน 4 ลำ - โครงการจัดหาหาเสื้อชูชีพจำนวน 60 ตัว - โครงการจัดทำเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยว

ตาราง 4.1 รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุนกลุ่มชุมชนคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 – 2560 (ต่อ)

ช่วงเวลา	รายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุนกลุ่มชุมชนคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 – 2560
2556	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการก่อสร้างสะพานไม้ข้ามลำคลอง ชุมชนตลาดริมน้ำคลองแดน - โครงการก่อสร้างศาลาท่าน้ำ - โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมและสนับสนุนกิจกรรมตลาดริมน้ำคลองแดน - โครงการก่อสร้างระบบแสงสว่างไฟฟ้า สะพานเลียบริมคลอง - โครงการวันมรดกทางวัฒนธรรมคลองแดน - โครงการงานประเพณีลอยกระทง
2558	โครงการตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้และของดีตำบลคลองแดน

ที่มา: ดัดแปลงจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดนสนับสนุนกลุ่มชุมชนตลาดน้ำย้อนยุคคลองแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2560

2. บริบทพื้นที่ตามกาลเวลา

อดีตก่อนปี พ.ศ. 2500 ชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่มีอาณาเขตระหว่างสองจังหวัดโดยมีลำคลองเป็นเขตแดนธรรมชาติกั้นระหว่าง อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา และอำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากในอดีตมีใช้คลองสายนี้เป็นเส้นทางสัญจร ติดต่อค้าขาย โดยผู้คนบริเวณถิ่นนี้ที่อาศัยอยู่ในเขตสงขลา นครศรีธรรมราช และพัทลุง คลองแดนในอดีตเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางน้ำคลองสามแพร่ง ดังนั้นบริเวณนี้คือทำเลทองในการประกอบกิจการค้าขายเป็นชุมทางการค้าขายขนาดใหญ่ มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เป็นพลังขับเคลื่อนชุมชน

ภายหลังจากการพัฒนาทางด้านสาธารณูปการ ในปี พ.ศ. 2516 มีการก่อสร้างถนนหมายเลข 408 สายนครศรีธรรมราช – สงขลา เป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้ากับจังหวัดสงขลา โดยไม่ต้องผ่านจังหวัดพัทลุง จากนั้นการสัญจรทางบกมีจำนวนมากขึ้น จากเดิมที่ใช้ลำคลองเป็นเส้นทางหลัก ผู้คนต่างใช้รถใช้ถนนในการเดินทาง และย้ายถิ่นฐานด้วยกระแสความนิยมในอดีตที่มีค่านิยมในการศึกษาเพื่ออนาคต ทำให้ผู้คนย้ายเข้าเมืองตามกันไปส่งผลให้เกิดการใช้เส้นทางเรือน้อยลงจนร้างไปในที่สุด จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2547 พระและชาวบ้าน (พระครูรัตนสุตากร และนายอภิชาติ เหมือนทอง) ได้ประสานขอความช่วยเหลือทางวิชาการจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

มงคลศรีวิชัยเพื่อฟื้นฟูชุมชน โดยในขณะนั้นมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการนำนักศึกษาช่วยเหลือวัดและชุมชน

ปี พ.ศ. 2553 การฟื้นฟูชุมชนได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมทั้งทางด้านองค์ความรู้และงบประมาณ จากการได้รับทุนวิจัยจากการเคหะแห่งชาติ แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ชื่อ “โครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ พื้นที่ชุมชนคลองแดน” ทำให้คลองแดนสามารถฟื้นฟูทางด้านกายภาพของบ้านเรือน ประเพณีดั้งเดิม ฟื้นฟูพื้นที่ลาดริมน้ำโบราณ และการรวมกลุ่มอาชีพ กอปรกับความพยายามที่จะพลิกฟื้นความเจริญของถิ่นฐานตนเอง ภายใต้การนำของ นายเกรียงไกร อนันตพงศ์ และคณะ มีการจัดตั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และวัฒนธรรม โดยการนำเอาทุนทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมริมคลอง มาพัฒนาบริหารจัดการท่องเที่ยว ด้วยความร่วมมือของพลเมืองในชุมชน กอปรกับได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอก การทำแผนพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตจึงนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภายใต้การสำนึกรักในรอยวิถีแห่งอดีตของชุมชน ส่งผลให้ชุมชนคลองแดนเป็นที่รู้จักในนามของ “ชุมชนวิถีพุทธ” ภายหลังจากการเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยว “ตลาดริมน้ำคลองแดน” เนื่องจากชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ในเวลาต่อมา

ตาราง 4.2 บริบทเชิงพื้นที่ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ช่วงเวลา	บริบทเชิงพื้นที่ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ก่อนปี พ.ศ. 2500	คลองแดนเป็นเส้นทางสัญจร ติดต่อ ค้าขาย ของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสงขลา นครศรีธรรมราช และพัทลุง คลองแห่งนี้เปรียบเสมือนศูนย์กลางทางน้ำ ดังนั้นบริเวณนี้คือทำเลทองในการประกอบกิจการค้าขาย เป็นชุมทางการค้าขายขนาดใหญ่
2516 - 2546	มีการก่อสร้างถนนหมายเลข 408 สายนครศรีธรรมราช – สงขลา เป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้ากับจังหวัดสงขลา โดยไม่ต้องผ่านจังหวัดพัทลุง จากนั้นการสัญจรทางบกมีจำนวนมากขึ้น จากเดิมที่ใช้ลำคลองเป็นเส้นทางหลัก ผู้คนต่างใช้รถใช้ถนนในการเดินทาง และย้ายถิ่นฐาน ทำให้ผู้คนย้ายเข้าเมืองตามกันไปส่งผลให้เกิดการใช้เส้นทางเรื่อน้อยลงจนร้างไปในที่สุด
2547 - 2552	พระและชาวบ้าน (พระครูรัตนสุตากร และนายอภิชาติ เหมือนทอง) ได้ประสานขอความช่วยเหลือทางวิชาการจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยเพื่อฟื้นฟูชุมชน โดยในขณะนั้นมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการนำนักศึกษาช่วยเหลือวัดและชุมชน

ตาราง 4.2 บริบทเชิงพื้นที่ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา (ต่อ)

ช่วงเวลา	บริบทเชิงพื้นที่ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
2553	การฟื้นฟูชุมชนได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมทั้งทางด้านองค์ความรู้และงบประมาณ จากการได้รับทุนวิจัยจากการเคหะแห่งชาติ แก่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยมี ดร.จเร สุวรรณชาติ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ชื่อ “โครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ พื้นที่ชุมชนคลองแดน”
2554 – ปัจจุบัน	ชุมชนคลองแดนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ได้รับการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยการมุ่งรักษาวิถี ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

ที่มา: ผู้วิจัย

ความร่วมมือระหว่าง การเคหะแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน และพลเมืองในชุมชนที่ต้องการฟื้นฟูวิถีแห่งอดีต เป็นจุดเปลี่ยนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนที่มีเสน่ห์ทางพื้นที่ทางธรรมชาติ มาเป็นชุมชนทางการตลาดการท่องเที่ยว มีการเปิดตัวชุมชน ชื่องาน “วันมรดกทางวัฒนธรรมคลองแดน” ในวันเสาร์ที่ 30 พฤษภาคม 2552 เปิดตลาดริมน้ำคลองแดนให้นักท่องเที่ยวและผู้มีความสนใจมาเยี่ยมชมและสัมผัสวิถีชุมชนนับแต่นั้นมา

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จาก

- หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐระดับผู้บริหารองค์กร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าส่วนการคลัง และผู้ให้ข้อมูลระดับปฏิบัติการ ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน และนักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 5 คน

- หน่วยงานภาคประชาสังคม ได้แก่ ประธานองค์กรสาธารณประโยชน์ชุมชนคลองแดน รองประธานองค์กรสาธารณประโยชน์คลองแดน เลขาธิการ และเหรัญญิก ตัวแทนกลุ่ม โฮมสเตย์ ได้แก่ หัวหน้ากิจการโฮมสเตย์ และคณะกรรมการกิจการโฮมสเตย์ ตัวแทนเอกชน (กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน) ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน รีสอร์ท บิมน้ำมัน และร้านค้าในชุมชน จำนวน 10 คน

โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้วิจัยพบว่าความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเอกชนในด้านความร่วมมือด้านการวางแผนและการตัดสินใจอยู่ในระดับที่น้อย เหตุเพราะการวางแผนและการตัดสินใจของแต่ละภาคส่วนเป็นการดำเนินการโดยองค์กรของตนเอง เป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยเกิดการแลกเปลี่ยนหรือร่วมคิดในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้ให้สัมภาษณ์จากองค์การบริหารส่วนตำบลท่านหนึ่งกล่าว “...ในส่วนของวางแผนและการตัดสินใจ จะมีการวางแผนและการจัดประชาคมเพื่อให้ชาวบ้านรับทราบ ” และผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านหนึ่งจากองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าว “...องค์การบริหารส่วนตำบลจะดูแลในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และบริเวณพื้นที่ที่เป็นตลาดริมน้ำ มีสะพานที่เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแล เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะเกิดการตั้งคำถามความรับผิดชอบหลักเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในเมื่อมีการบริหารจัดการกันเองทางอบต.ไม่ได้เข้าไปดำเนินการ สิ่งก่อสร้างก็จะไม่มีมาตรฐานรองรับ อาจเกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุแก่นักท่องเที่ยว ” ในขณะที่ตัวผู้ให้สัมภาษณ์ที่มาจากภาคประชาสังคมกล่าวว่า “ไม่ได้รับความร่วมมือเลยในการวางแผนการตัดสินใจร่วมกัน ” “...ความร่วมมือคือการมีส่วนร่วมกับภาครัฐโดยสามารถกำหนดความต้องการของตัวเองได้ จากนั้นเขียนโครงการให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การเสนอความต้องการจากรัฐก็สำคัญ เพราะต้องมาคุยกันก่อนว่ารัฐต้องเข้ามาทำให้เรื่องอะไร และเป็นความต้องการของชุมชน ”

2) ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ปัจจุบันแทบจะไม่มีความร่วมมือเกิดขึ้น เพราะการดำเนินการด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการบริหารจัดการของชุมชนเองโดยมีการกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการด้วยตนเอง และการจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์นั้น ได้รับสิทธิตามกฎหมายในเรื่องของการบริหารจัดการโดยเปรียบเสมือนองค์กรองค์กรหนึ่ง ทำให้มีการบริหารจัดการได้คล่องตัว องค์กรสามารถประสาน ติดต่อ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกโดยตรง ในขณะที่การดำเนินการทุกครั้งมีการนำเรียนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลทราบข้อมูล กลับได้รับการตอบรับอย่างล่าช้า การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้ความร่วมมือในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการดำเนินงานร่วมกันเกิดความเปราะบาง ผู้ให้สัมภาษณ์จากภาคประชาสังคมกล่าวว่า “...องค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าใจหน้าที่ของตนเอง ว่าตนเองต้องมีหน้าที่สนับสนุนชุมชน มีผลประโยชน์แอบแฝงในการทำงาน กล่าวชุมชนจะรู้ที่มาที่ไป ” ตัวแทนจากภาคประชาสังคมอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “...ที่ไม่เกิดความร่วมมือเพราะอบต.ไม่เข้ามา ถ้าเข้ามาก็ยินดีร่วมมือกัน ” ในขณะที่ตัวแทนจากภาครัฐกล่าวว่า “...การให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ถนนหนทาง

ช่วงเทศกาลมีการจัดการอำนวยความสะดวกโดยอปพร. ความร่วมมือด้านอื่น ๆ ไม่มี เพราะไม่ยอมรับการบริหารจัดการโดยการสร้างกฎระเบียบที่ถูกออกโดยกลุ่มบุคคลบางส่วน อย่าง กฎระเบียบของตลาด ต้องการให้ชุมชนชี้แจง หรือจัดทำกฎระเบียบโดยผ่านทางสภาเพื่อพิจารณาก่อนนำมาบังคับใช้ และชุมชนต้องมีแผนมานำเสนอให้ออบต.เพื่อออบต.จะได้ดำเนินการนำเข้าที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณาในการกำหนด กฎ ระเบียบ หรือแผนการพัฒนาเพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน” และตัวแทนจากภาครัฐอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “...องค์การบริหารส่วนตำบลจะดูแลในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และบริเวณพื้นที่ที่เป็นตลาดริมน้ำ มีสะพานที่เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแล เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะเกิดการตั้งคำถามความรับผิดชอบหลักเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในเมื่อมีการบริหารจัดการกันเอง ทางออบต.ไม่ได้เข้าไปดำเนินการ สิ่งก่อสร้างก็จะมีมาตรฐานรองรับ อาจเกิดอันตรายหรืออุบัติเหตุแก่นักท่องเที่ยว หากชุมชนต้องการจะทำอะไรก็ควรคุยกันกับออบต.ก่อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน”

3) ด้านการจัดสรรทรัพยากร พื้นที่ตลาดริมน้ำคลองแดนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการของชุมชนท่องเที่ยวอื่น เป็นเหตุให้มีหน่วยงานจากภายนอก ทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการและเอกชนให้ความสนใจและสนับสนุนส่งเสริม ทางด้านทรัพยากรต่าง ๆ การจัดการท่องเที่ยวตลาดริมน้ำคลองแดนจึงสามารถเติบโตและพัฒนาได้ด้วยความร่วมมือจากสมาชิกและผู้ที่มีความสนใจให้การสนับสนุน ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าว “...ทางองค์การสาธารณสุข ประโยชน์เองได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เป็นหน่วยงานราชการซึ่งไม่ใช่องค์การบริหารส่วนตำบล การได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความร่วมมือเพียงบางส่วนในการจัดการตามบริบทของมติของชุมชนวิถียุทธคลองแดน... เพราะหน่วยงานส่วนท้องถิ่นไม่มีการอนุรักษ์ วิถีและทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนจึงต้องบริหารจัดการกันเอง” ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแล ให้การสนับสนุน พื้นที่ จึงถูกลดบทบาทลงเนื่องจากการดำเนินการจัดบริการสาธารณสุขภายใต้ความรับผิดชอบที่มีหลายมิติ ทำให้เกิดความล่าช้าในขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารจัดการให้ทันทั่วถึง

4) ด้านการติดตามและประเมินผล แทบจะไม่มีความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผล เหตุเพราะแต่ละภาคส่วนดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองและมีการจัดคณะทำงานทำการประเมินของตนเอง ความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผลจึงแทบจะไม่มี

ภาพประกอบ 4.2 ทศวรรษความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน



ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มี 5 ข้อคำถาม ได้แก่ หน่วยงานที่สังกัด เพศ การนับถือศาสนา สถานะ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการใช้สถิติค่าร้อยละ และการแจกแจงความถี่ ดังตาราง

ตาราง 4. 3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n=94)	ร้อยละ
1. หน่วยงานที่สังกัด		
องค์การบริหารส่วนตำบล	48	51.1
องค์กรชุมชน/ภาคประชาชน	39	41.5
เอกชน	7	7.4
รวม	94	100
2. เพศ		
ชาย	37	39.4
หญิง	57	60.6
รวม	94	100
3. ศาสนา		
พุทธ	92	97.9
คริสต์	-	-
อิสลาม	2	2.1
อื่นๆ....	-	-
รวม	94	100
4. สถานภาพ		
โสด	26	27.7
สมรส	64	68.1
หม้าย	2	2.1
หย่าร้าง	2	2.1
รวม	94	100

ตาราง 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n=94)	ร้อยละ
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	1	1.1
ประถมศึกษา	3	3.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	17	18.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	18	19.1
ปวช.	8	8.5
ปวส.	22	23.4
อนุปริญญา	4	4.3
ปริญญาตรี	20	21.3
สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.1
รวม	94	100
6. อาชีพหลัก		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	10	10.6
พนักงานเอกชน	-	-
รับจ้างทั่วไป	23	24.5
อาชีพอิสระ/ค้าขาย	22	23.4
เกษตรกร	12	12.8
อื่นๆ	27	28.7
รวม	94	100

จากตาราง 4.3 พบว่า หน่วยงานที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 องค์การชุมชน/ภาคประชาชน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และเอกชน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นเพศหญิง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 และเพศชาย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4

การนับถือศาสนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 97.9 และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามนับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาอื่นๆ

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีสถานภาพสมรส จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 68.1 รองลงมาสถานภาพโสด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 และหย่าร้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ปวส. จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 รองลงมาคือวุฒิปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 มีมัธยมศึกษาตอนปลาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 มีมัธยมศึกษาตอนต้น 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ปวช. 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 อนุปริญญา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ประถมศึกษา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และน้อยที่สุดคือไม่ได้เรียน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

อาชีพหลัก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอาชีพหลัก อื่นๆ คือลูกจ้างตามภารกิจ และข้าราชการเกษียณอายุ รวมเป็นจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 อาชีพอิสระ/ค้าขาย 22 คนคิดเป็นร้อยละ 23.4 เกษตรกร 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และน้อยที่สุดคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดมาซีพหลักเป็นพนักงานเอกชน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วยประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 4.4 ระดับความไว้วางใจ การสื่อสาร และความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ปัจจัย	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ความไว้วางใจ	2.61	1.04	ปานกลาง
การสื่อสาร	2.55	1.06	น้อย
ความร่วมมือ	2.60	1.06	น้อย

จากตาราง 4.4 พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ปัจจัยด้านการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 และปัจจัยด้านความร่วมมืออยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.60

ตาราง 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด ทั้ง 4 ด้าน

ปัจจัยความไว้วางใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การวางแผนและการตัดสินใจ	2.60	1.13	น้อย
การดำเนินงานร่วมกัน	2.63	1.10	ปานกลาง
การจัดสรรทรัพยากร	2.64	1.03	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล	2.57	1.10	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาได้แก่การดำเนินงานร่วมกัน ($\bar{X} = 2.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.57$) ตามลำดับ

ตาราง 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน	2.63	1.22	ปานกลาง
2. มีความไว้วางใจในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.55	1.18	น้อย
3. มีความไว้วางใจในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.67	1.22	ปานกลาง
4. มีความไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น	2.55	1.10	น้อย

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ความไว้วางใจในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.67$) รองลงมา ได้แก่ มีความไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน ($\bar{X} = 2.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.55$) มีความไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

ตาราง 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.66	1.23	ปานกลาง
2. มีความไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกัน	2.53	1.10	น้อย
3. มีความไว้วางใจในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาก	2.53	1.16	น้อย
4. มีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน	2.82	1.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยไปจนถึงปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่มีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการ

สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.82$) รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกัน ($\bar{X} = 2.55$) และมีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

ตาราง 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความไว้วางใจในการสละเวลาและทุ่มเทแรงกายเพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.67	1.13	ปานกลาง
2. มีความไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.72	1.07	ปานกลาง
3. มีความไว้วางใจในการบริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	2.61	1.07	ปานกลาง
4. มีความไว้วางใจในการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.60	1.05	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.72$) รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความ

ไว้วางใจในการสนับสนุนวัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.60$) ตามลำดับ

ตาราง 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความไว้วางใจในการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.59	1.16	น้อย
2. มีความไว้วางใจในการร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.60	1.17	น้อย
3. มีความไว้วางใจในการร่วมกันนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.59	1.13	น้อย
4. มีความไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกัน	2.52	1.13	น้อย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.60$) รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีความไว้วางใจในการร่วมกันนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.59$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกัน ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ระดับการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วย ประเด็น การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและ ประเมินผล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการสื่อสารในการ จัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 4 ด้าน

ปัจจัยการสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การวางแผนและการตัดสินใจ	2.59	1.09	น้อย
การดำเนินงานร่วมกัน	2.59	1.11	น้อย
การจัดสรรทรัพยากร	2.57	1.14	น้อย
การติดตามและประเมินผล	2.43	1.13	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.59$) และการดำเนินงานร่วมกัน ($\bar{X} = 2.59$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาได้แก่การจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 2.57$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.43$) ตามลำดับ

ตาราง 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่ อบต. ผู้นำองค์กร/ชุมชน หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน	2.63	1.13	ปานกลาง
2. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.64	1.17	ปานกลาง

ตาราง 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ (ต่อ)

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ได้รับข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.57	1.17	น้อย
4. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น	2.53	1.15	น้อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาได้แก่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ผู้นำองค์กร/ชุมชน หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน ($\bar{X} = 2.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.53$) ตามลำดับ

ตาราง 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.53	1.15	น้อย
2. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาาร่วมกัน	2.54	1.15	น้อย
3. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.57	1.22	น้อย
4. ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.73	1.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.73$) รองลงมาได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.57$) และ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.53$) ตามลำดับ

ตาราง 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากรโดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการมาร่วมกันสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.62	1.20	ปานกลาง
2. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.54	1.21	น้อย

ตาราง 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากรโดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการให้บริหารจัดการ เพื่อให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	2.57	1.18	น้อย
4. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน	2.59	1.18	น้อย

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการมาร่วมกันสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.62$) รองลงมาได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.59$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

ตาราง 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสื่อสารในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ด้านการ ประเมินผลโดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการร่วมกัน ติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้าน การท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.48	1.17	น้อย
2. ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจาก สมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการจัดทำแผนขยาย ผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชนร่วมกัน	2.44	1.20	น้อย
3. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือ จากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำผลจากการ ทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน	2.44	1.12	น้อย
4. ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือ จากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อ การติดตามประเมินผลร่วมกัน	2.39	1.17	น้อย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจาก สมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.48$) รองลงมาได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการจัดทำแผนขยาย

ผลการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.44$) และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกัน ($\bar{X} = 2.39$) ตามลำดับ

ระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วยประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 4.15 ระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความร่วมมือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การวางแผนและการตัดสินใจ	2.63	1.14	ปานกลาง
การดำเนินงานร่วมกัน	2.63	1.06	ปานกลาง
การจัดสรรทรัพยากร	2.64	1.12	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล	2.51	1.12	น้อย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่การจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 2.64$) รองลงมาได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วมกัน ($\bar{X} = 2.63$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่การติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.51$) ตามลำดับ

ตาราง 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน	2.69	1.17	ปานกลาง
2. ร่วมมือในการระบупัญญาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.67	1.21	ปานกลาง
3. ร่วมกันประเมินสถานการณ์/ความพร้อมในการจัดบริการสาธารณะในการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน	2.60	1.28	น้อย
4. ร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น	2.59	1.20	น้อย

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.69$) รองลงมาได้แก่ ร่วมมือในการระบупัญญาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.67$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันประเมินสถานการณ์/ความพร้อมในการจัดบริการสาธารณะในการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.59$) ตามลำดับ

ตาราง 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ร่วมกันดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.55	1.23	น้อย
2. มีช่องทางการรับฟังปัญหาเพื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาพิจารณาร่วมกัน	2.61	1.21	ปานกลาง
3. ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.54	1.20	น้อย
4. ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.83	1.30	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยจนถึงปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.83$) รองลงมาได้แก่ มีช่องทางการรับฟังปัญหาเพื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาพิจารณาร่วมกัน ($\bar{X} = 2.61$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

ตาราง 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สละเวลา และทุ่มเทร่างกาย ในการร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.66	1.23	ปานกลาง
2. ร่วมสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.59	1.19	น้อย
3. ร่วมกันให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	2.55	1.20	น้อย
4. ร่วมมือสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.78	1.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ร่วมมือสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.78$) รองลงมาได้แก่ สละเวลา และทุ่มเทร่างกาย ในการร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.66$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมกันให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ($\bar{X} = 2.55$) ตามลำดับ

ตาราง 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้าน ประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านการติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.44	1.13	น้อย
2. ร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.50	1.19	น้อย
3. ร่วมมือในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน	2.54	1.17	น้อย
4. ร่วมมือในการวางแผนในการติดตามประเมินผล	2.56	1.23	น้อย

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ร่วมมือในการวางแผนในการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.56$) รองลงมาได้แก่ ร่วมมือในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.54$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{X} = 2.44$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

4.1 การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumptions) ของการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามด้วยกระบวนการ Multiple Regression

4.1.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบการแจกแจงปกติของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) อีกข้อหนึ่งที่ต้อง พิจารณา คือ การแจกแจงปกติ (Normal distribution) ของตัวแปรเหล่านั้น ในที่นี้ วิเคราะห์โดย

พิจารณา จากค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) การที่ตัวแปรเหล่านั้นจะมีการแจกแจงปกติหรือไม่ จะต้องม้ค่าความเบ้และความโด่งอยู่ระหว่างช่วงปิด $[-1 - +1]$

ตาราง 4.20 ค่าความเบ้และความโด่งของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ความเบ้ (Skewness)	ความโด่ง (Kurtosis)
ความไว้วางใจ	-0.212	-0.992
ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	-0.094	-1.022
ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	-0.222	-1.073
ด้านการจัดสรรทรัพยากร	-0.122	-0.716
ด้านการติดตามและประเมินผล	-0.147	-1.052
การสื่อสาร	-0.024	-0.987
ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	0.094	-0.901
ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	-0.086	-1.099
ด้านการจัดสรรทรัพยากร	-0.043	-1.055
ด้านการติดตามและประเมินผล	0.207	-0.848
ความร่วมมือ	-0.064	-1.191
ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	-0.144	-1.215
ด้านการดำเนินงานร่วมกัน	-0.160	-1.097
ด้านการจัดสรรทรัพยากร	-0.032	-1.192
ด้านการติดตามและประเมินผล	-0.033	-1.178

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ค่าความเบ้ (Skewness) ของความไว้วางใจเท่ากับ -0.212 ค่าความโด่ง (Kurtosis) เท่ากับ -0.992 ค่าความเบ้ (Skewness) ของการสื่อสารเท่ากับ -0.024 ค่าความโด่ง (Kurtosis) เท่ากับ -0.987 ค่าความเบ้ (Skewness) ของความร่วมมือเท่ากับ -0.064 ค่าความโด่ง (Kurtosis) เท่ากับ -1.191 และจากค่าความเบ้และความโด่งในตัวแปรความไว้วางใจในด้านการวางแผนการตัดสินใจ ความไว้วางใจด้านการดำเนินงานร่วมกัน ความไว้วางใจด้านการจัดสรรทรัพยากร และความไว้วางใจด้านการติดตามและประเมินผล ค่าความเบ้และความโด่งในตัวแปรการสื่อสารด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การสื่อสารด้านการดำเนินงานร่วมกัน การสื่อสารด้านการ

จัดสรรทรัพยากร การสื่อสารด้านการติดตามและประเมินผล ตัวแปรความร่วมมือด้านการวางแผน และการตัดสินใจ ความร่วมมือด้านการดำเนินงานร่วมกัน ความร่วมมือด้านการจัดสรรทรัพยากร และความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผล สรุปได้ว่าตัวแปรทุกตัวอยู่ระหว่างช่วงปิด [-1 - +1] กล่าวคือตัวแปรทุกตัวในการวิเคราะห์ครั้งนี้มีการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution)

จากตัวแบบในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ ตัวแปรอิสระคือ ความไว้วางใจ การสื่อสาร ในขณะที่ตัวแปรตามคือ ความร่วมมือ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

4.1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่าง ความไว้วางใจ และการสื่อสาร

ข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) หนึ่งของการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจะต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear relationship)

ตาราง 4.21 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ระหว่างความไว้วางใจ การสื่อสาร กับความร่วมมือในการจัดการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตัวแปร	ความไว้วางใจ	การสื่อสาร	ความร่วมมือ
ความไว้วางใจ	1	.900**	.852**
การสื่อสาร		1	.834**
ความร่วมมือ			1

**P < .01

จากตาราง 4.21 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจ และการสื่อสาร กับความร่วมมือในการจัดการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

4.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจ การสื่อสาร กับความร่วมมือ

ตาราง 4.22 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระความไว้วางใจ การสื่อสาร กับความร่วมมือ

ตัวแปรอิสระ	Beta	VIF
ความไว้วางใจ	.534***	5.269
การสื่อสาร	.354**	5.269
R ² = .750		
Adj ² = .744		
F = 136.255***		
** P<.01 *** P<.001		

จากตาราง 4.22 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือความไว้วางใจ และการสื่อสาร กับตัวแปรตามคือ ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ตัวแปรอิสระ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (F = 136.255, P<.01 และ P<.001) ชุดของตัวแปรอิสระเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 75 (R² = .750) และจากการศึกษาพบว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Beta = .534) และ การสื่อสารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Beta = .354) ตามลำดับ กล่าวคือ ผู้ที่ให้ความไว้วางใจสูงจะเป็นผู้ที่มีแนวโน้มให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนสูง

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ผู้วิจัยพบว่าทรศนะต่อแนวทางการพัฒนาบริษัท การบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์กรสาธารณะประโยชน์นั้นไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความร่วมมือจึงมีความเปราะบาง และระยะเวลาในการศึกษาพูดคุยน้อยมากการดำเนินขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการแจ้งให้ทราบเพียงอย่างเดียว แทบจะไม่มีมีการหารือกันในการดำเนินการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน บางส่วนไม่ได้รับทราบนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน ผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น ภาครัฐต้องการให้ภาคประชาสังคมชี้แจงกระบวนการวางแผนและตัดสินใจโดยการนำเสนอในที่ประชุม เพื่อลงความเห็นอันเป็นฉันทามติ เพราะมีความกังวลต่อการดำเนินงานที่เป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งกำหนดกฎระเบียบ ภาคประชาสังคมกังวลเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การทำงานที่เห็นแก่พวกพ้อง ดำเนินการโดยเบ็ดเสร็จโดยไม่ได้สำรวจความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งอยู่ในพื้นที่และได้รับผลกระทบ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร ถ้าเป็นหน่วยงานภาครัฐอื่นจะให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์แก่ชุมชน และชุมชนสนับสนุนโดยการสละเวลา แรงกายในการดำเนินการ แต่หากเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการให้เองแบบเบ็ดเสร็จจึงเป็นเหตุที่ไม่เกิดความร่วมมือในการจัดสรรทรัพยากร

ด้านการติดตามและประเมินผล ไม่มีการติดตามและประเมินผลร่วมกัน โดยส่วนใหญ่หากภาคส่วนใดที่ดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนแล้วนั้น จะมีการประเมินด้วยตนเองไม่มีการประสานขอความร่วมมือในการติดตามและประเมินผลร่วมกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. ศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 3. ศึกษาอิทธิพลของความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน และทราบถึงระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อีกทั้งหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ว่ามีปัจจัยใดที่สัมพันธ์ และมีความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 94 คน ซึ่งมีหน่วยงานที่สังกัด ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 48 คน ชุมชนวิถีพุทธคลองแดนองค์กรสาธารณประโยชน์ จำนวน 39 คน และผู้ประกอบการเอกชนที่อาศัยบริเวณพื้นที่ที่มีการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเป็น 2 ระยะ ได้แก่การศึกษาเชิงคุณภาพจากการเข้าสู่พื้นที่สำรวจข้อมูล ค้นคว้าเอกสาร สอบถามผู้เชี่ยวชาญ และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน จากนั้นทำการศึกษาเชิงปริมาณจากการเก็บแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 94 ชุดจากสมาชิกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด เมื่อนำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

สรุปผลการวิจัย

5.1 สภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 94 คน ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 97.9 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีสถานภาพสมรส จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 68.1 วุฒิก่อนศึกษาสูงสุด คือ ปวส. จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 มีอาชีพหลักเป็นลูกจ้างตามภารกิจและข้าราชการเกษียณอายุเป็นส่วนใหญ่ รวมเป็นจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7

เมื่อพิจารณาสภาพการณ์ของความร่วมมือเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรสาธารณสุขประโยชน์ จากเดิมมีการจัดทำแผนแผนงานโครงการ และกิจกรรมที่ได้ดำเนินการพัฒนาตลาดริมน้ำคลองแดนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัด แต่เนื่องด้วยเหตุมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร เปลี่ยนแปลงนโยบายและแผนการพัฒนาจึงทำให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดความไม่คล่องตัว ในขณะที่เดียวกันชุมชนดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จึงเกิดการรวมกลุ่มของชาวชุมชนที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ของตนไปจดทะเบียนจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณสุขประโยชน์นั้น ได้รับสิทธิตามกฎหมายในเรื่องของการบริหารจัดการโดยเปรียบเสมือนองค์การบริหารส่วนหนึ่ง ทำให้มีการบริหารจัดการได้คล่องตัวความร่วมมือด้านการวางแผนและการตัดสินใจในปัจจุบันระหว่างภาครัฐซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนวิสาหกิจท่องเที่ยวคลองแดน องค์กรสาธารณสุขประโยชน์จึงแทบจะไม่เกิดขึ้น

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน การดำเนินงานร่วมกันค่อนข้างเพราะบางเพราะองค์การบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาเป็นจำนวนมาก

ด้านการจัดสรรทรัพยากร เนื่องจากพื้นที่ตลาดริมน้ำคลองแดนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการโดยชุมชนให้แก่ชุมชนท่องเที่ยวอื่น เป็นเหตุให้มีหน่วยงานจากภายนอกทั้งที่เป็นหน่วยงานราชการและเอกชนให้ความสนใจและสนับสนุนส่งเสริม ทางด้านทรัพยากรต่าง ๆ การจัดการท่องเที่ยวตลาดริมน้ำคลองแดนจึงสามารถเติบโตและพัฒนาได้ด้วยความร่วมมือจากสมาชิกและผู้ที่มีความสนใจให้การสนับสนุน องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะองค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแล ให้การสนับสนุน ฟื้นฟู จึงถูกลดบทบาทลงเนื่องจากการดำเนินการจัดบริการ

สาธารณสุขภายใต้ความรับผิดชอบที่มีหลายมิติ ทำให้เกิดความล่าช้าในขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารจัดการให้ทันทั้งที่

ด้านการติดตามและประเมินผล แทบจะไม่มีความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผล เหตุเพราะแต่ละภาคส่วนดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเองและมีการจัดคณะทำงานทำการประเมินของตนเอง ความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผลจึงแทบจะไม่มี

5.2 ระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

5.2.1 ระดับความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่การจัดสรรทรัพยากร รองลงมาได้แก่การดำเนินงานร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่การติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ พบว่า ความไว้วางใจในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมา ได้แก่ มีความไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการระบุนโยบายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีความไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นตามลำดับ

ด้านดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยไปจนถึงปานกลางเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณา

ร่วมกัน และมีความไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ตามลำดับ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการสละ เวลาและทุ่มเทร่างกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการจัดทำ บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่มีความไว้วางใจในการร่วมกันจัดทำแผนขยายผล การจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ มีความไว้วางใจในการร่วมกัน ติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีความไว้วางใจใน การร่วมกันนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ มีความไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผล ร่วมกัน ตามลำดับ

5.2.2 ระดับการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารในการจัดบริการสาธารณะด้าน การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระนอง จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาได้แก่การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการวางแผนและตัดสินใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็น ลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการ ให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จาก สมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ผู้นำองค์กร/ชุมชน หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน และ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการร่วมกัน พิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย การพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น ตามลำดับ

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการมาร่วมกันสละเวลาและทุ่มเทร่างกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน และ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน และ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกันร่วมกัน ตามลำดับ

5.2.3 ระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปาน

กลางเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่การจัดสรรทรัพยากร รองลงมาได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ และการดำเนินงานร่วมกัน และการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการวางแผนและตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน รองลงมาได้แก่ ร่วมมือในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกัน ประเมินสถานการณ์/ความพร้อมในการจัดบริการสาธารณะในการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน ตามลำดับ

ด้านการดำเนินงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อยจนถึงปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ มีช่องทางการรับฟังปัญหาเพื่อนำเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาพิจารณาร่วมกัน และน้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับ น้อยไปจนถึงปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมมือสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน รองลงมาได้แก่ สละเวลา และทุ่มเทร่างกาย ในการร่วมกันจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และน้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันให้บริหารจัดการการให้บริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามลำดับ

ด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับ น้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ร่วมมือในการวางแผนในการติดตามประเมินผล รองลงมาได้แก่ ร่วมมือในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชน และด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ ร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

5.3 อิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

จากตัวแบบในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ ตัวแปรอิสระคือ ความไว้วางใจ การสื่อสาร ในขณะที่ตัวแปรตามคือ ความร่วมมือ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปร

ตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.4 ผลสรุปข้อเสนอแนะของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณสุขประโยชน์ และเอกชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

การวางแผนและการตัดสินใจ ในการจัดกิจกรรมการวางแผนผู้จัดการวางแผนการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน หากดำเนินการโดยอบต. ควรเชิญภาคประชาสังคมมาร่วมในการวางแผนพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่ความเข้าใจในการดำเนินงานร่วมกัน และมีแผนงานที่ชัดเจนโดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ชุมชนโดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาก่อให้เกิดมูลค่า ในส่วนของการดำเนินงานร่วมกัน ต้องการการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมและร่วมมือทำมากกว่าการครอบงำการทำงาน เพราะจะเกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันอันเป็นเหตุที่ไม่เกิดความร่วมมือ หน่วยงานที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีจิตสาธารณะ เป็นเจ้าของร่วมกัน เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากขึ้น ในขณะที่การจัดสรรทรัพยากร ควรบริหารจัดการกิจกรรมอื่นๆ ให้เด่นชัดควบคู่กับตลาดริมน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนมีกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากนี้การติดตามและประเมินผล

อภิปรายผล

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปราย มีสาระสำคัญดังนี้

สภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบททางด้านพื้นที่ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยแบ่งช่วงเวลาในการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น 3 ยุคสมัย ดังนี้

ยุคสมัยแห่งการก่อตัวของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เริ่มมาจากการได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญใน

การพัฒนา กอปรได้รับความร่วมมือในการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และประชาสังคมที่เป็นเจ้าของพื้นที่ พลิกฟื้นวิถีดั้งเดิม เกิดความเป็นอัตลักษณ์ในตนเองเป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้มีความสนใจในวิถีและร่องรอยวัฒนธรรมเดินทางมาเยี่ยมเยือน และให้การสนับสนุนส่งเสริม เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และเป็นต้นแบบให้กับประชาสังคมอื่น

ยุคของความร่วมมือ มีนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ อาทิ แผนงานฟื้นฟูและพัฒนากิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน แผนงานประชาสัมพันธ์ แผนงานจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นภายในท้องถิ่น แผนงานสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนกับภาครัฐ แผนงานบริหารจัดการท่องเที่ยว แผนงานรักษาความปลอดภัย ภายในปีเดียวกัน (พ.ศ. 2553) จากนั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการบริหาร ในปีต่อมา (พ.ศ. 2554) มีเพียงโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมของตลาดริมน้ำคลองแดน โครงการเดียวที่เป็นการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในขณะที่คณะกรรมการชุมชนมีรูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชนยังคงดำเนินต่อไป ความร่วมมือทางการวางแผนและการตัดสินใจเริ่มน้อยลง การดำเนินงานร่วมกันในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการดำเนินการทางเดียวจากผู้ที่กำหนดนโยบาย แผนการพัฒนา การสนับสนุนทางด้านทรัพยากรต่าง ๆ เป็นไปอย่างล่าช้า จึงเป็นเหตุให้ชุมชนคลองแดนเป็นชุมชนที่มีความเป็นอัตลักษณ์ มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง จึงรวมตัวจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ไม่แสวงหากำไรในการบริหารจัดการในเวลาต่อมา

ยุคของความร่วมมือที่เปราะบาง เนื่องจากการบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเพียงมิติหนึ่งในหลายมิติของการบริหารกิจการบ้านเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดความล่าช้าในขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารจัดการให้ทันท่วงที ขณะที่การจัดตั้งเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์ซึ่ง มีการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม สามารถเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอื่นโดยตรง ความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนจึงน้อยลง ชุมชนได้รับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากหน่วยงานภายนอกมากขึ้น ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์การสาธารณประโยชน์ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกันจึงน้อยลง

**ระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการ
สาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัด
สงขลา**

จากผลการศึกษาระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ระดับความไว้วางใจในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีระดับที่น้อย ในขณะที่ระดับความไว้วางใจด้านการดำเนินงานร่วมกันและการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการสื่อสารในประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงานร่วมกัน และการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับที่น้อยในทุกด้าน ระดับความร่วมมือในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับที่น้อย ในขณะที่ประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การจัดสรรทรัพยากร การดำเนินงานร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ความไว้วางใจมีอิทธิพลความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ความไว้วางใจด้านการวางแผนและการตัดสินใจมีอิทธิพลความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการศึกษาพบว่า

ความไว้วางใจด้านการวางแผนและการตัดสินใจ มีอิทธิพลความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความไว้วางใจด้านการวางแผนและตัดสินใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือด้านการวางแผนและตัดสินใจ และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความร่วมมือด้านการดำเนินงานร่วมกัน กล่าวคือ ผู้ที่ให้ความไว้วางใจด้านการวางแผนและตัดสินใจสูงจะเป็นผู้ที่มีแนวโน้มให้ความร่วมมือด้านการวางแผนและการตัดสินใจสูง และนอกจากนั้นผู้ที่มีความไว้วางใจด้านการวางแผนและการตัดสินใจจะให้ความร่วมมือด้านการดำเนินงานร่วมกันสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Jennifer Elizabeth Behrens (2014) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำในการบริหารราชการแบบร่วมมือกัน: ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำและผลการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารฝ่ายบริการในส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัตรพล มณีกุล (2014) ศึกษาเรื่อง ความไว้วางใจของผู้ส่งออกอาหารไทยที่มีผลต่อความผูกพัน และความร่วมมือในการบริการรับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่าความไว้วางใจในตัวผู้นำมีความสัมพันธ์กับความร่วมมือ และยังมีความสอดคล้องกับ Clark (2002) ที่ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ - เอกชนที่เลือกเพื่อสร้างโรงเรียนใหม่ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างมีนัยสำคัญคือความร่วมมือ และนักวิชาการอีกท่านคือ Fernandez (2004) ศึกษา

เรื่อง การอธิบายถึงประสิทธิผลของการทำข้อตกลง: การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ของการทำสัญญา สำหรับการให้บริการระหว่างรัฐบาลท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีนัยสำคัญ มีความไว้วางใจ เป็นองค์ประกอบด้วย ในขณะที่ วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ (2558) ที่ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และความไว้วางใจของประชาชน ที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การตอบสนองต่อความต้องการบริการสาธารณะ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม หรือการสร้างควมไว้วางใจให้แก่ประชาชนมีข้อจำกัดของ อปท.

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 การสื่อสารมีอิทธิพลความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอกระโนนด จังหวัดสงขลา

ผู้ที่มีการติดต่อประสานงานกับองค์กรด้านการสื่อสารด้านการดำเนินงานร่วมกันสูง มีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือด้านการดำเนินงานร่วมกันสูง และเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือด้านการจัดสรรทรัพยากรสูง นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลต่อความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผลสูงกว่า การสื่อสารด้านการติดตามและประเมินผล มีความสอดคล้องกับ สมร สังฆะสร (2558) ศึกษาเรื่องกระบวนการความร่วมมือขององค์การภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคีในการพัฒนาขีดความสามารถ การจัดการตนเองของชุมชนตำบลเมืองปาน จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการวางแผน การแลกเปลี่ยนข้อมูล การปฏิบัติ การประเมินผล และการบันทึกข้อตกลงร่วมกัน และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พิฑูรย์ ทองฉิม และศศิวิมล สุขบท (2549) ศึกษาเรื่อง แนวคิดการจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ที่พบว่า จะต้องอาศัยโดยการมุ่งเน้นการก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญ รวมไปถึงการการเข้าใจรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งต้องอาศัยแนวทาง ซึ่งมีความร่วมมือในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นองค์ประกอบ และ Clark (2002) ศึกษา องค์ประกอบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ – เอกชนที่เลือกเพื่อสร้างโรงเรียนใหม่ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างมีนัยสำคัญ มีการสื่อสาร (Communication) เป็นองค์ประกอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่า สภาพการณ์ของความร่วมมือและบริบทพื้นที่ในการการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนปัจจุบันมีความร่วมมือกันค่อนข้างน้อย การให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่วนใหญ่เป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า ถนนหนทาง

ช่วงเทศกาลมีการจัดการอำนวยความสะดวกโดยอปพร. ส่วนความร่วมมือด้านอื่น ๆ อาทิ การวางแผนและการตัดสินใจการดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผลมีน้อยมาก ควรจะต้องจัดให้มีเวทีสำหรับการได้พูดคุยทำความเข้าใจพระศนะแนวทางการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในพื้นที่มากขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน จัดทำกฎระเบียบโดยผ่านทางสภาเพื่อพิจารณา ก่อนนำมาบังคับใช้ และชุมชนต้องมีแผนมานำเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจะได้ดำเนินการนำเข้าไปประชุมสภาเพื่อพิจารณาในการกำหนด กฎ ระเบียบ หรือแผนการพัฒนาเพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไป

2. จากการศึกษาพบว่า ระดับความไว้วางใจ ระดับการสื่อสาร และระดับความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวม โดยประกอบด้วยความไว้วางใจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการติดตามและประเมินผล การสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการติดตามและประเมินผล และ ความร่วมมือ ย่อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานร่วมกัน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการติดตามและประเมินผล เมื่อนำมาพิจารณาปัจจัยการสื่อสารจะเห็นได้ว่า การสื่อสารต่อระดับความร่วมมืออยู่ในระดับที่น้อยในทุกด้าน รองลงมาเป็นเรื่องของความไว้วางใจ หากได้มีการสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของความร่วมมืออาจลดลง เนื่องจากการสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจและความไว้วางใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

3. จากการศึกษาพบว่า อิทธิพลของ ความไว้วางใจ และการสื่อสาร ที่มีต่อความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในด้านความไว้วางใจในด้านการวางแผน ทำให้เกิดความร่วมมือในด้านการวางแผนและการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน อีกทั้งการสื่อสารด้านการติดตามและประเมินผล จะก่อให้เกิดความร่วมมือด้านการติดตามและประเมินผล และที่สำคัญอย่างยิ่งคือการสื่อสารในด้านการดำเนินงานร่วมกันอย่าง การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน การนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกัน การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของตนเองให้เข้าร่วมในการจัดบริการ

สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน หากได้รับการสื่อสารประสานงานระหว่างกันมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันพัฒนาพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมโดยเป็นความร่วมมือจากต่างภาคส่วนแต่มีจุดร่วมคือพื้นที่ที่เป็นเจ้าของร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการ (Mixed Methods Research) โดยใช้แบบแผนเชิงสำรวจ (Exploratory Sequential Design) การนำเสนอมุ่งเน้นผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ผลการวิจัยเชิงปริมาณอธิบายประกอบเสริม ในเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน หากมีการศึกษาครั้งต่อไปในประเด็นเดิม ควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่กว้างยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแบบแผนการวิจัยเพื่อให้เกิดข้อเปรียบเทียบในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเรื่องของการจัดบริการสาธารณะ และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้ความร่วมมือในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากทำการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาในส่วนขององค์กรส่วนภูมิภาคที่มีความเกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ที่มีบริบทการบริหารจัดการคล้ายคลึงกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2526). *คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนสำหรับนักพัฒนากร*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภอ อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี”, ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2530). *การบริการงานบุคคล*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จรรยา สุภาพ. (2514). *การเมือง*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- จามะรี เชียงทอง. (2543). *วิวัฒนาการของประชาสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตตรา. (2530). *การพัฒนาชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุฬารณ โสตะ. (2543). *กลยุทธ์เพื่อโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ*. *วารสารศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 8(1), 18-22.
- ฉัตรพล มณีกุล. (2557). *ความไว้วางใจของผู้ส่งออกอาหารไทยที่มีผลต่อความผูกพันและ ความร่วมมือในการบริการจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ*. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์.
- เฉลิมพร วรพันธ์กิจ. (2551). “ความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น : กรณีศึกษาความร่วมมือ ขององค์กรราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการฟื้นฟูคลองพะวง จังหวัด สงขลา”, *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เฉลียว บุรีภักดีและคณะ (2545). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. (2547). *ประชารัฐกับการเปลี่ยนแปลง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2542). *องค์การมหาชน: องค์กรของรัฐที่ใช้ส่วนราชการและส่วน รัฐวิสาหกิจ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2536). *หลักการให้บริการครบวงจรหรือการพัฒนาการให้บริการในเชิงรุกของกรมการปกครอง*. กรุงเทพฯ: เทศาภิบาล.

- ดรุณี คำนวนตา และสุชีพ พิริยสมิทธิ์. (2557). ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัด
แม่ฮ่องสอน. วารสารบริหารธุรกิจ ราชชมงคลธัญบุรี. 9(2). (พฤศจิกายน).
- เตชะรินทร. (2527). ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). ทูทางสังคมของผู้หญิง : ความยั่งยืนของประชาธิปไตย. นนทบุรี :
สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ทงศักดิ์ คุ่มไชนะ, โกวิท พวงงาม และปรีดี โชติช่วง. (2534). การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2553). หน่วยที่ 6 แนวทางการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่. เอกสารการ
สอนชุด วิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เทพศักดิ์ บุญรัตนพันธ์ . (2536). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายไป
ปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎี
บัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนวัฒน์ พิมลจินดา. (2554). สัมมนาว่าด้วยการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ม.ป.ท.
- ชนเสฏฐ์ สุภาภาค และคณะ. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนล้านนาในการบริหารสถานศึกษา ขึ้น
พื้นฐาน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านปากอ้อย อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วารสารวิทยาสาร
เกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์. 35(1)
- ธีระพงษ์ แก้วหางษ์. (2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ประชาคม. พิมพ์ครั้งที่ 6.
ขอนแก่น : คลังนาวิทยา.
- นพพล อัครชาติ. (2559). “กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างหน่วยงาน
ภาครัฐ กับคณะทำงานชุมชนบนพื้นฐานแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่: กรณีศึกษา
โครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”,
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง.
กรุงเทพมหานคร: 598 Print.
- นิพนธ์ พันธุ์เขตรกิจ. (2556). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานบริการสาธารณะด้านโครงสร้าง
พื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร”,
การศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
ปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นิรันดร จงวุฒิเวศย. (2525). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

- บรรยง พงษ์พานิช. (2557). “ปฏิรูปประเทศไทย” อะไร...ทำไม...เพื่ออะไร...อย่างไร. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก <http://thaipublica.org/2014/01/thailand-reform/>. [10 มีนาคม 2559]
- บัญชา แก้วส่อง และคณะ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรพัฒนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 12(13).
- บัวพันธ์ พรรคทิง และคณะ. *องค์กรชุมชน 6 กรณีศึกษาในภาคอีสาน*. คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 12. ฉบับที่ 2. (พ.ย. 2537-เม.ย. 2538). 67-72.
- บุญทัน ดอกไธสง. 2537. *การจัดองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2522). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูร กาญจนดุล. (2523). *คำบรรยายกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริทรรศน์ พันธุ์บรรยงก์. (2545). *TQMภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- พงษ์พันธ์ ศรีธธาทิพย์ และบัณฑิต สวรรยาวิสุทธิ์ . (2553). *กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านสัมฤทธิ์ ตำบลสัมฤทธิ์ อำเภอฟิมาย จังหวัด นครราชสีมา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พจนา สวนศรี. 2546. *เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 8-15 การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. *การปฏิรูป*. (ออนไลน์) สืบค้นได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>. [30 สิงหาคม 2559]
- พยุงค์ดี ทราบรัมย์. (2557). *การนำแนวความคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้ในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชราภรณ์ สุวรรณรักษ์. (2547). “กระบวนการบริหารโรงพยาบาลที่จะนำไปสู่การเป็น โรงพยาบาลที่มีคุณภาพ กรณีศึกษา โรงพยาบาลกมลลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญา ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พัชรี สีโรรส. (2557). *การจัดการปกครองและนโยบายสาธารณะ*. *วารสารการเมืองการปกครอง*. 4(2). (มีนาคม-สิงหาคม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒน์ สุจำนงค์. (2537). *อนามัยชุมชน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

- พันธ์ทิพย์ อธิปัญญาพงษ์ . (2543). “บทบาทของมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว อย่างอนุรักษ์ กรณีศึกษา สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย”. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- พิชญ์ณัฐฐาน งามมีศรี. (2552). “การประเมินโครงการพัฒนาความปลอดภัยทางด้านอาหารใน โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข”, หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิฑูรย์ ทองฉิม และศศิวิมล สุขบท. (2549). “การจัดการด้านความร่วมมือการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกาะลันตา จังหวัดกระบี่”. วิทยานิพนธ์, หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. 2532. *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ภัทรพร จันตะนี. (2550). *การจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนเห็ดตับเต่า ตำบลสามเรือน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มนทกานต์ ตปนียางกุล. (2545). “พัฒนาการของสื่อประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวารสารสนเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัสลิน รัตนภูมิ. 2554. “บทบาทของประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลปริก อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, คำพล พัวพาณิชย์ และดิเรก ฤกษ์ห่อราย. (2525). *การพัฒนาชนบทแบบผสมผสานของประเทศไทย : ผลสำเร็จ ปัญหาบางอย่างในการดำเนินงานเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน*. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชนิกร เศรษฐสุโส. (2522). *สังคมวิทยาชนบท*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่*. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). *การเพิ่มผลผลิตสำหรับ SMEs : คู่มือการตรวจวินิจฉัยกิจการด้วยตนเอง เพื่อการเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงงาน*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย*. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.

- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ์, สุขุม นวลสกุล และวิทยา จิตนุพงศ์. (2552). *การเมืองและการปกครองไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระพล ทองมา และประเจต อำนวย. (2547). *ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. 2550. *การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักรินทร์ ภูมิรัตน. (2559). *การปฏิรูป (Reform) คืออะไร*. (ออนไลน์).
<http://reform.kmutt.ac.th/article?aid=1>
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2559). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก.
http://www.cbt-i.org/?ge=show_pages&gen_lang=20112012094103#.V9rvefmLTIU. [5 มิถุนายน 2559]
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2558). *PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก <http://www.ftpi.or.th/2015/2125>. (20 สิงหาคม 2559)
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย. 2542. *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย.
- สถาพร เริงธรรม และอภิชัย พันธเสน. (2553). *การประยุกต์ใช้แนวคิดการอภิบาลผ่านความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน*. 8(2). (พฤษภาคม - สิงหาคม).
- สนธยา พลศรี. (2533). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2532). *การพัฒนาชุมชน*. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2523). *การบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมร สังฆะสร. (2558). *กระบวนการความร่วมมือขององค์การภาครัฐ องค์กรชุมชนและภาคีในการพัฒนาขีดความสามารถการจัดการตนเองของชุมชนตำบลเมืองปาน*. งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น, การประชุมวิชาการระดับชาติ. ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และปรีดา วานิชภูมิ. (2556). *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*. 1(1). (กรกฎาคม - ธันวาคม).
- สมาน รัชชโยภรณ์. (2543). *การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

- สมิต สัจฉกร. (2542). *การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: วิทยุชนจำกัด.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2526). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักความร่วมมือทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ. (2559). *การประชุมสหประชาชาติด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนและบทบาทของประเทศไทย*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก. http://oic.mnre.go.th/ewt_news.php?nid=352. [30 สิงหาคม 2559]
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *ความหมายการมีส่วนร่วมฯ*. (ออนไลน์). สืบค้นได้จาก. http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=9&content_id=2907. [23 ธันวาคม 2558]
- สิทธิกร ศักดิ์แสง. (2554). *หลักกฎหมายมหาชน = Principle of public law*. กรุงเทพฯ : นิติ ธรรม.
- สินธุ์ สโรบล. (2557). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. สำนักงานภาคและเครือข่ายการเรียนรู้และประสานงานวิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ประชาคมวิจัยฉบับที่ 57. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุพล ด้วยตั้งใจ (สุขศรีมั่งมี), พนม ทองดีเจริญ และชมพูนุท สุขศรีมั่งมี. (ม.ป.ป.). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ธรรมบัณฑิต.
- สุรางค์รัตน์ จำเนียรพล. (2544). “*การสร้างประชาสังคมไทยโดยรัฐ : การปรับตัวของรัฐไทย*”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา วีรวงศ์. (2544). *การประเมินผลโครงการ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ สุขวิรัช. (2549). *เสรีภาพ อำนาจ จริยธรรมกับการเมืองไทย*. การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 7. บทความทางสองแพร่งของจริยธรรมการบริหาร (The Dilemma of Administrative Zeitgeists) กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อวยพร วงษ์คณารักษ์. (2548). “*การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดขอนแก่น*”. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อังคณา ปริยสิริ. (2556). “*กลไกการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแม่เหียะ*”. การค้นคว้าแบบอิสระ, รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2545). *รัฐศาสตร์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำนาจ อนันตชัย. (2526). *การพัฒนาชนบท*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- โอกาส ปัญญา และพิเชษฐ์ หนองช้าง. (2542). *ประชากรหญ้าขบวนการคนกล้าสร้างบ้านวันใหม่ ประสบการณ์จริงจากชุมชนเข้มแข็งระดับตำบล 4 ภาค*. กรุงเทพฯ : สถาบันท้องถิ่นพัฒนา.
- Aaker, J., Vohs, K. & Mogilner, C. (2010). *Non-profits are seen as warm and for-profits as competent: First stereotypes matter*. *Journal of Consumer Research*, 37 (August), 277-291.
- APSC [Australian Public Service Commission]. (2007). *Tackling Wicked Problems: A Public Policy Perspective*. Canberra: Australian Government.
- Bryson, J.M., B.C. Crosby and M. Middleton Stone. 2006. *The Design and Implementation of Cross-Sector Collaborations: Propositions from the Literature*. *Public Administration Review*. 66(s1):44–55.
- Clark, R. D. (2002). *Components of Selected Public-Private Partnerships to Build New Schools in California*. La Verne: University of La Verne.
- Creswell, J. W. (2015). *A concise introduction to mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Denhardt, B. R & Denhardt, V. J. (2000). *The New Public Service: Serving Rather than Steering*. *Public Administration Review*, 60(1), 549-559.
- Entwistle, T. and S. Martin. 2005. *From Competition to Collaboration in Public Service Delivery: A New Agenda for Research*. *Public Administration* 3(1):233–242.
- Fernandez, S. (2004). *Explaining Contracting Effectiveness: An Empirical Analysis of Contracting for Service among Local Government*. Atlanta: University of Georgia.
- Horwath, J., & Morrison, T. (2007). *Collaboration, integration and change in children's services: Critical issues and key ingredients*. *Child Abuse & Neglect*.
- Huxham, C., S. Vangen and C. Eden. (2000). *The Challenge of Collaborative Governance*. *Public Management Review*. 2(2):337–358.
- I Ketut Suarhana, Nyoman Madiun, Moeljadi, and Sherlinda Octa Yuniarsa. (2015). *Exploring The Community Participation, Tourism Village, And Social-Economic To Environment Impact (Case Study: Pentingsari Village,*

- Yogyakarta*). International Journal of Business and Management Invention. ISSN (Online): 2319 – 8028.
- Janine O’Flynn. 2009. *The Cult of Collaboration in Public Policy*. The Australian Journal of Public Administration, vol. 68, no. 1, pp. 112–116.
- Jennifer Behrens. (2014). *Leadership in collaborative governance: Understanding the relationship of leadership and collaborative performance of Local Departments of Social Services executives*. Virginia Commonwealth University Richmond. Virginia.
- John Mathiason. (2012). *The imperatives of empowerment and participation*. Concept Note for the Expert Group Meeting on the Priority Theme of the Commission for Social Development 2013-2014.
- Katja Hutter, Julia Hautz, Johann Füller, Julia Mueller and Kurt Matzler. (2011). *Communitition: The Tension between Competition and Collaboration in Community-Based Design Contests*. Blackwell Publishing Ltd.
- Kirk Emerson, Tina Nabatchi, and Stephen Balogh. (2011). *An Integrative Framework for Collaborative Governance*. Oxford University Press on behalf of the Journal of Public Administration Research and Theory, Inc.
- Lidija Petrić and Smiljana Pivčević. (2016). *Community Based Tourism Development – Insight From Split, Croatia*. Tourism & Hospitality Industry 2016, Congress Proceedings, pp. 294-307.
- Morse, R. (2010). *Integrative public leadership: Catalyzing collaboration to create public value*. The Leadership Quarterly.
- Murphy, P.E. (1985) *Tourism: A community approach*. New York and London: Methuen.
- N. F. Velnisa Paimin, S. Modilih, S. H. Mogindol, C. Johnny, J. A. Thamburaj. (2014). *Community Participation and Barriers in Rural Tourism: A Case Study in Kiulu, Sabah*. EDP Sciences.
- Osborne, S. P. (2010). *Introduction the (New) Public Governance : a suitable case for treatment?, in The New Public Governance : Emerging Perspective on the Theory and Practice of Public Governance*. London and New York : Routledge.

- Savarese (2002) Savarese, J. R. (2002). *The Business Partnerships between Microsoft and Working Connections Community Colleges*. Oakdale, New York: Dowling College.
- Siv Vangen. *Achieving Collaborative Advantage: Understanding the challenge and how to act*. Open University Business School.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และตารางแสดงความคิดเห็น
ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย
(IOC : Index of item objective congruence)

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย): ผศ.ดร.ธนพรรณ ธานี
 ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Assit. Prof. Dr. Thanapan Thanee
 ตำแหน่ง: รองอธิการบดีฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์
 สถานที่ทำงาน: กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 85 ตำบลเมืองศรีไค อำเภวารินชำราบ
 จังหวัดอุบลราชธานี 34190

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย): ผศ.ดร.ภัทรพงศ์ เกริกสกุล
 ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Assit. Prof. Dr. Patarapong Kroeksakul
 ตำแหน่ง: อาจารย์
 Email: kula_esan@yahoo.co.uk
 สถานที่ทำงาน: คณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิง
 นิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 114 สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย): ดร.ดนุวัต สุวรรณวงศ์
 ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Dr.Danuvat Suwanvong
 ตำแหน่ง: อาจารย์
 Email: d.suwanvong@hotmail.com
 สถานที่ทำงาน: วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
 เลขที่ 160 หมู่ 4 ถนนกาญจนวนิช
 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
กรณีศึกษา: ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

คนที่ 1 ผศ.ดร.ชนพรรณ ธาณี

คนที่ 2 ผศ.ดร.ภัทรพงศ์ เกริกสกุล

คนที่ 3 ดร.ดนุวัศ สุวรรณวงศ์

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 2 ระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
ด้านการวางแผนและตัดสินใจ						
1. ภาควิชาส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนและการตัดสินใจอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาควิชาส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมมือในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนร่วมกันมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ด้านการดำเนินงานร่วมกัน						
1. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล นำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกันมากน้อยเพียงใด	+1	0	+1	2	0.66	ไม่แน่ใจเนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น เป็นใครในเนื้อหา นี้จะเป็นด้านของผู้ให้ ข้อมูลเป็นหลัก หาก ผู้วิจัยจัดหมวดหมู่ผู้

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
						มีส่วนเกี่ยวข้องซัดก็ควรเก็บไว้ หรือหากจะตัดออกก็ได้
3. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ควรรใช้ คำว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามอื่น
4. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ด้านการจัดสรรทรัพยากร						
1. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย ในการจัดบริการสาธารณะด้านการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ด้านการติดตามและประเมินผล						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล ติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล นำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม และเอกชนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล วางแผนในการติดตามประเมินผลมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
ความไว้วางใจในการวางแผนและตัดสินใจ						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกันมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	0	+1	2	0.66	อาจตัดออกก็ได้ เพราะมันเป็นประเด็นปัญหาโตดๆ
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ความไว้วางใจในการดำเนินงานร่วมกัน						
1. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกันมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	1. ไม่แน่ใจเนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นเป็นใครในเนื้อหา นี้ จะเป็นด้านของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก หากผู้วิจัยจัดหมวดหมู่ผู้มีส่วน

ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
						เกี่ยวข้องซัดก็ควรเก็บไว้ หรือหากจะตัดออกก็ได้
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้วางใจในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ควรใช้คำว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อความคำถามอื่น
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ความไว้วางใจในการจัดสรรทรัพยากร						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย ในการจัดบริการสาธารณะด้านการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ความไว้วางใจในการติดตามและประเมินผล						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลมากนักน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	
ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
การรับรู้ข่าวสารในการวางแผนและตัดสินใจ						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูล	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	
การรับรู้ข่าวสารในการดำเนินงานร่วมกัน						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
การจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมกัน						
3. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ควรใช้คำว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามอื่น
4. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
การรับรู้ข่าวสารในการจัดสรรทรัพยากร						
1. ภาศึภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.สละเวลาและทุ่มเทแรงกาย ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.สนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	
การรับรู้ข่าวสารในการประเมินผล						
1. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย	+1	+1	+1	3	1.00	

ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
2. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00	

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

- ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นครอนบาค ของข้อมูลความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.979	16

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Colla_Plan ₁	121.65	2259.177	.797	.992
Colla_Plan ₂	121.67	2255.557	.802	.992
Colla_Plan ₃	121.74	2252.278	.780	.992
Colla_Plan ₄	121.76	2250.660	.852	.992
Colla_Implementation ₁	121.79	2248.599	.850	.992
Colla_Implementation ₂	121.73	2251.724	.837	.992
Colla_Implementation ₃	121.80	2255.604	.806	.992
Colla_Implementation ₄	121.51	2275.521	.582	.992
Colla_Resource ₁	121.68	2252.951	.812	.992
Colla_Resource ₂	121.76	2252.359	.843	.992
Colla_Resource ₃	121.79	2250.255	.854	.992
Colla_Resource ₄	121.56	2255.130	.807	.992
Colla_Evaluation ₁	121.90	2258.625	.832	.992
Colla_Evaluation ₂	121.84	2249.211	.869	.992
Colla_Evaluation ₃	121.80	2253.432	.852	.992
Colla_Evaluation ₄	121.78	2246.584	.868	.992

2. ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นครอนบาค ของข้อมูลความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน และการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.986	16

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Trust_Plan ₁	39.20	245.840	.883	.985
Trust_Plan ₂	39.28	246.245	.903	.985
Trust_Plan ₃	39.16	246.222	.876	.985
Trust_Plan ₄	39.28	248.417	.910	.985
Trust_Implementation ₁	39.17	245.067	.900	.985
Trust_Implementation ₂	39.30	248.383	.911	.985
Trust_Implementation ₃	39.30	246.448	.919	.985
Trust_Implementation ₄	39.01	247.581	.798	.986
Trust_Resource ₁	39.16	247.426	.917	.985
Trust_Resource ₂	39.11	252.354	.817	.986
Trust_Resource ₃	39.22	248.799	.929	.985
Trust_Resource ₄	39.23	248.977	.942	.984
Trust_Evaluation ₁	39.24	247.757	.875	.985
Trust_Evaluation ₂	39.23	246.074	.917	.985
Trust_Evaluation ₃	39.24	246.638	.940	.984
Trust_Evaluation ₄	39.31	247.355	.916	.985

3. ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นครอนบาค ของข้อมูลการสื่อสารในการให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน และการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามและประเมินผล

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.985	16

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Deleted	Scale Variance if Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Deleted
Infor_Plan ₁	38.19	260.630	.848	.985
Infor_Plan ₂	38.18	258.881	.869	.985
Infor_Plan ₃	38.24	256.595	.929	.984
Infor_Plan ₄	38.29	257.712	.919	.984
Infor_Implementation ₁	38.29	257.239	.933	.984
Infor_Implementation ₂	38.28	257.235	.933	.984
Infor_Implementation ₃	38.24	256.445	.896	.984
Infor_Implementation ₄	38.09	260.143	.768	.986
Infor_Resource ₁	38.20	257.668	.880	.985
Infor_Resource ₂	38.28	256.116	.911	.984
Infor_Resource ₃	38.24	256.402	.927	.984
Infor_Resource ₄	38.23	256.138	.935	.984
Infor_Evaluation ₁	38.34	257.302	.915	.984
Infor_Evaluation ₂	38.38	257.895	.870	.985
Infor_Evaluation ₃	38.38	259.744	.885	.985
Infor_Evaluation ₄	38.43	258.613	.874	.985

ภาคผนวก ค
เครื่องมือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

แนวทางการสัมภาษณ์กิ่งโครงสร้าง

งานวิจัยเรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน:
กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ผู้ให้ข้อมูล องค์กรบริหารส่วนตำบล ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน

วันเวลาที่สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ. 2560 ช่วงเวลา.....-.....น.

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....ประสบการณ์ทำงาน.....ปี

สถานที่สัมภาษณ์.....

ชื่อ-นามสกุล ผู้สัมภาษณ์.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. สภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 - 1.1 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร
.....
.....
 - 1.2 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร
.....
.....
 - 1.3 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร
.....
.....
 - 1.4 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการตรวจสอบประเมินผลระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร
.....
.....

2. บริบทการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐ/ประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นอย่างไร

.....
.....

3. ความไว้วางใจระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- 3.1 ความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....

- 3.2 ความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....

- 3.3 ความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....

- 3.4 ความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบประเมินผลระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....

4. การสื่อสารระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- 4.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการวางแผนและตัดสินใจระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....

- 4.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....
4.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....
4.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการตรวจสอบประเมินผลระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร

.....
.....
5. ช่องทางการสื่อสารระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.1 การวางแผนและตัดสินใจระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหาร ส่วนตำบล ท่านได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางใด

.....
.....
5.2 การดำเนินงานระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางใด

.....
.....
5.3 การจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วน ตำบล ท่านได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางใด

.....
.....
5.4 การตรวจสอบประเมินผลระหว่างภาคีภาคส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่านได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางใด



เลขที่แบบสอบถาม [] []

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน:

กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความร่วมมือ ความไว้วางใจ การสื่อสารปัญหาและอุปสรรค และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการศึกษาในเรื่องนี้เท่านั้น และถือว่าคำตอบหรือข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นความลับ
 - แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วยประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล
 - ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วยประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล
 - ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยประกอบด้วยประเด็นการวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากร และการประเมินผล

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะนำไปใช้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลาต่อไป

(นางสาวกมลวรรณ บุตรศรี)

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. หน่วยงานที่ท่านสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การชุมชน/ภาคประชาชน
 เอกชน
2. เพศ ชาย หญิง
3. อายุปี
4. นับถือศาสนา พุทธ คริสต์
 อิสลาม อื่นๆ (ระบุ)
5. สถานะ โสด สมรส
 หม้าย หย่าร้าง
6. วุฒิการศึกษาสูงสุด ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. ปวส.
 อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
7. อาชีพหลัก รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน
 รับจ้างทั่วไป อาชีพอิสระ/ค้าขาย
 เกษตรกร อื่นๆ (ระบุ)
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนบาท/ต่อเดือน

แบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด	4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง	2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด			

รายการ	ระดับความร่วมมือ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันมากน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการระบุงปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันประเมินสถานการณ์/ความพร้อมในการจัดบริการสาธารณะในการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันมากน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด					

รายการ	ระดับความร่วมมือ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านการดำเนินงานร่วมกัน					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการรับฟังปัญหาเพื่อให้ภาควิชาการ ส่วนประชาสังคม ภาคเอกชนร่วมกันนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาพิจารณา ร่วมกันมากนักน้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด					
3. ด้านการจัดสรรทรัพยากร					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมมือกับภาควิชาการส่วนประชาสังคม และ ภาคเอกชนโดยการสละเวลา และทุ่มเทแรงกาย ในการร่วมกันจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนมากนักน้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกับภาควิชาการส่วนประชาสังคม และ ภาคเอกชน ในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้านการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากนักน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนกันมากนักน้อยเพียงใด					

รายการ	ระดับความร่วมมือ				
	5	4	3	2	1
4. ด้านการประเมินผล					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชนมากน้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมมือในการวางแผนในการติดตามประเมินผลมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านความไว้วางใจที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด	4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง	2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด			

รายการ	ระดับความไว้วางใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความไว้วางใจในการวางแผนและตัดสินใจ					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกันมากน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาศึภาคส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน มีความไว้วางใจในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					

รายการ	ระดับความไว้วางใจ				
	5	4	3	2	1
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการประเมินสถานการณ/ควาคพร้อมด้านการจัดบริการ สาธารณะด้านการทอ่งเทียวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้าน การทอ่งเทียวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของ ผู้บริหารทอ่งถินมากน้อยเพียงใด					
2. ควาคไว้วางใจในการดำเนินงานร่วมนกัน					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการ จัดบริการสาธารณะด้านการทอ่งเทียวโดยชุมชน มากน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดบริการสาธารณะด้านการทอ่งเทียวโดยชุมชนมาพิจารณาร่วมนกันมาก น้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการ จัดการทอ่งเทียวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการทอ่งเทียวโดยชุมชนร่วมนกันมากน้อย เพียงใด					
3. ควาคไว้วางใจในการจัดสรรทรัพยากร					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคีสภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกชน มีควาคไว้วางใจในการสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมนกันจัดบริการ สาธารณะด้านการการทอ่งเทียวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					

รายการ	ระดับความไว้วางใจ				
	5	4	3	2	1
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกคน มีความไว้วางใจในการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
3. ภาคิภาคส่วนประชาสังคค เอกคน และองค์การบริหารส่วน ตำบล ไว้วางใจในการให้บริหารจัดการการให้บริการสาธารณะด้าน การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากน้อยเพียงใด					
4. ภาคิภาคส่วนประชาสังคค เอกคน และองค์การบริหารส่วน ตำบล ไว้วางใจสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำ บริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกับองค์การ บริหารส่วนตำบล มากน้อยเพียงใด					
4. ความไว้วางใจในการประเมินผล					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกคน มีความไว้วางใจในการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการ สาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกคน มีความไว้วางใจในการร่วมกันจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาร ธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกคน มีความไว้วางใจในการร่วมกันนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุง การจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากน้อยเพียงใด					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคค และภาคเอกคน มีความไว้วางใจในการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกันมากน้อย เพียงใด					

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านการสื่อสารที่สัมพันธ์กับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด	4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง	2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด			

รายการ	ระดับการสื่อสาร				
	5	4	3	2	1
1. การรับรู้ข่าวสารในการวางแผนและตัดสินใจ					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต. ผู้นำองค์กร/ชุมชน หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย เกี่ยวกับการวางแผนและการตัดสินใจร่วมกัน					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3. ภาควิชาส่วนประชาสังคม เอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการประเมินสถานการณ์/ความพร้อมด้านการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อาทิ จากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการร่วมกันพิจารณาทางเลือกในการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น					

รายการ	ระดับการรับรู้ข่าวสาร				
	5	4	3	2	1
2. การรับรู้ข่าวสารในการดำเนินงานร่วมกัน					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาพิจารณาาร่วมกัน					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการประสานงานกับองค์กร/ชุมชนของท่านให้เข้าร่วมในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3. การรับรู้ข่าวสารในการจัดสรรทรัพยากร					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการมาร่วมกันสละเวลาและทุ่มเทแรงกาย เพื่อร่วมกันจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					

รายการ	ระดับการสื่อสาร				
	5	4	3	2	1
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคัม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.ในการสนับสนุน ด้านงบประมาณ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคัม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการให้บริการจัดเพื่อการให้บริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นไปอย่างอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคัม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการสนับสนุน วัสดุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน					
4. การรับรู้ข่าวสารในการประเมินผล					
1. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคัม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการร่วมกันติดตามการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
2. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคิภาคส่วนประชาสังคัม และภาคเอกชน ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการจัดทำแผนขยายผลการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน					

รายการ	ระดับการสื่อสาร				
	5	4	3	2	1
3. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการนำผลจากการทำแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกัน					
4. องค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาส่วนประชาสังคม และภาคเอกชน ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากผู้นำองค์กร/ชุมชน หนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร เสียงตามสาย หรือจากสมาชิก/เจ้าหน้าที่อบต.เกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการติดตามประเมินผลร่วมกัน					

ตอนที่ 6

1. ปัญหาและอุปสรรคในความร่วมมือกันในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความร่วมมือกันในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบความแม่นยำของแบบสอบถาม และหนังสือขอความอนุเคราะห์
ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย



ที่ ศธ ๐๕๒๑.๑.๐๘๐๓/๒๖

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ. ๕ ต.คองหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๒

30 มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความมั่นคงของแบบสอบถาม

เรียน ดร.ตวันวิศ สุวรรณวงศ์

ด้วยนางสาวกมลวรรณ บุตรศรี รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๕๒๑๕๐๑ นักศึกษาหลักสูตรรัฐ-
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ศึกษาวิจัย
วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา : ตลาด
ริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรตี ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและ
มีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความ
มั่นคงของแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความมั่นคงของแบบสอบถาม
ดังกล่าวด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.มานีย์ ช. บุญพันธ์)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
โทร. ๐ ๗๕๒๘ ๗๘๔๘
โทรสาร ๐ ๗๕๒๘ ๗๘๔๙

สำเนาเดียวกันเรียน 1. ผศ.ดร.ชนพรรณ ธาณี
2. ผศ.ดร.ภัทรพงษ์ เกริกสกุล



ที่ ศธ ๐๕๒๑.๑.๐๘๐๓/๑๗๘

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ ปณ. ๕ ต.คองหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๒

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความมั่นคงของแบบสอบถาม

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพงษ์ เกริกสกุล

ด้วยนางสาวกมลวรรณ บุตรศรี รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๕๒๑๕๐๑ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา : ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรติ ทวีภาณุจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความมั่นคงของแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความมั่นคงของแบบสอบถามดังกล่าวด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นายนิย ข. บุญพันธ์

(ดร.นายนิย ข. บุญพันธ์)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

โทร. ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๘

โทรสาร ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๘



ที่ ศธ ๐๕๒๑.๑.๐๘๐๓/ ๒๗๕

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ. ๕ ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๒

พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองแดน

ด้วยนางสาวกมลวรรณ บุตรศรี รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๕๒๑๕๐๑ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาตลาดคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากบุคลากร และขอสัมภาษณ์ท่านพร้อมด้วยหัวหน้าส่วนโยธา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ จะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย
จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นาย น. บุญพันธ์

(ดร.ผายนีย์ ช บุญพันธ์)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

โทร. ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๘

โทรสาร ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๙



ที่ ศธ ๐๕๒๑.๑.๐๘๐๓/๒๑๗๖

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ. ๕ ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๒

พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ประธานคณะกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณประโยชน์

ด้วยนางสาวกมลวรรณ บุตรศรี รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๕๒๑๕๐๑ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาตลาดคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรตี ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากคณะกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน องค์การสาธารณประโยชน์ และขอสัมภาษณ์ท่านพร้อมด้วย รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วย
จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นาย น. บัญพันธ์

(ดร.หมายนีย์ ช บัญพันธ์)

รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

โทร. ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๘

โทรสาร ๐ ๗๔๒๘ ๗๘๔๙

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการวิจัย

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน:

กรณีศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

พื้นที่ในการศึกษา ตลาดริมน้ำคลองแดน อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา



ที่มา: ดัดแปลงจาก Google Earth

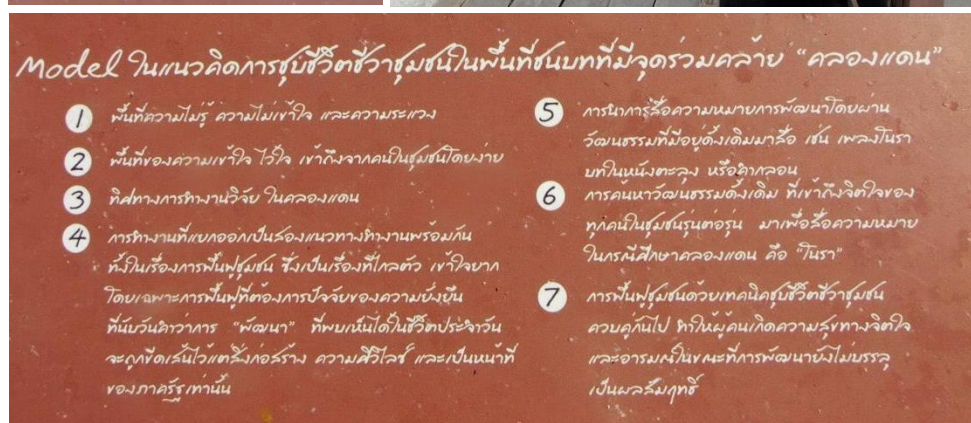


สภาพตลาดเก่าคลองแดนถูกทิ้งร้าง ก่อนฟื้นฟูเป็นตลาดริมน้ำคลองแดน (พ.ศ.2551)

ที่มา: ตลาดริมน้ำคลองแดน <https://www.facebook.com/klongdanfanpage>

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ระยะแรกของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
หน่วยงานความร่วมมือโครงการนำร่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและชุมชนในชนบทภาคใต้ พื้นที่ชุมชน
คลองแดน



กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดริมน้ำคลองแดน

นักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนผู้นำชุมชนและประชาชนในตำบลคลองแดนร่วม
จัดทำแผนการท่องเที่ยวของชุมชนคลองแดน



ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบัน



เปิดตัวตลาดริมน้ำคลองแดนเป็น ตลาดต้องชม ของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ 2 เม.ย. 2559



เปิดตัวตลาดริมน้ำคลองแดน ตลาดประหยัดพลังงาน กระทรวงพลังงาน 10 ก.ย. 2559



นายทรงพล สวาสดิ์ธรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายนิพนธ์ บุญญามณี นายก อบจ. สงขลา และคณะหัวหน้าส่วนราชการชุดใหญ่ ร่วมกิจกรรมปลอบขวัญและให้กำลังใจผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สะพานหัก (เมื่อ 15 เม.ย. 60) กิจกรรม “เชื่อมสะพานหัก สานรักสู่คลองแดน” 29 เม.ย. 2560
ที่มา: ผู้วิจัย

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน



ร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมคณะกรรมการชุมชน



สัมภาษณ์เบื้องต้นกับกลุ่มผู้นำชุมชน



สัมภาษณ์เบื้องต้นฝ่ายวิจัยชุมชน



สัมภาษณ์เบื้องต้นตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล



เก็บข้อมูลสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน



การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

สัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน



สัมภาษณ์ตัวแทน ชุมชนวิถีพุทธคลองแดน
องค์การบริหารส่วนตำบล



เก็บข้อมูลคณะกรรมการชุมชนวิถีพุทธคลองแดน
องค์การบริหารส่วนตำบล

